

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB MIKROREGIÓNU NOVOHRADSKÉ PODZÁMČIE NA OBDOBIE 2024 - 2030

Komunitný plán sociálnych služieb pre obce z mikroregiónu Novohradské podzámčie: Ábelová, Gregorova Vieska, Halič, Lehôtka, Lentvora, Ľuboreč, Lupoč, Mašková, Podrečany, Polichno, Praha, Stará Halič, Tomášovce a Vidiná.

Spracovateľský tím: Mária Filipová, Martina Petijová, Zuzana Polačková

Rok spracovania: 2022/2023

Komunitný plán sociálnych služieb mikroregiónu Novohradské podzámčie na obdobie 2024 - 2030 bol spracovaný v rámci projektu *„Centrá sociálnych služieb ako nástroj viacúrovňového partnerstva pri poskytovaní dlhodobej starostlivosti na komunitnej úrovni na Slovensku“*, ktorý implementoval Banskobystrický samosprávny kraj s podporou Európskej komisie.

Komunitný plán sociálnych služieb je vypracovaný na základe Národných priorít rozvoja sociálnych služieb 2021 – 2030, zohľadňuje špecifiká a potreby obyvateľov v oblasti sociálnych služieb v územnom obvode mikroregiónu Novohradské podzámčie.

OBSAH

ÚVOD	4
1 KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB MIKROREGIÓNU NOVOHRADSKÉ PODZÁMČIE A JEHO ŠTRUKTÚRA	4
1.1 Proces spracovania komunitného plánu sociálnych služieb v mikroregióne Novohradské podzámčie	7
1.2 Väzba na iné strategické dokumenty	7
1.3 Komunitné plány sociálnych služieb obcí v mikroregióne Novohradské podzámčie	9
2 ANALYTICKÁ ČASŤ	10
2.1 Popis mikroregiónu Novohradské podzámčie	10
2.2 Demografické dáta	12
2.3 Analýza sociálnej situácie na území mikroregiónu Novohradské podzámčie	15
2.3.1 Informácie o nezamestnanosti	15
2.3.2 Dôchodkové zabezpečenie obyvateľov	16
2.3.3 Sociálna situácia obyvateľov a využitie pomoci	16
2.3.3.1 Informácie zo štátnych výkazov MPSVR SR o vybraných druhoch sociálnych služieb	22
2.3.3.2 Potrebnosť sociálnych služieb na základe odkázanosti na sociálnu službu	24
2.3.3.3 Poskytovanie sociálnych služieb v okrese	25
2.4 Dostupnosť zdravotníckych služieb	27
2.4.1 Prítomnosť zdravotníckych služieb a zariadení	27
2.5 Zhrnutie sociálnej situácie a dostupnosti sociálnych a zdravotníckych služieb v mikroregióne Novohradské podzámčie	27
3 STRATEGICKÁ ČASŤ	30
3.1 Východiská pre návrh strategickej časti	30
3.1.1 Širšie východiská a súvislosti	30
3.1.2 Východiská pre návrh strategickej časti KPSS mikroregiónu Novohradské podzámčie	31
3.1.2.1 Demografické údaje	31
3.1.2.2 Zhrnutie z analýz o sociálnej situácii obyvateľov v mikroregióne	31
3.1.2.3 SWOT analýza	33
3.1.2.4 Výstupy z dotazníkových prieskumov	35
3.1.2.4.1 Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu – občania v mikroregióne Novohradské podzámčie	35
3.1.2.4.2 Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu medzi prijímateľmi sociálnych služieb	41
3.1.2.4.3 Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu medzi poskytovateľmi sociálnych služieb	45
3.1.2.5 Nadväznosť na strategické dokumenty	46
3.1.2.6 Odporúčané normatívy vybavenosti územia sociálnymi službami	47

3.1.2.7 Nadväznosť na existujúce komunitné plány sociálnych služieb.....	48
3.2 Vízia rozvoja sociálnych služieb	48
3.3 Štruktúra cieľov (globálne, strategické, špecifické ciele, priority a opatrenia).....	48
3.4 Časový a finančný plán realizácie KPSS mikroregiónu Novohradské podzámčie na obdobie rokov 2024 – 2030	56
4 MONITORING A HODNOTENIE.....	62
4.1 Spôsob vyhodnocovania plnenia KPSS, periodicita, spôsob aktualizácie	62
4.2 Návrh indikátorov, merateľné ukazovatele.....	63
5 ZHRNUTIE ZÁVEROV Z PREROKOVANIA NÁVRHU KPSS MIKROREGIÓNU NOVOHRADSKÉ PODZÁMČIE A VEREJNÉHO PREROKOVANIA	65
ZOZNAM TABULIEK.....	66
ZOZNAM GRAFOV	67
ZOZNAM OBRÁZKOV	68
ZOZNAM SKRATIEK	69
ZOZNAM POUŽITÝCH ZDROJOV	71

ÚVOD

Zo zákona č. 448/2008 o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej zákon o sociálnych službách) vyplýva pre obce povinnosť spracovať komunitný plán sociálnych služieb. Komunitné plánovanie a jeho implementácia nie je ani lacná ani jednoduchá záležitosť obzvlášť pre stredné až menšie sídla. V rámci pilotného projektu „Centrá sociálnych služieb ako nástroj viacúrovňového partnerstva pri poskytovaní dlhodobej starostlivosti na komunitnej úrovni na Slovensku“, ktorý je implementovaný Banskobystrickým samosprávnym krajom s podporou Európskej komisie, sa vytvárajú **funkčné zoskupenia obcí** (ďalej len FZO), ktoré kladú dôraz na partnerstvo a spoluprácu s obcami zoskupenými vo FZO. Výsledkom takejto spolupráce má byť model integrovanej pomoci a podpory v oblasti sociálnych služieb prostredníctvom preventívnych, terénnych, ambulantných a pobytových sociálnych služieb so zreteľom na **finančnú efektívnosť a udržateľnosť**. K navrhovanému modelu existuje aj legislatívna podpora v zákone o sociálnych službách (§4). Jedným z princípov integrovaného modelu starostlivosti o občana v danom území je aj **participatívne komunitné plánovanie** – vytvorenie spoločného komunitného plánu pre územie tvorené FZO.

Integrovaný prístup je uplatňovaný aj v rámci regionálnych územných stratégií (RIUS) v rámci IROP. Integrovaný prístup je definovaný v nariadení EP a Rady EÚ č. 1303/2013 zo 17.12.2013, kde sú uvedené **zásady partnerstva a integrovaného prístupu k územnému rozvoju** na riešenie hospodárskych, environmentálnych, klimatických, demografických a sociálnych výziev, ktoré majú vplyv na funkčné územie. Cieľom je zlepšiť kvalitu vytváraných programov a splniteľnosť cieľov a zámerov, ako aj účinné využívanie disponibilných prostriedkov.

Pre riešenie demografickej výzvy, ktorou starnutie populácie bezpochyby je, ako aj sociálnych výziev v oblasti dostupnosti sociálnych služieb, zvýšenia kvality života osôb, ktoré sú odkázané na pomoc analogicky navrhujeme využitie integrovaného prístupu aj pri príprave komunitných plánov obcí vo funkčnom zoskupení v mikroregióne ako **jeden integrovaný komunitný plán** reagujúci na potreby osôb na území obcí v mikroregióne vo FZO.

1 KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB MIKROREGIÓNU NOVOHRADSKÉ PODZÁMČIE A JEHO ŠTRUKTÚRA

Hlavným cieľom a prínosom komunitného plánovania je **zvyšovanie dostupnosti a kvality sociálnych služieb** a rozšírenie ich ponuky, a zabezpečenie toho, **aby sociálne služby zodpovedali zisteným miestnym potrebám** a reagovali na lokálne odlišnosti. Komunitné plánovanie má význam aj z dôvodu, že zvyšuje efektívnosť investovaných finančných prostriedkov, pretože ich vynakladá iba na také služby, ktoré sú potrebné.

Obec/FZO v súlade so zákonom o sociálnych službách utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja v oblasti poskytovania sociálnych služieb, utvára podmienky na komunitnú prácu a komunitnú rehabilitáciu za účelom predchádzania vzniku alebo predchádzania zhoršenia nepriaznivých sociálnych situácií a riešenia miestnych sociálnych problémov. Uvedené povinnosti obec/FZO napĺňa prostredníctvom **komunitného plánovania**.

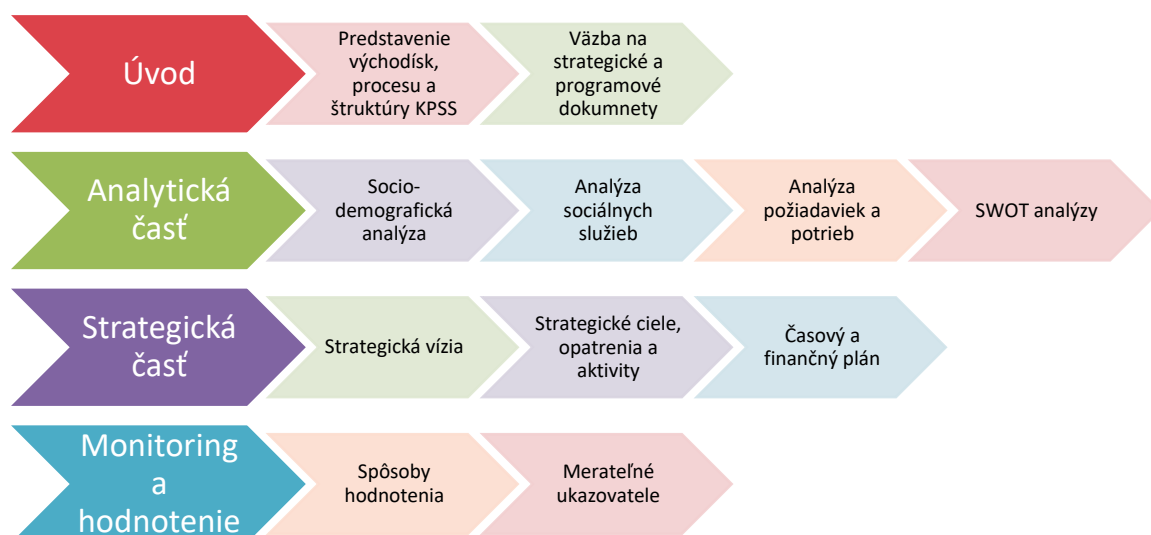
Podstata komunitného plánovania spočíva v zapájaní všetkých, ktorých sa sociálne služby týkajú, resp. môžu týkať, do procesu ich plánovania a rozhodovania o spôsobe ich zabezpečovania. Ide predovšetkým o otvorený dialóg o podobe sociálnych služieb, vychádzajúci z poznávaných potrieb a zdrojov a hľadajúci najlepšie riešenia ich prepojenia. Komunitné plánovanie konfrontuje a zosúladzuje záujmy všetkých zúčastnených strán a vytvára priestor pre hľadanie najlepších stratégií prostredníctvom vzájomnej spolupráce.

Komunitné plánovanie sociálnych služieb nie je jednorazový akt, ale v dôsledku meniaceho sa prostredia ako na národnej, tak na regionálnej a miestnej úrovni (zmeny zákonov, voľby, krízové situácie a pod.) je vlastne proces, ktorého výsledkom je prispôsobovanie a cyklické programovanie reagujúce na zmeny prostredia.

Špecifikom komunitného plánu je metóda, ktorou vzniká – komunitné plánovanie. Komunitné plánovanie sociálnych služieb predstavuje proces, ktorý mapuje miestne potreby sociálnych služieb a porovnáva ich s existujúcimi zdrojmi.

Predkladaný Komunitný plán sociálnych služieb mikroregiónu Novohradské podzámčie má štyri časti, ktoré na seba logicky nadväzujú. V úvodnej časti predstavuje väzbu na iné strategické a programové dokumenty na miestnej, regionálnej, národnej a medzinárodnej úrovni. Nasleduje analytická časť, ktorá pomenováva situáciu z rôznych pohľadov a zdrojov. Na týchto východiskách je postavená strategická vízia a ciele. Veľmi dôležitý je časový a finančný plán, rozpracovaný podľa jednotlivých opatrení a aktivít, tak, aby sa prispelo k naplneniu vízie. Aby bolo možné sledovať a vyhodnocovať napĺňanie komunitného plánu sociálnych služieb (KPSS), na záver je časť venovaná spôsobu monitorovania a merateľným ukazovateľom.

Obrázok 1 Štruktúra komunitného plánu sociálnych služieb

Spolupráca v rámci FZO sa uskutočňuje na základe Memoranda o spolupráci medzi Banskobystrickým samosprávnym krajom a obcami z mikroregiónu Novohradské podzámčie uzavretého dňa 28.06.2021, kde v predmete spolupráce je okrem iného definovaná súčinnosť a zapojenie jednotlivých obcí vo FZO pri spracovaní Komunitného plánu sociálnych služieb pre územie mikroregiónu.

V rámci projektu *Centrá sociálnych služieb ako nástroj viacúrovňového partnerstva pri poskytovaní dlhodobej starostlivosti na komunitnej úrovni na Slovensku* bol vypracovaný vzorový štatút a rokovací poriadok Riadiacej skupiny Komunitného plánu sociálnych služieb pre participatívne komunitné plánovanie.

Riadiaca skupina KPSS je flexibilná komunikačná a rozhodovacia platforma pre trvalú spoluprácu sociálno-ekonomických partnerov v rámci KPSS. Riadiaca skupina koordinuje tvorbu KPSS, prerokúva a spracúva podnety z pracovných skupín, navrhuje riešenia a schvaľuje návrh KPSS vo FZO na predloženie obecným zastupiteľstvám vo FZO.

Obrázok 2 Organizačná štruktúra KPSS v mikroregióne Novohradské podzámčie na obdobie 2024 – 2030

Riadiaca skupina pozostáva zo zástupcov obcí, zástupcov poskytovateľov sociálnych služieb vo FZO, zástupcov užívateľov sociálnych služieb, vedúcich pracovných skupín a prizvaných externých zástupcov k určitej problematike (expertí, ktorí však nie sú členmi, len sa vyjadrujú k odborným témam).

Koordinátor KPSS je externým spolupracovníkom na projekte s úlohou viesť proces plánovania a prípravy komunitného plánu.

Pracovné skupiny sú zložené zo zástupcov zadávateľov (obcí), poskytovateľov a užívateľov a prijímateľov sociálnych služieb či ich rodinných príslušníkov pre danú cieľovú skupinu.

Tabuľka 1 Zloženie Riadiacej skupiny KPSS v mikroregióne Novohradské podzámčie

Meno a priezvisko	Zástupca	Pracovná pozícia
Mgr. Marcel Šupica	Obec Ľuboreč/starosta (do 11/2022)	Predseda
Mária Kúkeľová	Jednota dôchodcov Tomášovce/predsedníčka	Podpredsedníčka
Mgr. Alexander Udvardy	Obec Halič/starosta	Člen
Mgr. Lucia Paľagová	ZpS Dom svätého Juraja, Stará Halič/riaditeľka	Členka
Mgr. Jana Vinarčíková	Obec Halič/ odborná referentka PaM a pre sociálne služby	Členka
Ing. Ivana Rubintová	Obec Vidiná/ekonómka	Členka
Mgr. Martina Petijová	BBSK/koordinátorka komunitného plánovania	Expert

Pracovné skupiny pozostávali z občanov (klienti denného centra, občania, zamestnanci obce), ktorí boli oslovení a mali ochotu spolupracovať.

1.1 PROCES SPRACOVANIA KOMUNITNÉHO PLÁNU SOCIÁLNYCH SLUŽIEB V MIKROREGIÓNE NOVOHRADSKÉ PODZÁMČIE

Príprava dokumentu Komunitný plán sociálnych služieb mikroregiónu Novohradské podzámčie na obdobie 2024 – 2030 bola realizovaná formou participatívneho plánovania, pričom do procesu tvorby dokumentu boli okrem pracovníkov Banskobystrického samosprávneho kraja a obecných úradov zapojení zástupcovia poskytovateľov sociálnych služieb, zástupcovia občanov, zástupcovia verejného sektora, zástupcovia MNO a volení zástupcovia. Jedným z hlavných princípov KPSS je participatívnosť, čím sa zvyšuje podiel občanov na rozhodovacom procese o spôsobe zabezpečovania KPSS, legitimizuje rozhodovanie riadiacich a zastupiteľských orgánov a zvyšuje mieru zapojenia občanov do diania v mikroregióne.

1.2 VÄZBA NA INÉ STRATEGICKÉ DOKUMENTY

Globálna a medzinárodná úroveň, na ktorú nadväzuje národná úroveň	
Európsky dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd (1950)	• Právo na život, zákaz mučenia, zákaz otroctva a nútenej práce, právo na slobodu a bezpečnosť.... • Rovnosť a nediskriminácia • Ženy so zdravotným postihnutím • Deti so zdravotným postihnutím • Zvyšovanie povedomia • Prístupnosť • Nezávislý spôsob života a začlenenie do spoločnosti • Sloboda prejavu a prístup k informáciám
Európska charta sociálnych práv	
Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím (2010)	
Dohovor o právach dieťaťa (1991)	
Dohovor proti mučeniu a inému krutému, neľudskému a ponižujúcemu zaobchádzaniu či trestaniu (1988)	

Strategické dokumenty na národnej úrovni	
Programové vyhlásenie vlády SR na obdobie 2021 – 2024	• Integrácia seniorov do spoločnosti, zvýšenie dostupnosti sociálnej a zdravotnej starostlivosti • Poskytovanie odbornej pomoci multidisciplinárnym tímom pri riešení problémov rodín • Adresná forma financovania sociálnych služieb, sociálne služby poskytované na komunitnom princípe, aby človek mohol zotrvať čo najdlhšie vo svojom prirodzenom prostredí, najmä poskytovaním ambulantných a terénnych sociálnych služieb • Zvýšenie dostupnosti služieb krízovej intervencie

Národné priority rozvoja sociálnych služieb na obdobie 2021 – 2030	• NP1: Prechod z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť a podporu s cieľom zabezpečenia dostupnosti rôznorodých sociálnych služieb komunitného charakteru v súlade s potrebami cieľových skupín sociálnych služieb • NP2: Zavedenie systému integrovanej sociálno-zdravotnej starostlivosti • NP3: Podpora prepájania sociálnych služieb a neformálnej (najmä rodinnej) starostlivosti ako súčasti systému starostlivosti o osoby odkázané na pomoc inej fyzickej osoby • NP4: Podpora zvyšovania kvality sociálnych služieb
--	--

Strategické dokumenty na regionálnej úrovni	
Koncepcia rozvoja sociálnych služieb v BBSK na roky 2019 - 2025	Strategický cieľ 1 Zabezpečiť rozvoj sociálnych služieb pre ľudí so zdravotným postihnutím • ŠC 1.1 Zlepšiť dostupnosť sociálnych služieb v súlade s potrebami komunity • ŠC 1.2 Deinštitucionalizovať sociálne služby • ŠC 1.3 Rozšíriť kapacitu špecializovaných zariadení Strategický cieľ 2 Zabezpečiť rozvoj sociálnych služieb pre ľudí v nepriaznivej alebo krízovej situácii • ŠC 2.1 Zlepšiť dostupnosť sociálnych služieb v súlade s potrebami komunity • ŠC 2.2 Podporovať multirezortnú spoluprácu pri riešení problémov občanov z MRK • ŠC 2.3 Podporiť prevenciu sociálno-patologických javov Strategický cieľ 3 Podporovať miestne samosprávy v tvorbe minimálnej siete sociálnych služieb pre seniorov • ŠC 3.1 Podporovať zvyšovanie počtu zariadení pre seniorov a ich kapacít poskytovaných miestnou samosprávou • ŠC 3.2 Predchádzať inštitucionalizácii seniorov • ŠC 3.3 Prepojiť sociálne služby a zdravotnú starostlivosť do systému dlhodobej starostlivosti o seniorov Strategický cieľ 4 Zvyšovať povedomie verejnosti o sociálnych službách a ovplyvňovanie verejných politík prostredníctvom komunikačných aktivít • ŠC 4.1 Zvyšovanie povedomia verejnosti o sociálnych službách • ŠC 4.2 Zvyšovanie informovanosti zástupcov miestnej samosprávy • ŠC 4.3 Prenášanie skúseností a potrieb z praxe na národnú úroveň

	Strategický cieľ 5 Kontinuálne zvyšovať kvalitu siete sociálnych služieb v súlade so štandardami kvality definovanými v zákone o sociálnych službách • ŠC 5.1 Zlepšiť dostupnosť sociálnych služieb v kraji nastavením kritérií pre minimálnu sieť sociálnych služieb • ŠC 5.2 Podpora ľudsko-právneho prístupu pri poskytovaní sociálnych služieb • ŠC 5.3 Zvyšovanie prevádzkového štandardu zariadení sociálnych služieb s ohľadom na špecifické potreby prijímateľov sociálnych služieb • ŠC 5.4 Zvyšovanie kvality personálnych zdrojov v zariadeniach sociálnych služieb
--	--

1.3 KOMUNITNÉ PLÁNY SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCÍ V MIKROREGIÓNE NOVOHRADSKÉ PODZÁMČIE

Zo 14 obcí v mikroregióne Novohradské podzámčie v 6 obciach končí programové obdobie KPSS v roku 2022 (plánujú si KPSS predĺžiť do doby začiatku platnosti spoločného KPSS pre mikroregión). Integrovaný KPSS mikroregiónu bude kontinuálne nadväzovať na plánovanie potrieb obyvateľov v príslušných obciach na obdobie od roku 2024 do roku 2030. Kvalita spracovaných KPSS má charakter skôr formálny, nezodpovedajúci skutočným potrebám obyvateľov, strategické časti takmer všetkých KPSS majú rovnaké priority, nie sú rozpracované do opatrení, cieľov a aktivít a chýbajú finančné plány. KPSS sú spracované formálne ako povinnosť obcí zo zákona, avšak nie ako strategický dokument za účelom uspokojovania potrieb obyvateľov a reálnych možností plnenia prijatých opatrení.

Tabuľka 2 Prehľad platnosti KPSS obcí v mikroregióne Novohradské podzámčie (údaj k 30.11.2022)

Názov obce	KPSS na roky
Ábelová	2018-2023
Gregorova Vieska	2018-2023
Halič	2017-2022
Lehôtka	2018-2022
Lentvora	2018-2023
Lupoč	2018-2022
Ľuboreč	2018-2022
Mašková	2018-2022
Podrečany	2020-2025
Polichno	-
Praha	2020-2024
Stará Halič	2018-2023
Tomášovce	2018-2022
Vidiná	2019-2023

Poukazujúc aj na úroveň spracovania KPSS obcí v mikroregióne, je **žiadúca potreba vytvárania partnerstiev a spolupráce** na realizáciu projektov a programov za účelom predchádzania vzniku a zmiernenia nepriaznivých sociálnych situácií obyvateľov obce (čo KPSS napĺňa). § 4 zákona o sociálnych službách túto možnosť ponúka za účelom efektívnosti a „vykonateľnosti“ úloh v oblasti

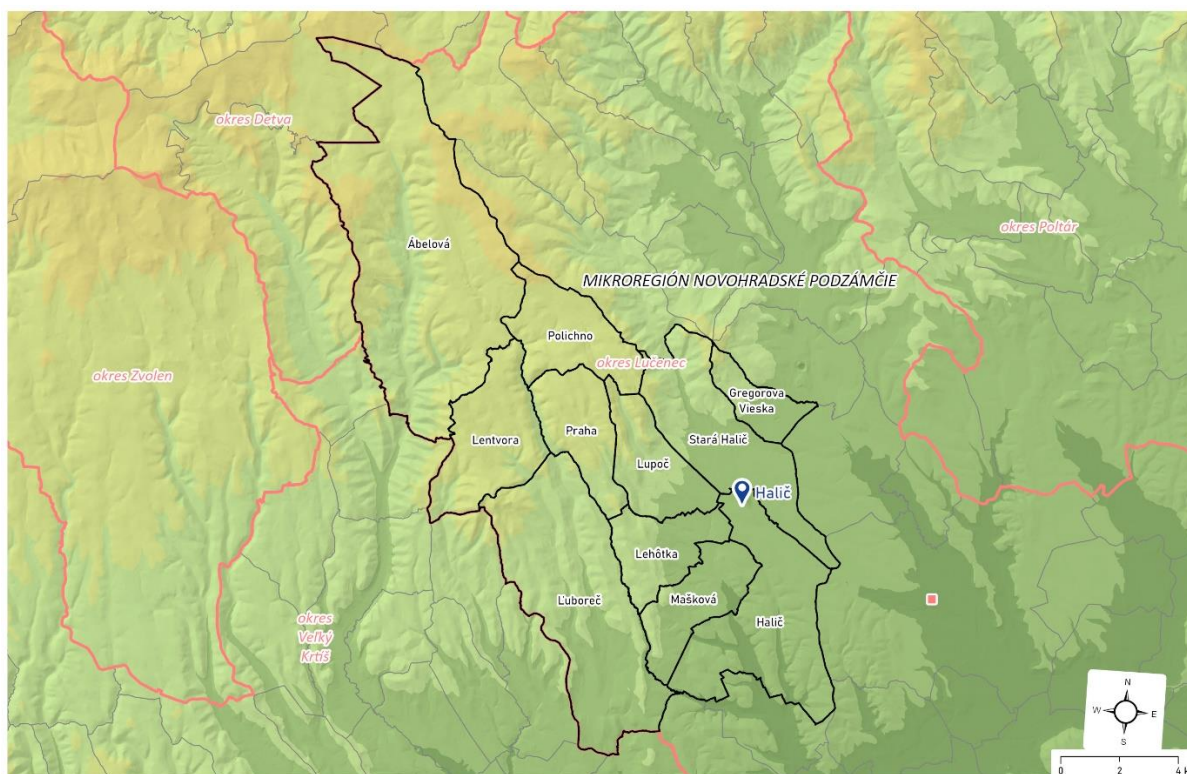
sociálnej pomoci. Zo zákona o sociálnych službách pre obce sú niektoré úlohy (medzi ktoré patrí aj poskytovanie sociálnych služieb pri opatrovateľskej službe, zariadení pre seniorov, zariadení opatrovateľskej služby a dennom stacionári) originálnou kompetenciou obce, z čoho vyplýva, že sú povinné financovať uvedené druhy sociálnych služieb pre svojich obyvateľov, ak u nich potreba a odkázanosť na tieto druhy sociálnych služieb vznikne.

2 ANALYTICKÁ ČASŤ

2.1 POPIS MIKROREGIÓNU NOVOHRADSKÉ PODZÁMČIE

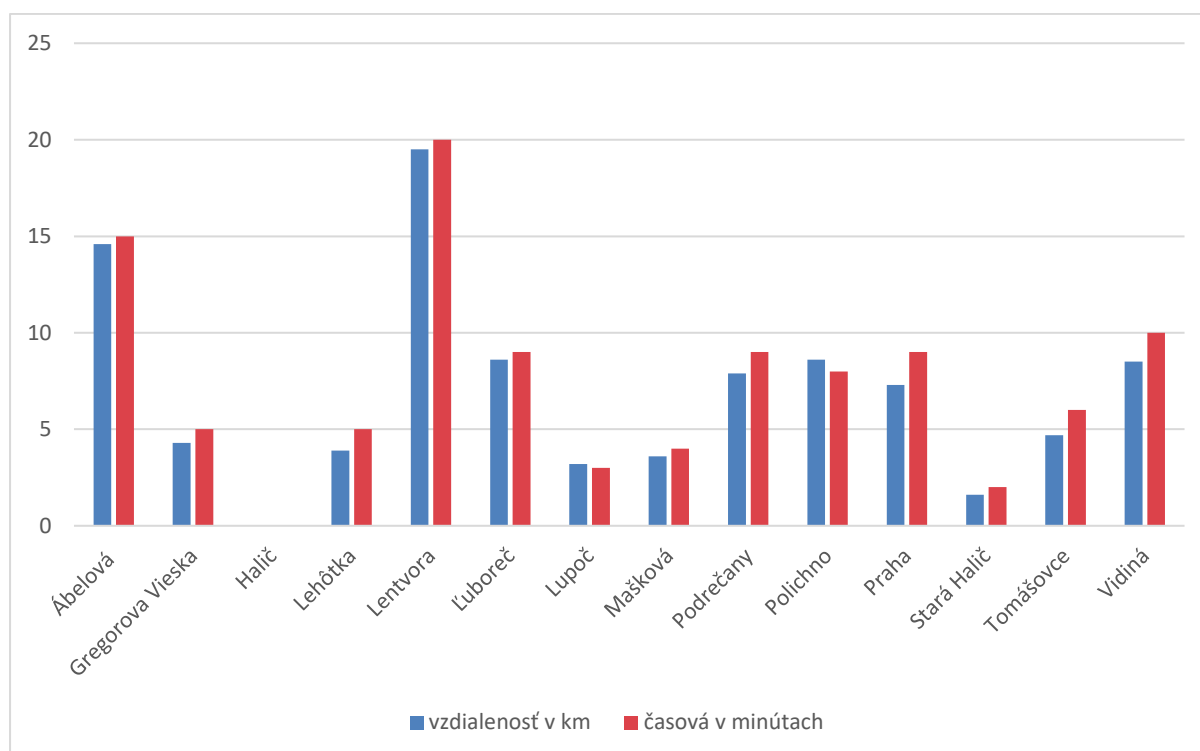
Mikroregion Novohradské podzámčie tvorí 14 obcí: Ábelová, Gregorova Vieska, Halič, Lehôtka, Lentvora, Ľuboreč, Lupoč, Mašková, Podrečany, Polichno, Praha, Stará Halič, Tomášovce a Vidiná. Všetky obce sa nachádzajú v okrese Lučenec.

Obrázok 3 Mapa mikroregiónu Novohradské podzámčie

Sídlo Centra integrovanej sociálno-zdravotnej starostlivosti (ďalej CISZS) pre mikroregión Novohradské podzámčie je navrhované v Haliči. Pre efektívnosť poskytovaných služieb sú dôležité určité ukazovatele ako počet obyvateľov vo FZO, geografická a časová dostupnosť, index šedého zaťaženia a iné ukazovatele. Z hľadiska dostupnosti je sídlo CISZS navrhnuté optimálne.

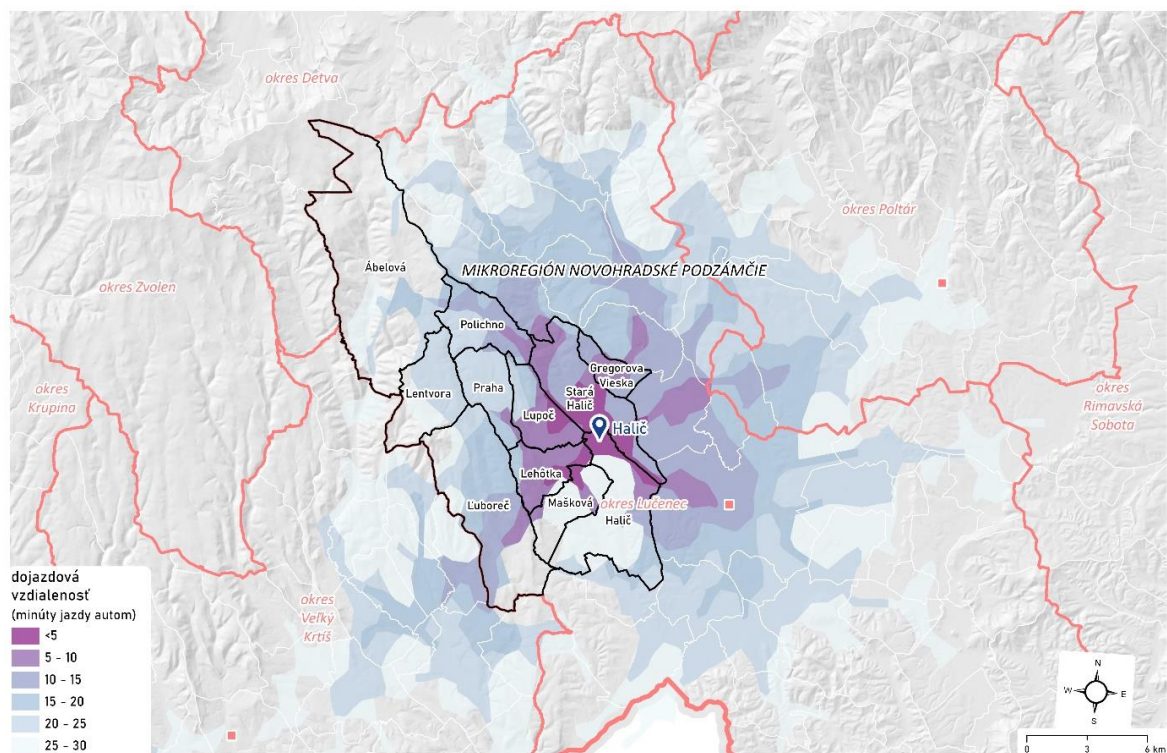
Graf 1 Dostupnosť služieb v CISZS Halič

Zdroj: Google maps

Z grafu je zjavné, že dostupnosť služieb do CISZS zo všetkých 13 obcí je optimálna, najviac je vzdialená obec Lentvora, z ktorej je časová dostupnosť 20 minút. Iba dve obce v mikroregióne majú časovú dostupnosť 15 a viac minút.

Obrázok 4 Mapa dojazdovej dostupnosti do CISZS Halič

2.2 DEMOGRAFICKÉ DÁTA

Tabuľka 3 Počet obyvateľov podľa veľkosti sídla

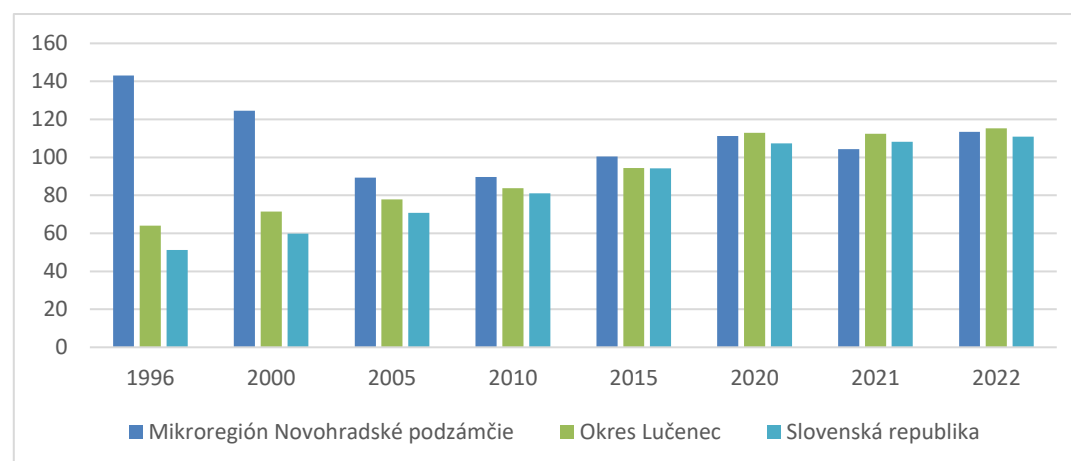
Počet obyvateľov podľa veľkosti sídla (k 31.12.2021)	% podiel vo FZO
Na území mikroregiónu Novohradské podzámčie k 31.12.2021 žije 7 730 obyvateľov.	
Počet obcí nad 1 000 obyvateľov 3 (Vidiná, Halič, Tomášovce = 4 707)	60,89%
Počet obcí s počtom 500 – 1000 obyvateľov 2 (Stará Halič, Podrečany = 1 155)	14,94%
Počet obcí do 500 - 200 obyvateľov 5 (Lehôtka, Ľuboreč, Mašková, Ábelová, Lupoč = 1 439)	18,62%
Obcí s počtom obyvateľov menej ako 200 je 4 (Gregorova Vieska, Polichno, Lentvora, Praha = 429)	5,55%

Zdroj: vlastné spracovanie

Z vyššie uvedeného prehľadu vyplýva, že 64,3% obcí vo FZO má počet obyvateľov menší ako 500 a 28,6% obcí vo FZO má počet obyvateľov menší ako 200. Táto skutočnosť potvrdzuje fakt, že miestna samospráva na Slovensku je veľmi rozdrobená. Rozdrobenosť má za následok, že malé obce vynakladajú veľkú časť svojich výdavkov na financovanie samotného spravovania obce. Tak nezostáva dostatok financií na ostatné služby a rozvoj obce. Podiel ľudí žijúcich v malých obciach (do 200 obyvateľov) je 5,55 % resp. v obciach do 500 obyvateľov predstavuje 24,2 % obyvateľov FZO, pre obyvateľov v malých obciach sa stávajú z vyššie uvedených dôvodov sociálne služby nedostupné.

Je všeobecne známe, že populácia starne a počet starších obyvateľov v obci odkázaných na pomoc narastá. Realizácia sociálnej pomoci zabezpečovaná neformálne sa stáva nepostačujúcou a čoraz väčšie požiadavky sú a budú kladené na miestne samosprávy, aby zabezpečovali kvalifikované služby v súlade s kompetenciami, ktoré sú definované v zákonoch.¹

Graf 2 Index starnutia v mikroregióne Novohradské podzámčie

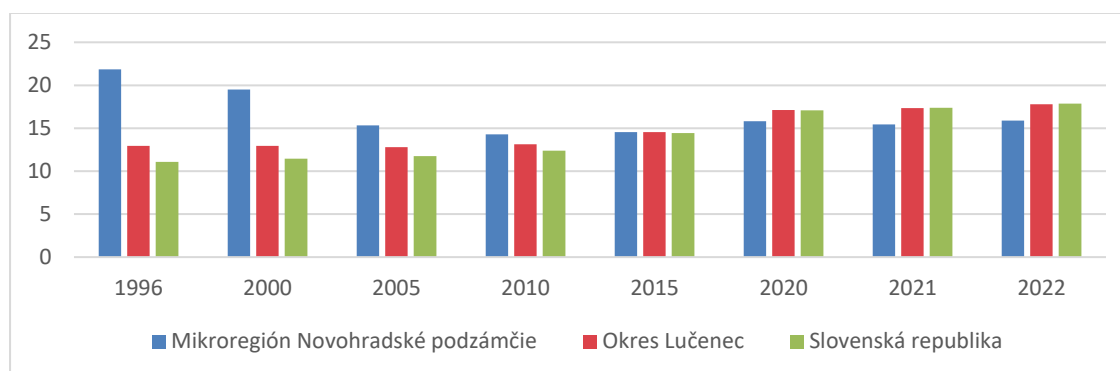
Zdroj : datacube.sk, september 2023

¹ Obec pripravená pomáhať, Ako uspokojiť potreby občanov v prípade nepriaznivej sociálnej situácie, SocioFórum, Bratislava december 2021, ISBN 978-80-974169-1-1

Graf porovnáva index starnutia, ktorý uvádza počet osôb v poproduktívnom veku nad 65 rokov na 100 osôb v predproduktívnom veku do 15 rokov v mikroregióne Novohradské podzámčie, v okrese Lučenec a v SR za roky 1996 až 2022. Z grafu je zrejmé, že v rokoch 1996 až 2000 bol index starnutia v mikroregióne výrazne vyšší ako v okrese a v SR. V rokoch 2005 – 2022 dochádza k zmierňovaniu rozdielu a v roku 2020 je porovnateľný index starnutia v mikroregióne s okresom aj so SR, na druhej strane však je potrebné povedať, že index starnutia sa zvyšuje, čo znamená, že počet osôb v poproduktívnom veku nad 65 rokov na 100 osôb v predproduktívnom veku do 15 rokov celoslovensky rastie.

Je možno dobré povedať, že vysoko nad priemer mikroregiónu je index starnutia v obciach Vidiná, Podrečany a Praha. Naopak výrazne nižší index starnutia vidíme vo obciach Lentvora a Polichno (Ľuboreč a Ábelová).

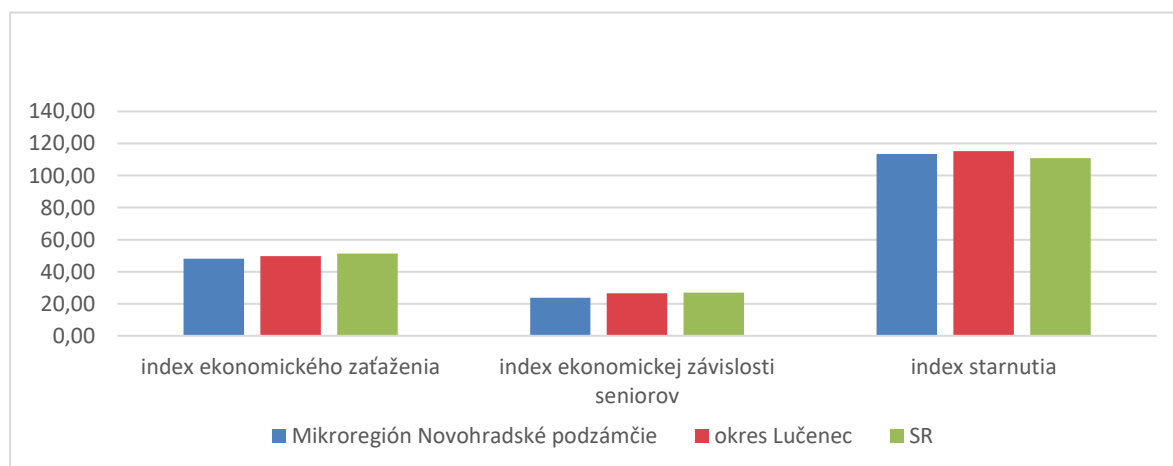
Graf 3 Podiel osôb v poproduktívnom veku v %

Zdroj: datacube.sk, september 2023

Podiel osôb v poproduktívnom veku od roku 1996 v mikroregióne má klesajúcu tendenciu. Za obdobie posledných 26 rokov klesol o 5,979 p.b. Naopak v okrese Lučenec, ale aj v SR mal stúpajúcu tendenciu – v okrese stúpol o 4,85 p.b (v SR až o 6,76 p.b.).

Graf 4 Index ekonomického zaťaženia, ekonomickej závislosti a starnutia v roku 2022

Zdroj: datacube.sk, september 2023

Graf ilustruje index ekonomického zaťaženia (počet osôb v predproduktívnom veku na 100 osôb v produktívnom veku), v mikroregióne na 100 osôb v produktívnom veku pripadá 48,16 osôb v predproduktívnom veku.

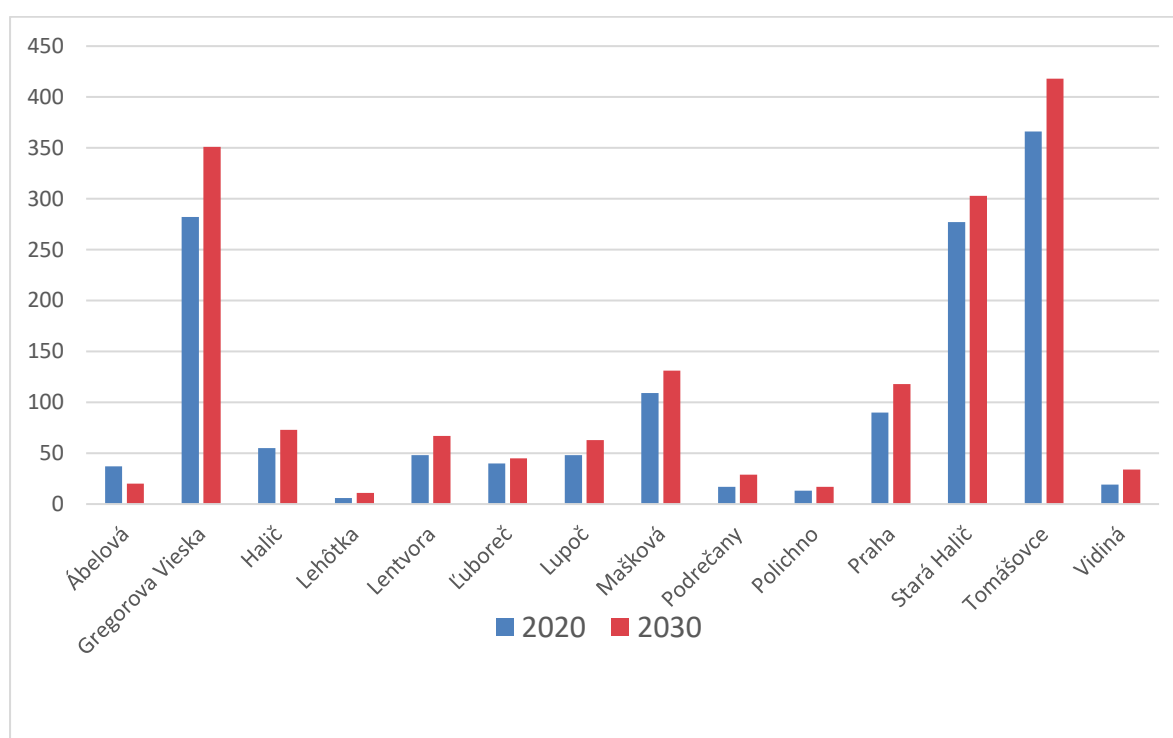
Index ekonomickej závislosti (počet osôb v poproduktívnom veku na 100 obyvateľov v produktívnom veku) v mikroregióne Novohradské podzámčie na 100 obyvateľov v produktívnom veku pripadá 23,67 osôb v poproduktívnom veku.

A index starnutia (počet osôb v poproduktívnom veku na 100 osôb v predproduktívnom veku) na 100 osôb v predproduktívnom veku pripadá 113,46 osôb v poproduktívnom veku.

Z hľadiska KPSS z demografických dát sú dôležité aj údaje o iných cieľových skupinách napr. marginalizované rómske komunity. V mikroregióne Novohradské podzámčie je zastúpené obyvateľstvo rómskej národnosti v štyroch lokalitách (Lentvora, Ábelová, Lehôtka a Podrečany). V Lentvore počet Rómov tvorí 60 % obyvateľov, v Ábelovej 55 %, v Lehôtke 27 % a v Podrečanoch 13 % obyvateľov (údaje z Atlasu rómskych komunít 2019).

Nasledujúci graf je prognózou počtu obyvateľov nad 65 rokov v roku 2030. V mikroregióne sa predpokladá, že v roku 2030 bude obyvateľov nad 65 rokov 1680, čo je o 273 viac oproti roku 2020.

Graf 5 Demografická prognóza počtu obyvateľov 65+ v roku 2030

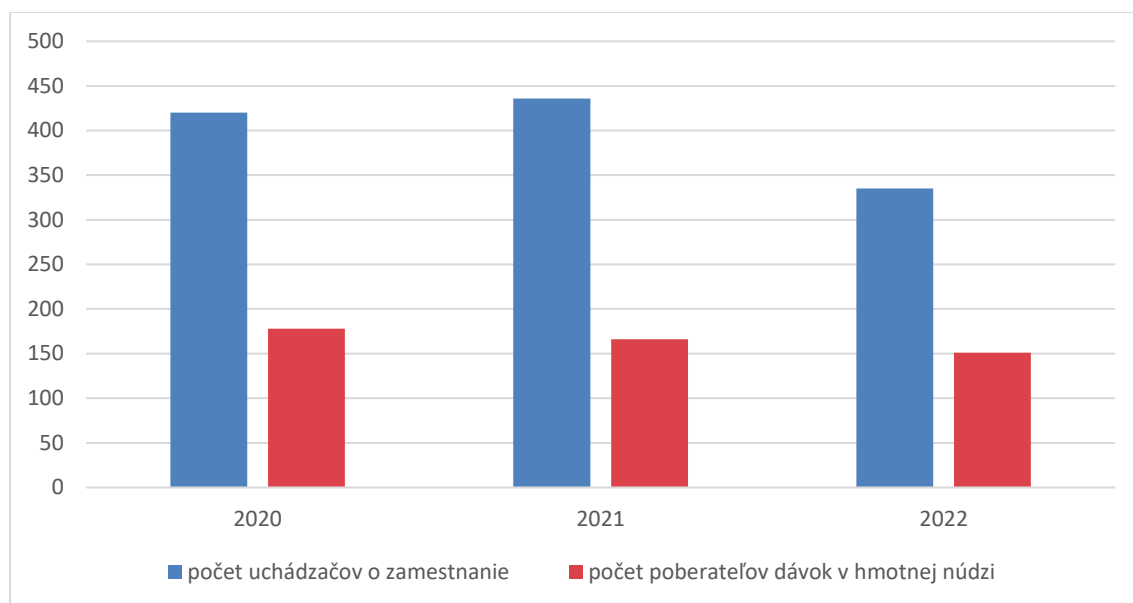

Zdroj : Mikroregión Novohradské podzámčie, Štatistická analýza vybraných ukazovateľov, BBSK, október 2022

2.3 ANALÝZA SOCIÁLNEJ SITUÁCIE NA ÚZEMÍ MIKROREGIÓNU NOVOHRADSKÉ PODZÁMČIE

2.3.1 INFORMÁCIE O NEZAMESTNANOSTI

Graf 6 Počet uchádzačov o zamestnanie a poberateľov dávky v hmotnej núdzi v mikroregióne Novohradské podzámčie

Zdroj : Mikroregión Novohradské podzámčie, Štatistická analýza vybraných ukazovateľov, BBSK, október 2022

Počet uchádzačov o zamestnanie k 30.6.2022 v mikroregióne Novohradské podzámčie bol 335, z toho je 8 občanov so zdravotným postihnutím.

Štatistické dáta hovoria o počte registrovaných uchádzačov o zamestnanie, počet nezamestnaných je však vyšší. Úrady práce vyradujú uchádzačov o zamestnanie z evidencie z rôznych dôvodov. Pre občanov obcí s náročnou dostupnosťou hromadnou dopravou (cena lístka, frekvencia spojov, prestupy a nadväznosť spojov, ...) do okresného mesta – na úrad práce - je ťažké a aj drahé tieto podmienky na udržanie sa v evidencii uchádzača o zamestnanie splniť. Štatistiky o počte evidovaných uchádzačov o zamestnanie nehovoria presne o reálnej situácii v regióne, o počte ľudí bez zamestnania, či záujemcov o prácu.

Podľa štatistík za rok 2022 o počtoch registrovaných uchádzačov o zamestnanie, konkrétne údaje o vyradených uchádzačoch o zamestnanie sa eviduje ako dôvod vyradenia z evidencie umiestnenie na trhu práce, vyradenie z dôvodu nespôlupráce a ostatní vyradení.

Za uvedené obdobie v okrese Lučenec bolo z dôvodu nespôlupráce vyradených 16,84 % z celkového počtu vyradených uchádzačov. Percento vyradených z dôvodu nespôlupráce a ostatní vyradení bolo priemerne 37,77. Priemer Banskobystrického kraja za rovnaké obdobie je z dôvodu nespôlupráce 7,65 % a vyradenie z dôvodu nespôlupráce a ostatní vyradení 29,07 %

K 30.9.2021 podľa Registra sociálnych podnikov MPSVR SR nie je v žiadnej z obcí mikroregiónu registrovaný sociálny podnik.

2.3.2 DÔCHODKOVÉ ZABEZPEČENIE OBYVATEĽOV

Údaje o prijímateľoch platieb z verejného dôchodkového systému Sociálna poisťovňa ani Štatistický úrad SR nesledujú na úrovni miestnej samosprávy. Najnižšia jednotka, na ktorej sú údaje sledované, je okres.

Tabuľka 4 Dôchodkové zabezpečenie obyvateľov

Okres Lučenec ²												
Typ dôchodku a počet poberateľov →	Starobný	Predčasný starobný	Invalidný (tzv. „čiasťočný“)	Invalidný (tzv. „plný“)	Vdovský	Vdovecký	Sirotský	Invalidný z mladosti	Iný	Manželky	Sociálny	Spolu
Dátum ³ ↓												
31.12.2019	14 100	235	1 468	1 531	4 329	649	298	204	0	8	37	22 859
31.12.2020	14 164	210	1 446	1 460	4 242	649	305	224	0	8	36	22 744
30.06.2021	14 056	222	1 432	1 384	4 137	645	294	234	0	7	35	22 446

Zdroj: Sociálna poisťovňa SR, Zdroj: Štatistická analýza vybraných ukazovateľov, október 2021, BBSK

2.3.3 SOCIÁLNA SITUÁCIA OBYVATEĽOV A VYUŽITIE POMOCI

Tabuľka 5 Počet poberateľov dávky v hmotnej núdzi

	Obdobie vyplatenia dávky				
	7/2018	7/2019	7/2020	7/2021	7/2022
Ábelová					
Počet poberateľov DvHN celkom ⁴	14	13	12	15	17
• z toho počet UoZ	8	4	4	7	6
• počet aktivačných príspevkov	1	1	1	1	1
• počet príspevkov na nezaopatrené dieťa	7	6	8	11	15
Gregorova Vieska					
Počet poberateľov DvHN celkom	8	4	3	4	4
• z toho počet UoZ	6	3	1	3	2
• počet aktivačných príspevkov	5	3	1	3	3
• počet príspevkov na nezaopatrené dieťa	4	3	0	0	0
Halič					
Počet poberateľov DvHN celkom	22	21	24	22	14
• z toho počet UoZ	12	13	15	15	8
• počet aktivačných príspevkov	13	7	10	13	7
• počet príspevkov na nezaopatrené dieťa	11	8	6	8	6

² Zdroj: Sociálna poisťovňa SR

³ Zámerom bolo sledovať vývoj v medziročnom porovnaní, v prípade roku 2021, vzhľadom na obdobie vypracovania dokumentu, bolo zvolené šesť mesačné obdobie.

⁴ Zdroj: Štatistika Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Lehôtka					
Počet poberateľov DvHN celkom	9	11	9	9	10
• z toho počet UoZ	7	9	7	7	6
• počet aktivačných príspevkov	7	7	4	4	4
• počet príspevkov na nezaopatrené dieťa	4	8	4	3	1
Lentvora					
Počet poberateľov DvHN celkom	5	6	7	8	7
• z toho počet UoZ	3	2	3	3	3
• počet aktivačných príspevkov	5	4	3	3	3
• počet príspevkov na nezaopatrené dieťa	6	3	5	4	4
Ľuboreč					
Počet poberateľov DvHN celkom	26	22	25	20	21
• z toho počet UoZ	16	11	14	11	12
• počet aktivačných príspevkov	11	7	10	9	8
• počet príspevkov na nezaopatrené dieťa	10	10	9	7	7
Lupoč					
Počet poberateľov DvHN celkom	5	7	6	7	8
• z toho počet UoZ	3	5	4	3	4
• počet aktivačných príspevkov	2	1	2	1	2
• počet príspevkov na nezaopatrené dieťa	1	1	1	1	1
Mašková					
Počet poberateľov DvHN celkom	16	13	14	12	9
• z toho počet UoZ	16	12	12	11	8
• počet aktivačných príspevkov	13	15	12	9	5
• počet príspevkov na nezaopatrené dieťa	7	9	7	4	4
Podrečany					
Počet poberateľov DvHN celkom	0	0	1	0	0
• z toho počet UoZ	0	0	0	0	0
• počet aktivačných príspevkov	0	0	0	0	0
• počet príspevkov na nezaopatrené dieťa	0	0	0	0	0
Polichno					
Počet poberateľov DvHN celkom	10	10	11	11	11
• z toho počet UoZ	7	7	8	8	7
• počet aktivačných príspevkov	10	6	7	5	5
• počet príspevkov na nezaopatrené dieťa	1	2	3	3	0
Praha					
Počet poberateľov DvHN celkom	11	12	9	10	9
• z toho počet UoZ	7	10	7	7	8
• počet aktivačných príspevkov	9	8	6	7	8
• počet príspevkov na nezaopatrené dieťa	3	2	1	1	0
Stará Halič					
Počet poberateľov DvHN celkom	24	22	23	19	16
• z toho počet UoZ	12	11	14	10	9
• počet aktivačných príspevkov	9	8	10	6	6
• počet príspevkov na nezaopatrené dieťa	14	8	11	7	4
Tomášovce					
Počet poberateľov DvHN celkom	21	23	19	17	18
• z toho počet UoZ	7	7	8	8	9
• počet aktivačných príspevkov	3	3	1	0	2
• počet príspevkov na nezaopatrené dieťa	6	8	4	1	1

Vidiná					
Počet poberateľov DvHN celkom	17	19	15	12	7
• z toho počet UoZ	10	11	8	7	3
• počet aktivačných príspevkov	5	2	2	1	0
• počet príspevkov na nezaopatrované dieťa	4	2	2	2	1

Zdroj: Štatistika Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Zdroj: Mikroregión Novohradské podzámčie, Štatistická analýza vybraných ukazovateľov, október 2022, BBSK

Tabuľka 6 Počet poberateľov vybraných štátnych sociálnych dávok (rodičovský príspevok a prídavok na dieťa)

	Obdobie vyplatenia dávky				
	7/2018	7/2019	7/2020	7/2021	7/2022
Ábelová					
Počet poberateľov rodičovského príspevku ⁵	8	6	6	7	9
• z toho dieťa s DNZS	0	0	0	0	0
Počet poberateľov prídavku na dieťa	28	27	25	24	23
Gregorova Vieska					
Počet poberateľov rodičovského príspevku	0	4	3	5	2
• z toho dieťa s DNZS	0	0	0	0	0
Počet poberateľov prídavku na dieťa	18	19	20	20	18
Halič					
Počet poberateľov rodičovského príspevku	45	35	35	39	37
• z toho dieťa s DNZS	3	2	3	5	6
Počet poberateľov prídavku na dieťa	194	186	187	187	188
Lehôtka					
Počet poberateľov rodičovského príspevku	12	14	12	12	12
• z toho dieťa s DNZS	1	1	0	0	1
Počet poberateľov prídavku na dieťa	40	42	37	37	37
Lentvora					
Počet poberateľov rodičovského príspevku	3	0	2	5	7
• z toho dieťa s DNZS	0	0	0	0	0
Počet poberateľov prídavku na dieťa	10	9	10	11	13
Ľuboreč					
Počet poberateľov rodičovského príspevku	12	12	9	9	7
• z toho dieťa s DNZS	0	0	0	1	1
Počet poberateľov prídavku na dieťa	36	36	34	32	32
Lupoč					
Počet poberateľov rodičovského príspevku	5	5	6	6	6
• z toho dieťa s DNZS	0	1	1	1	1
Počet poberateľov prídavku na dieťa	21	20	18	21	22
Mašková					
Počet poberateľov rodičovského príspevku	7	9	9	9	11
• z toho dieťa s DNZS	0	0	0	1	1
Počet poberateľov prídavku na dieťa	43	41	40	39	35

⁵ Zdroj: Štatistika Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Podrečany					
Počet poberateľov rodičovského príspevku	0	2	3	4	2
• z toho dieťa s DNZS	0	0	0	0	0
Počet poberateľov prídavku na dieťa	3	7	8	10	9
Polichno					
Počet poberateľov rodičovského príspevku	2	3	4	5	7
• z toho dieťa s DNZS	0	0	0	0	0
Počet poberateľov prídavku na dieťa	13	11	12	13	15
Praha					
Počet poberateľov rodičovského príspevku	2	3	3	5	2
• z toho dieťa s DNZS	0	0	0	0	0
Počet poberateľov prídavku na dieťa	7	8	7	10	6
Stará Halič					
Počet poberateľov rodičovského príspevku	21	21	17	17	16
• z toho dieťa s DNZS	2	1	0	0	0
Počet poberateľov prídavku na dieťa	78	74	74	71	73
Tomášovce					
Počet poberateľov rodičovského príspevku	27	24	21	26	23
• z toho dieťa s DNZS	4	3	1	1	2
Počet poberateľov prídavku na dieťa	159	156	146	148	152
Vidiná					
Počet poberateľov rodičovského príspevku	28	31	37	49	42
• z toho dieťa s DNZS	0	1	1	2	2
Počet poberateľov prídavku na dieťa	183	181	181	190	197

Zdroj: Štatistika Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Zdroj: Mikroregión Novohradské podzámčie, Štatistická analýza vybraných ukazovateľov, október 2022, BBSK

Tabuľka 7 Počet osôb s ťažkým zdravotným postihnutím (k 30.6.2022)

Názov obce	Počet osôb vo vekovej skupine ⁶									
	do 18 rokov		18 - 25 rokov		26 - 39 rokov		40 - 61 rokov		62+ rokov	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022
Ábelová	3	2	0	0	0	0	7	6	23	21
Gregorova Vieska	2	2	1	0	0	1	3	3	14	13
Halič	4	5	0	1	4	5	49	44	122	124
Lehôtka	1	1	4	1	1	2	9	8	22	23
Lentvora	0	0	1	1	0	0	5	5	3	2
Ľuboreč	1	1	1	1	2	2	5	6	22	22
Lupoč	0	0	0	0	4	4	7	7	16	18
Mašková	3	1	0	2	3	3	7	4	19	20
Podrečany	0	0	0	0	1	1	0	0	2	2
Polichno	1	0	0	1	2	2	4	3	6	5
Praha	0	0	2	1	0	0	5	4	8	9
Stará Halič	4	3	1	2	4	3	21	19	33	37
Tomášovce	5	3	6	9	4	4	47	51	106	101
Vidiná	6	5	3	4	8	8	63	58	158	151

⁶ Zdroj: Štatistika Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Celkový počet občanov s ŤZP v mikroregióne Novohradské podzámčie (k 06/2022) je 847, čo predstavuje takmer 11 % z celkového počtu obyvateľov, z toho takmer 64,7 % tvoria osoby vo veku 62 rokov a viac.

Tabuľka 8 Počet poberateľov vybraných štátnych sociálnych dávok na kompenzáciu (príspevok na kompenzáciu ŤZP, príspevok na opatrovanie, príspevok na osobnú asistenciu)

	Obdobie vyplatenia dávky				
	7/2018	7/2019	7/2020	7/2021	7/2022
Ábelová					
Počet osôb s ťažkým zdravotným postihnutím ^{7,8}	30	30	32	33	27
• Počet poberateľov príspevku na kompenzáciu ŤZP	8	9	10	10	9
Počet poberateľov príspevku na osobnú asistenciu ⁹	1	1	1	1	1
Počet poberateľov príspevku na opatrovanie ¹⁰	3	5	6	6	5
• Počet opatrovaných osôb	3	5	6	6	5
Gregorova Vieska					
Počet osôb s ťažkým zdravotným postihnutím	17	18	20	20	16
• Počet poberateľov príspevku na kompenzáciu ŤZP	7	7	8	9	8
Počet poberateľov príspevku na osobnú asistenciu	0	0	0	0	0
Počet poberateľov príspevku na opatrovanie	4	6	7	7	7
• Počet opatrovaných osôb	4	6	7	7	7
Halič					
Počet osôb s ťažkým zdravotným postihnutím	173	179	180	179	174
• Počet poberateľov príspevku na kompenzáciu ŤZP	90	91	94	87	88
Počet poberateľov príspevku na osobnú asistenciu	3	3	4	4	4
Počet poberateľov príspevku na opatrovanie	43	46	53	50	47
• Počet opatrovaných osôb	45	48	53	50	47
Lehôtka					
Počet osôb s ťažkým zdravotným postihnutím	38	39	38	37	34
• Počet poberateľov príspevku na kompenzáciu ŤZP	16	16	12	9	9
Počet poberateľov príspevku na osobnú asistenciu	1	1	1	1	1
Počet poberateľov príspevku na opatrovanie	7	6	6	9	9
• Počet opatrovaných osôb	7	6	6	9	9

⁷ Ide o osoby v dospelom veku

⁸ Zdroj: Štatistika Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny SR

⁹ Zdroj: Ibid.

¹⁰ Zdroj: Ibid.

Lentvora					
Počet osôb s ťažkým zdravotným postihnutím	8	8	8	9	8
• Počet poberateľov príspevku na kompenzáciu ŤZP	3	3	4	3	3
Počet poberateľov príspevku na osobnú asistenciu	0	0	0	0	0
Počet poberateľov príspevku na opatrovanie	3	3	3	3	3
• Počet opatrovaných osôb	4	4	4	3	3
Ľuboreč					
Počet osôb s ťažkým zdravotným postihnutím	26	30	30	31	31
• Počet poberateľov príspevku na kompenzáciu ŤZP	16	16	16	17	17
Počet poberateľov príspevku na osobnú asistenciu	0	0	0	1	1
Počet poberateľov príspevku na opatrovanie	4	5	7	6	8
• Počet opatrovaných osôb	4	5	7	6	8
Lupoč					
Počet osôb s ťažkým zdravotným postihnutím	28	27	26	27	29
• Počet poberateľov príspevku na kompenzáciu ŤZP	12	13	14	16	18
Počet poberateľov príspevku na osobnú asistenciu	1	1	2	1	1
Počet poberateľov príspevku na opatrovanie	3	4	3	6	6
• Počet opatrovaných osôb	3	4	3	7	6
Mašková					
Počet osôb s ťažkým zdravotným postihnutím	34	31	27	32	29
• Počet poberateľov príspevku na kompenzáciu ŤZP	19	18	15	18	18
Počet poberateľov príspevku na osobnú asistenciu	1	1	1	1	1
Počet poberateľov príspevku na opatrovanie	2	2	5	5	6
• Počet opatrovaných osôb	2	2	5	5	6
Podrečany					
Počet osôb s ťažkým zdravotným postihnutím	2	2	3	3	3
• Počet poberateľov príspevku na kompenzáciu ŤZP	0	0	0	0	0
Počet poberateľov príspevku na osobnú asistenciu	0	0	0	0	0
Počet poberateľov príspevku na opatrovanie	0	0	0	0	1
• Počet opatrovaných osôb	0	0	0	0	1
Polichno					
Počet osôb s ťažkým zdravotným postihnutím	17	15	14	13	11
• Počet poberateľov príspevku na kompenzáciu ŤZP	9	6	7	6	4
Počet poberateľov príspevku na osobnú asistenciu	0	0	0	0	0
Počet poberateľov príspevku na opatrovanie	1	2	2	2	2
• Počet opatrovaných osôb	1	2	2	2	3

Praha					
Počet osôb s ťažkým zdravotným postihnutím	11	15	15	15	14
• Počet poberateľov príspevku na kompenzáciu ŤZP	7	8	9	8	7
Počet poberateľov príspevku na osobnú asistenciu	0	0	0	0	0
Počet poberateľov príspevku na opatrovanie	3	4	4	3	3
• Počet opatrovaných osôb	3	4	4	3	3
Stará Halič					
Počet osôb s ťažkým zdravotným postihnutím	72	70	66	63	61
• Počet poberateľov príspevku na kompenzáciu ŤZP	38	35	34	30	27
Počet poberateľov príspevku na osobnú asistenciu	1	2	2	1	1
Počet poberateľov príspevku na opatrovanie	11	11	12	8	7
• Počet opatrovaných osôb	12	13	14	8	7
Tomášovce					
Počet osôb s ťažkým zdravotným postihnutím	169	173	166	168	165
• Počet poberateľov príspevku na kompenzáciu ŤZP	85	85	83	84	82
Počet poberateľov príspevku na osobnú asistenciu	2	1	1	1	1
Počet poberateľov príspevku na opatrovanie	24	25	29	29	27
• Počet opatrovaných osôb	25	27	31	31	28
Vidiná					
Počet osôb s ťažkým zdravotným postihnutím	234	240	238	234	221
• Počet poberateľov príspevku na kompenzáciu ŤZP	133	128	128	121	109
Počet poberateľov príspevku na osobnú asistenciu	8	7	9	8	8
Počet poberateľov príspevku na opatrovanie	37	35	32	33	32
• Počet opatrovaných osôb	37	35	32	33	32
Počet poberateľov príspevku na opatrovanie spolu:	145	154	169	167	163
Počet opatrovaných osôb spolu:	150	161	174	170	165
Počet poberateľov príspevku na osobnú asistenciu spolu:	18	17	21	19	19

Zdroj: Štatistika Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Zdroj: Mikroregión Novohradské podzámčie, Štatistická analýza vybraných ukazovateľov, október 2022, BBSK

Celkový počet poberateľov príspevku na opatrovanie má v mikroregióne Novohradské podzámčie v sledovanom období 07/2018 – 07/2021 stúpajúci trend a v roku 2022 sa počet poberateľov pohyboval na úrovni 163. Počet opatrovaných bol 165 (niektorí poberatelia opatrujú viac osôb). Počet poberateľov príspevku na osobnú asistenciu iba mierne kolíše medzi 18 – 21 poberateľmi príspevku.

2.3.3.1 INFORMÁCIE ZO ŠTÁTNYCH VÝKAZOV MPSVR SR O VYBRANÝCH DRUHOCH SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Zdrojom informácií boli dva moduly: i) Ročný výkaz o vybraných druhoch sociálnych služieb pre obce (modul 11) a ii) Ročný výkaz o vybraných druhoch sociálnych služieb (modul 10). Limitom uvedeného

výkazníctva je slabá ilustrácia situácie na úrovni jednotlivých obcí. V rámci sledovaného územia, v module 11 existujú informácie len v súvislosti s obcami Halič a Vidiná a v module 10 len v súvislosti s obcou Halič.

Tabuľka 9 Ročný výkaz o vybraných druhoch sociálnych služieb pre obce

Ročný výkaz o vybraných druhoch sociálnych služieb pre obce									
Obec	Počet osôb, ktorým bola poskytnutá služba								
	Opatrovateľská služba			Prepravná služba			Odľahčovacia služba		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Halič	2	3	2	-	-	-	-	-	-
Vidiná	7	7	8	-	-	-	-	-	-

Zdroj: Mikroregión Novohradské podzámčie, Štatistická analýza vybraných ukazovateľov, október 2021, BBSK

Tabuľka 10 Vykázané ročné výdavky obce na poskytnutie vyššie uvedenej služby

Vykázané ročné výdavky obce na poskytnutie vyššie uvedenej služby sú nasledovné:			
Obec	2018	2019	2020
Halič	10 351.-	11 213.-	15 507.-
Vidiná	33 100.-	39 904.-	39 476.-

Zdroj: Mikroregión Novohradské podzámčie, Štatistická analýza vybraných ukazovateľov, október 2021, BBSK

Z terénnych sociálnych služieb sa vo FZO poskytuje opatrovateľská služba v 3 obciach. Štatistické údaje vieme získať iba za dve obce (obec Tomášovce v tejto štatistike nie je uvedená). Existujúce štatistické dáta nezodpovedajú realite. Zo štatistického výkazu vyplýva, že vo FZO sa neposkytuje prepravná a odľahčovacia služba, napriek tomu, že je 167 poberateľov príspevku na opatrovanie, pre ktorých je primárne odľahčovacia služba určená. Pozitívne možno hodnotiť nárast výdavkov na poskytované sociálne služby – nárast v roku 2020 oproti roku 2018.

Tabuľka 11 Ročný výkaz o vybraných druhoch sociálnych služieb

Ročný výkaz o vybraných druhoch sociálnych služieb												
Obec	Rok	Počet osôb, ktorým bola poskytnutá služba										
		nízkooprahové denné centrum	požičiavanie pomôcok	monitorovanie a signalizácia potreby pomoci	pomoc pri výkone opatrovateľských práv a povinností	denné centrum	integračné centrum	jedáleň	práčovňa	stredisko osobnej hygieny	komunitné centrum	terénna sociálna služba krízovej intervencie
Halič	2018	-	-	-	-	30	-	-	-	-	-	-
	2019	-	-	-	-	30	-	-	-	-	-	-
	2020	-	-	-	-	30	-	-	-	-	-	-

Zdroj: Mikroregión Novohradské podzámčie, Štatistická analýza vybraných ukazovateľov, október 2021, BBSK

Tabuľka 12 Vykázané ročné výdavky obce na zabezpečenie sociálnych služieb

Vykázané ročné výdavky obce na zabezpečenie vyššie uvedenej služby sú nasledovné:			
Obec	2018	2019	2020
Halič	2 367.-	2 230.-	1 927.-

Zdroj: Mikroregión Novohradské podzámčie, Štatistická analýza vybraných ukazovateľov, október 2021, BBSK

Z vybraných druhov ambulantných a podporných sociálnych služieb sa v mikroregióne Novohradské podzámčie poskytuje služba v dennom centre v obci Halič. Ročné výdavky na zabezpečenie služby medziročne klesajú.

2.3.3.2 POTREBNOSŤ SOCIÁLNYCH SLUŽIEB NA ZÁKLADE ODKÁZANOSTI NA SOCIÁLNU SLUŽBU

Tabuľka 13 Počet vydaných posudkov o odkázanosti na sociálnu službu

Počet vydaných posudkov o odkázanosti na sociálnu službu			
Rok → Názov obce ↓	2018	2019	2020
Ábelová	-	1	1
Gregorova Vieska	-	-	-
Halič	Nezistené	4	1
Lehôtka	-	-	1
Lentvora	-	-	-
Ľuboreč	2	2	1
Lupoč	-	1	-
Mašková	2	1	1
Podrečany	2	1	-
Polichno	2	2	-
Praha	-	-	1
Stará Halič	4	1	2
Tomášovce	4	4	4
Vidiná	9	7	7
SPOLU	25	24	19

Zdroj: Mikroregión Novohradské podzámčie, Štatistická analýza vybraných ukazovateľov, október 2021, BBSK

Počet vydaných rozhodnutí o odkázanosti na sociálne služby (opatrovateľskú službu, zariadenie pre seniorov a zariadenie pre opatrovateľskú službu) má mierne klesajúci trend – pokles v roku 2020 oproti roku 2018.

Zároveň nasledujúce tabuľky informujú o registrovaných poskytovateľoch sociálnych služieb na území mikroregiónu Novohradské podzámčie. Informácie sú z centrálného registra poskytovateľov sociálnych služieb, ktorý je vedený MPSVR SR. V zozname sú uvedené len služby, ktoré majú sídlo v niektorej z obcí mikroregiónu, v okresnom meste alebo majú okresnú pôsobnosť. Poskytovatelia, ktorí majú regionálne alebo celoslovenské pokrytie, nie sú uvedení.

Tabuľka 14 Registrovaní poskytovatelia sociálnych služieb

Názov obce	Typ služby															
	Denné centrum	Denný stacionár	Domov sociálnych služieb	Jedáleň	Komunitné centrum	Monitorovanie a signalizácia potreby	Odlahčovací služba	Opatrovateľská služba	Požičiavanie pomôcok	Práčovňa	Prepravná služba	Sociálne poradenstvo (špecializované/základné)	Špecializované zariadenie	Sprostredkovanie osobnej asistencie	Zariadenie opatrovateľskej služby	Zariadenie pre seniorov
Ábelová	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gregorova Vieska	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Halič	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Lehôtka	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lentvora	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ľuboreč	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lupoč	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mašková	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Podrečany	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Polichno	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Praha	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stará Halič	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	1
Tomášovce	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Vidiná	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Mesto Lučenec	1	1	5	-	-	1	-	2	-	1	-	-	1	-	1	2
Pôsobnosť okres Lučenec		-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-

Zdroj: Centrálny register poskytovateľov sociálnych služieb, október 2021

2.3.3.3 POSKYTOVANIE SOCIÁLNYCH SLUŽIEB V OKRESE

Na základe informácií uvedených v Centrálnom registri poskytovateľov sociálnych služieb vedenom MPSVR SR, v obciach mikroregiónu nie sú registrovaní žiadni poskytovatelia poskytujúci služby pre iné cieľové skupiny než sú seniori a ľudia so zdravotným postihnutím.

Štruktúra poskytovateľov sociálnych služieb v okrese Lučenec je uvedená v tabuľke, poskytovatelia bez sídla v okrese Lučenec s krajskou alebo celoslovenskou pôsobnosťou nie sú uvedení. Z hľadiska druhov s foriem služieb je v okrese Lučenec registrovaných 14 poskytovateľov krízovej intervencie. Absentuje tu Domov na polceste, terénna sociálna služba krízovej intervencie a nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu. Zo služieb na podporu rodiny s deťmi je tu registrovaná terénna aj ambulantná forma služby včasnej intervencie a poskytujú tu služby aj detské jasle.

Zo služieb pre ľudí a rodiny s deťmi so zdravotným postihnutím tu sú zastúpené aj služby terénne, ambulantné a pobytové. Rovnako sú to služby, ktoré podporujú klientov v nezávislom živote, ako podpora samostatného bývania alebo zariadenie podporovaného bývania. Podobne sú dosť pestré zastúpené aj služby pre seniorov. Od denných centier, opatrovateľskej služby, denného stacionára, zariadenia opatrovateľskej služby až po zariadenie pre seniorov.

Pre podporu nezávislého života, ako aj pre udržanie samostatnosti, či potrebnej podpory pre seniorov v domácom prostredí, tu absentujú služby ako prepravná služba či požičiavanie pomôcok.

Tabuľka 15 Poskytované sociálne služby v okrese Lučenec

Kategória služby	Typ služby	Počet poskytovateľov v okrese Lučenec
Krízová intervencia		
	Terénna sociálna služba krízovej intervencie	-
	Nízkoprahové denné centrum	1
	Integračné centrum	1
	Komunitné centrum	6
	Nocľaháreň	1
	Útulok	2
	Domov na polceste	-
	Zariadenie núdzového bývania	3
	Nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu	-
Podpora rodiny s deťmi		
	Pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa	-
	Pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa v zariadení dočasnej starostlivosti o deti	-
	Služba na podporu zosúladovania rodinného života a pracovného života	-
	Zariadenie starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa	1
	Služba včasnej intervencie	2
Nepriaznivá situácia z dôvodu zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo dôchodkového veku		
	Zariadenie podporovaného bývania	4
	Zariadenie pre seniorov	6
	Zariadenie opatrovateľskej služby	1
	Rehabilitačné stredisko	-
	Sociálna rehabilitácia	1
	Domov sociálnych služieb	7
	Špecializované zariadenia	1
	Denný stacionár	1
	Opatrovateľská služba	9
	Prepravná služba	-
	Sprievodcovská služba a predčitateľská služba	-
	Tlmočnícka služba	-
	Sprostredkovanie tlmočnickej služby	-
	Sprostredkovanie osobnej asistencie	-
	Požičiavanie pomôcok	-
Použitie telekomunikačných technológií		
	Monitorovanie a signalizácia potreby pomoci	1
	Krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií	-
Podporné služby		
	Odľahčovacia služba	2
	Pomoc pri zabezpečení opatrovníckych práv a povinností	-
	Denné centrum	4

	Podpora samostatného bývania	1
	Jedáleň	1
	Práčovňa	1
	Stredisko osobnej hygieny	1

Zdroj: Centrálny register poskytovateľov sociálnych služieb, október 2021

2.4 DOSTUPNOSŤ ZDRAVOTNÍCKYCH SLUŽIEB

2.4.1 PRÍTOMNOSŤ ZDRAVOTNÍCKYCH SLUŽIEB A ZARIADENÍ

Tabuľka 16 Zdravotnícke služby a zariadenia v mikroregióne Novohradské podzámčie

Názov obce	Lekárne a výdajne liekov	ADOS	Výdajne zdravotníckych pomôcok	Samostatné ambulancie praktického lekára pre dospelých	Samostatné ambulancie praktického lekára pre deti	Samostatné ambulancie praktického lekára stomatóloga	Samostatné ambulancie praktického lekára gynekológa	Samostatné ambulancie lekára špecialistu	Rýchla zdravotnícka pomoc	Liečebne, domy ošetr. starostlivosti hospice, zar. biomed. výskumu	Transfúziologické a hematologické oddelenia
Ábelová	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gregorova Vieska	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Halič		1	-	2	1	1	-	-	-	-	-
Lehôtka	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lentvora	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ľuboreč	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lupoč	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mašková	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Podrečany	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Polichno	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Praha	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stará Halič	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tomášovce	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vidiná	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Zdroj: Štatistický úrad SR, Zdroj: Mikroregión Novohradské podzámčie, Štatistická analýza vybraných ukazovateľov, október 2021, BBSK

Dostupnosť zdravotníckych zariadení vo FZO je koncentrovaná najmä v obci Halič. Iba ADOS sa nachádza okrem Haliče aj v obci Tomášovce. Ostatné služby sú dostupné v okresnom meste.

2.5 ZHRNUTIE SOCIÁLNEJ SITUÁCIE A DOSTUPNOSTI SOCIÁLNYCH A ZDRAVOTNÍCKYCH SLUŽIEB V MIKROREGÍONE NOVOHRADSKÉ PODZÁMČIE

Mikroregión Novohradské podzámčie tvorí 14 obcí, ktoré sú lokalizované v okrese Lučenec.

Dostupnosť služieb do CISZS je z 13 obcí do 15 minút. Najviac je vzdialená obec Lentvora s časovou dostupnosťou 20 minút.

Na území mikroregiónu Novohradské podzámčie k 31.12.2021 žije **7 730** obyvateľov. 28 % obcí vo FZO má počet obyvateľov menej ako 200. Podiel ľudí žijúcich v malých obciach (do 200 obyvateľov) je 5,55 %, resp. v obciach do 500 obyvateľov predstavuje 24 % obyvateľov FZO. Pre obyvateľov v malých obciach sa stávajú z vyššie uvedených dôvodov sociálne služby nedostupnými.

Tabuľka 17 Ukazovatele starnutia populácie v mikroregióne Novohradské podzámčie.

Ukazovatele starnutia populácie/indexy	Vyhodnotenie vo FZO Novohradské podzámčie
Podiel populácie v poproduktívnom veku (65+)	5 obcí zo 14 má podiel populácie v poproduktívnom veku vyšší ako je priemer za SR (17,39%).
Index ekonomického zaťaženia, ktorý vyjadruje počet osôb v predproduktívnom veku na 100 osôb v produktívnom veku	V 5 obciach zo 14 (35%) pripadá na 100 obyvateľov v produktívnom veku viac osôb v predproduktívnom veku ako v okrese Lučenec (48,72); v 3 obciach zo 14 (21%) pripadá na 100 obyvateľov v produktívnom veku viac osôb v predproduktívnom veku ako na Slovensku (50,26); Index ekonomického zaťaženia (priemer za mikroregión Novohradské podzámčie je 47,34).
Index ekonomickej závislosti seniorov, ktorý vyjadruje počet osôb v poproduktívnom veku na 100 obyvateľov v produktívnom veku	V 4 obciach zo 14 obcí (28%) pripadá na 100 obyvateľov v produktívnom veku viac seniorov (osôb v poproduktívnom veku) ako v okrese Lučenec (25,78) a aj v SR (26,13); Index ekonomickej závislosti seniorov (priemer za mikroregión Novohradské podzámčie je 22,96).
Index starnutia, ktorý vyjadruje počet osôb v poproduktívnom veku na 100 osôb v predproduktívnom veku	V 5 obciach zo 14 (35%) pripadá na 100 osôb v predproduktívnom veku viac osôb v poproduktívnom veku ako v okrese Lučenec (112,34); v 7 obciach FZO zo 14 (50%) pripadá na 100 osôb v predproduktívnom veku viac osôb v poproduktívnom veku ako v rámci SR (108,27) Index starnutia (priemer za mikroregión Novohradské podzámčie je 104,34).

Zdroj: vlastné spracovanie, október 2021

Z prehľadu je zrejmé, že ukazovatele starnutia populácie - index starnutia je v mikroregióne Novohradské podzámčie nižší ako v okrese Lučenec aj v rámci SR, index ekonomickej závislosti seniorov je v mikroregióne Novohradské podzámčie priaznivejší ako v okrese Lučenec aj v SR.

Miera evidovanej nezamestnanosti k 30.9.2022 v okrese Lučenec bola 9,9% (na 17. mieste v rámci SR). 52 % UoZ je v evidencii viac ako 12 mesiacov. 90,2 % z evidovaných UoZ je znevýhodnených (mladší ako 26 rokov, starší ako 50 rokov, nižšie vzdelanie, občan so ZP, osamelá osoba a pod.), 2% z evidovaných znevýhodnených UoZ tvoria osoby so zdravotným postihnutím.

Počet poberateľov dávky v hmotnej núdzi vo FZO k 31.07.2022 bol 151.

Počet poberateľov rodičovského príspevku s dieťaťom s dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom je stabilizovaný. K 31.07.2022 počet poberateľov tejto dávky vo FZO bolo 14.

Celkový počet občanov s ŤZP vo FZO je 847, čo predstavuje 10,96 % z celkového počtu obyvateľov, z toho 64,7 % tvoria osoby vo veku 62 rokov a viac.

Celkový počet poberateľov príspevku na opatrovanie má vo FZO Novohradské podzámčie v sledovanom období 07/2018 – 07/2022 stúpajúci trend a v roku 2022 sa počet poberateľov pohyboval okolo 163. Počet opatrovaných bol 165 (niektorí poberatelia opatrujú viac osôb). Počet poberateľov príspevku na osobnú asistenciu iba mierne kolíše medzi 18 – 21 poberateľmi príspevku.

Z terénnych sociálnych služieb sa vo FZO poskytuje opatrovateľská služba v 2 obciach. Zo štatistického výkazu vyplýva, že vo FZO sa neposkytuje prepravná ani odľahčovacia služba, napriek tomu, že je 163 poberateľov príspevku na opatrovanie, pre ktorých je primárne odľahčovacia služba určená. Pozitívne možno hodnotiť medziročný nárast výdavkov na poskytované sociálne služby.

Z vybraných druhov ambulantných a podporných sociálnych služieb sa v mikroregióne Novohradské podzámčie poskytujú služby v dennom centre.

Počet vydaných rozhodnutí o odkázanosti na sociálne služby (opatrovateľskú službu, zariadenie pre seniorov a zariadenie opatrovateľskej služby) naznačuje klesajúci trend. V roku 2018 bolo vydaných 25 rozhodnutí, ale v roku 2020 už len 19 rozhodnutí, čo je pokles o štvrtinu. Avšak rozdiel medzi rokom 2018 a rokom 2019 je zanedbateľný a počet rozhodnutí je takmer totožný. Z hľadiska údajov len za obmedzené obdobie, nie je možné s určitosťou hovoriť o klesajúcom trende. Tieto údaje odporúčame dlhodobo sledovať a vyhodnocovať pre plánovanie dostupnosti služieb.

Dostupnosť zdravotníckych zariadení vo FZO nie je veľmi priaznivá, zdravotnícke služby aj poskytovatelia sú dostupné prevažne v okresnom meste Lučenec. Ambulancie všeobecného lekára pre dospelých, deti a stomatológa sú v obci Halič a ADOS je v obci Halič a obci Tomášovce.

3 STRATEGICKÁ ČASŤ

3.1 VÝCHODISKÁ PRE NÁVRH STRATEGICKEJ ČASTI

3.1.1 ŠIRŠIE VÝCHODISKÁ A SÚVISLOSTI

Predovšetkým obce si uvedomujú, že nie sú schopné poskytovať či plánovať všetky potrebné sociálne služby na svojom území pre svojich obyvateľov. Rovnako aj mestá si uvedomujú, že do služieb, ktoré poskytujú, prichádzajú obyvatelia z okolia, ale aj naopak, obyvatelia mesta odchádzajú do služieb v blízkych obciach, ak sú dostupné. Plánovať rozvoj sociálnych služieb na území väčšom ako je jednotlivá obec alebo mesto má zmysel a prínos, a to nie len ekonomický. Cieľom spájania obcí do FZO okrem ekonomických aspektov ich pôsobností a efektívneho výkonu, sa čoraz nevyhnutnejšie ukazuje aj potreba poskytovať a uspokojovať stále diferencovanejší dopyt po sociálnych službách, s vytváraním podmienok pre miestny rozvoj. Menej sa v tejto súvislosti hovorí o potrebe reagovať na globálne zmeny, premietnuté do nadnárodných a národných dokumentov a z nich vyplývajúcej zodpovednosti lokálnych a regionálnych politikov reagovať na ne.¹¹

Spoločenské prostredie vytvára tlak na nové formy zabezpečovania verejných služieb na miestnej úrovni, napr. komunitné formy sociálnych služieb. Činnosť miestnych samospráv (obcí) výrazne ovplyvňujú rôzne spoločenské zmeny, z ktorých k najdôležitejším výzvam patria najmä:

- demografické zmeny a starnutie obyvateľstva
- dopady kríz (pandemická, dôsledky vojny na Ukrajine, energetická kríza, kríza chudoby a pod.)
- nižšie daňové príjmy oproti očakávaniu
- rastúce rozdiely v príjmoch
- slabnúce väzby medzi hospodárskym rastom, zamestnanosťou a sociálnym pokrokom s dopadom na kúpyschopnosť obyvateľov a na rozvoj služieb

Spolupráca obcí v mikroregióne Novohradské podzámčie umožňuje riešiť jednotlivé oblasti v prípade KPSS – sociálnu oblasť, a tak dosiahnuť vyššiu výkonnosť. V rámci tejto spolupráce je zachovaná autonómia obcí a navrhovaný KPSS mikroregiónu Novohradské podzámčie je výsledkom dohôd a optimalizácie záujmov obcí vo FZO. Spolupráca, prerozdeľovanie výdavkov a cenové podmienky môžu byť priebežne revidované. Spoločným KPSS v rámci mikroregiónu sa **zvýši dostupnosť sociálnych služieb pre obyvateľov mikroregiónu, zvýši sa kvalita poskytovaných sociálnych služieb a zefektívni sa rozhodovanie v obciach.**

¹¹ Zlučovanie a spolupráca obcí, Komunálne výskumné a poradenské centrum, n.o. Piešťany, január 2014

3.1.2 VÝCHODISKÁ PRE NÁVRH STRATEGICKEJ ČASTI KPSS MIKROREGIÓNU NOVOHRADSKÉ PODZÁMČIE

Návrh strategickej časti KPSS vychádza z demografických údajov, zhrnutia z analýz o sociálnej situácii obyvateľov v mikroregióne, SWOT analýzy, výstupov z dotazníkových prieskumov, strategických dokumentov, odporúčaných normatífov vybavenosti územia sociálnymi službami a z existujúcich komunitných plánov sociálnych služieb jednotlivých obcí.

Obrázok 5 Východiská pre tvorbu strategickej časti komunitného plánu

3.1.2.1 DEMOGRAFICKÉ ÚDAJE

Ukazovatele starnutia populácie v mikroregióne Novohradské podzámčie - index starnutia je u 36 % obcí vyšší ako v okrese aj v rámci SR. Index ekonomickej závislosti je u 29 % obcí nepriaznivejší ako v okrese Lučenec a v SR. **Priemerný podiel osôb v poproduktívnom veku predstavuje v mikroregióne Novohradské podzámčie 15,83 %.** Z celkového počtu 14 obcí vo FZO majú viac ako 20 % osôb v poproduktívnom veku z celkového počtu obyvateľov celkom 3 obce (Podrečany, Tomášovce a Vidiná).

3.1.2.2 ZHRNUTIE Z ANALÝZ O SOCIÁLNEJ SITUÁCII OBYVATEĽOV V MIKROREGIÓNE

Z analýzy o sociálnej situácii obyvateľov mikroregiónu Novohradské podzámčie vyplýva, že pri evidovanej miere nezamestnanosti v okrese Lučenec 11 % (k 31.12.2021) je výše polovica (52,78 %) uchádzačov o zamestnanie dlhšie ako 12 mesiacov v evidencii a takmer 90 % uchádzačov o zamestnanie patrí do skupiny znevýhodnených uchádzačov, čo znamená, že sú mladší ako 26 rokov alebo starší ako 50 rokov, majú nižšie vzdelanie, alebo sú to občania so zdravotným postihnutím alebo osamelé osoby. 10,46 % uchádzačov o zamestnanie v okrese Lučenec je z mikroregiónu Novohradské podzámčie. 44,72 % z nich sú dlhodobo nezamestnaní, 2,52 % sú osoby so zdravotným postihnutím a 23,39 % sú poberatelia dávky v nezamestnanosti. Analýza situácie na trhu práce má následne vplyv aj na počet poberateľov dávok v hmotnej núdzi v mikroregióne Novohradské podzámčie, ktorý má od roku 2018 mierne klesajúcu tendenciu. Celkový počet poberateľov dávok v hmotnej núdzi v mikroregióne Novohradské podzámčie je 166, čo predstavuje celkom 2,15 % z celkového počtu obyvateľov mikroregiónu.

Vyšší počet **z celkového počtu obyvateľov tvoria osoby s ťažkým zdravotným postihnutím – až 11,23 %, čo znamená, že viac než desatina občanov mikroregiónu sú osoby s ťažkým zdravotným postihnutím.** Počet poberateľov príspevku na opatrovanie za obdobie 3 rokov mierne stúpol (15 %), počet poberateľov je 167 a počet opatrovaných je 170. Príspevok na osobnú asistenciu poberá 19 občanov.

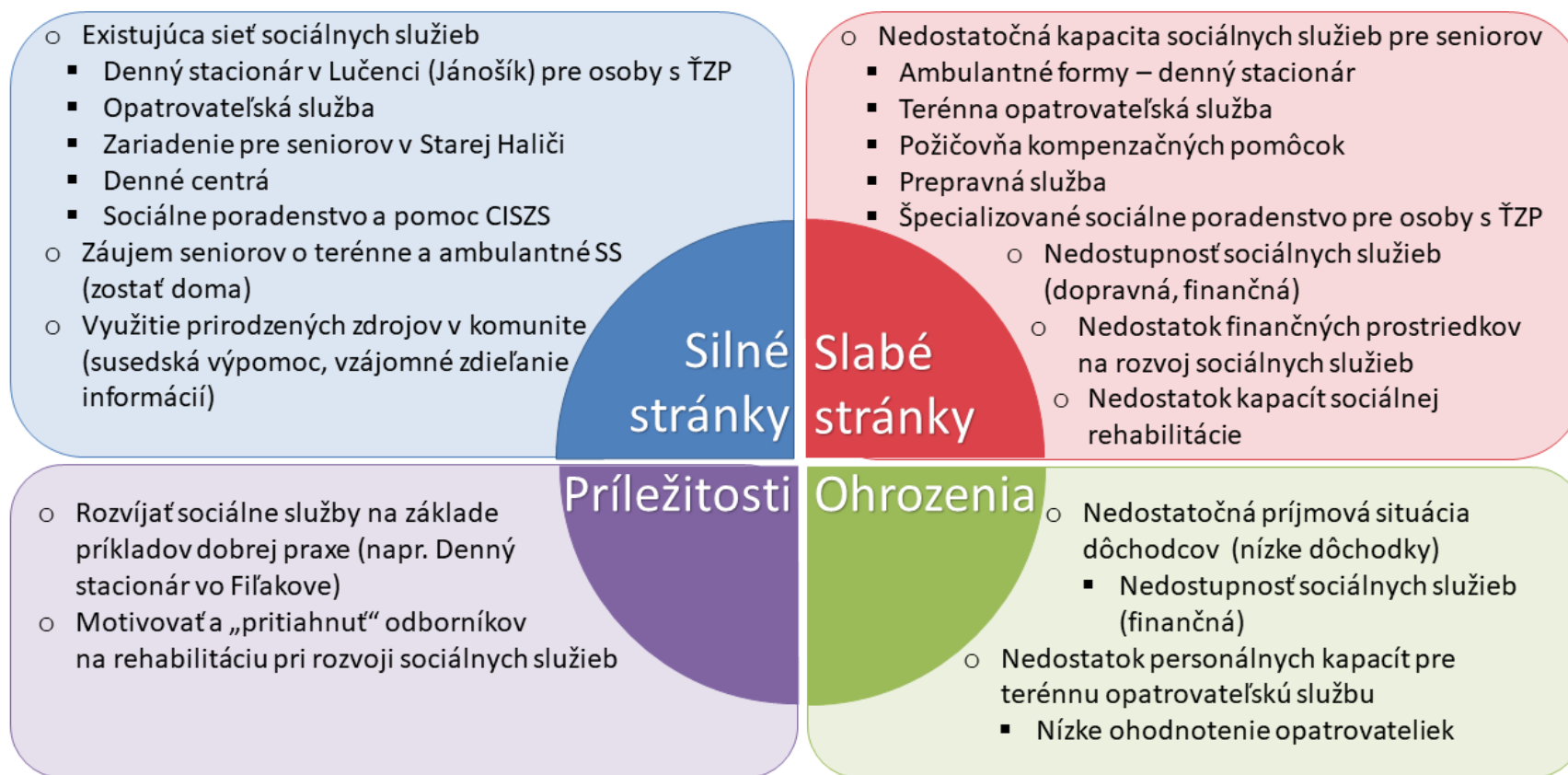
Pozitívne možno hodnotiť, že zo 14 obcí mikroregiónu sú sociálne služby poskytované v 4 obciach (Halič, Stará Halič, Tomášovce, Vidiná). V nich je poskytovaná aj opatrovateľská služba. Viac ako polovica (8) obcí poskytuje alebo zabezpečuje opatrovateľskú službu pre svojich občanov. **V území absentuje denný stacionár, prepravná služba, požičovňa pomôcok, či odľahčovacia služba** (pri počte 167 neformálnych opatrovateľov, ktorí sa starajú o príbuzných), ktorej cieľom je „odľahčiť“ neformálnych opatrovateľov v prípade návštevy lekára alebo vyčerpanosti, čo je zo zákona povinnosťou obce zabezpečiť.

V mikroregióne Novohradské podzámčie sídli celkom 5 poskytovateľov sociálnych služieb. Všetky sú pre cieľovú skupinu seniorov a pre osoby so zdravotným postihnutím.

3.1.2.3 SWOT ANALÝZA

Uvedená SWOT analýza bola vypracovaná v rámci stretnutí pracovnej skupiny KPSS participatívnym prístupom a sripomienkovaná Riadiacou skupinou KPSS. SWOT analýza je samostatne vypracovaná pre oblasť sociálnych služieb a oblasť zdravotníckych služieb (v tejto oblasti boli zadané len silná a slabé stránky).

Sociálne služby pre seniorov a občanov s ŤZP

Zdravotnícke služby

- Existencia agentúry domácej ošetrovateľskej starostlivosti

- Nedostupnosť (finančná) kúpeľnej starostlivosti
- Nedostupnosť špecializovaných zdravotníckych ambulancií
- Nekvalitné zdravotnícke služby (správanie zdravotníckych pracovníkov)

Silné
stránky

Slabé
stránky

3.1.2.4 VÝSTUPY Z DOTAZNIKOVÝCH PRIESKUMOV

Na účely spracovania KPSS boli zrealizované dotazníkové prieskumy medzi občanmi, prijímateľmi sociálnych služieb a poskytovateľmi sociálnych služieb v mikroregióne Novohradské podzámčie.

3.1.2.4.1 VYHODNOTENIE DOTAZNIKOVÉHO PRIESKUMU – OBČANIA V MIKROREGIÓNE NOVOHRADSKÉ PODZÁMČIE

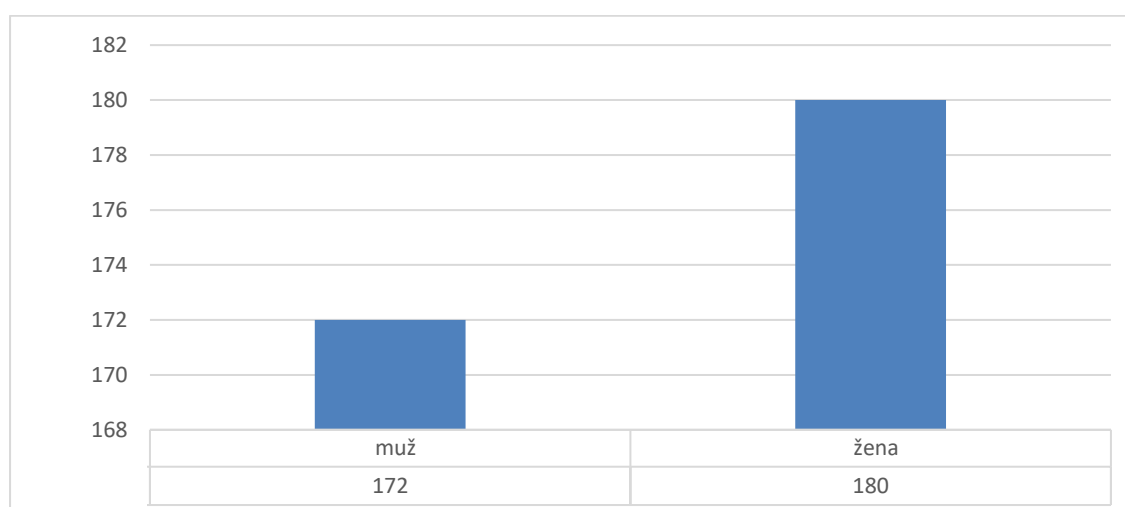
Cieľom prieskumu je na základe získaných informácií zistiť a objektivizovať potreby obyvateľov mikroregiónu Novohradské podzámčie v oblasti sociálnych služieb. Získané informácie sa využijú ako argumenty a východisko pri návrhu priorít, strategických a špecifických cieľov, ako aj opatrení a aktivít v strategickej časti KPSS mikroregiónu.

Predmetom prieskumu je zistiť skutočné potreby, miestne špecifiká určitých cieľových skupín, o ktorých nie sú dostatočné informácie zo štatistických dát (napr. prítomnosť detí u seniorov v blízkosti ich domácnosti; činnosti, pri ktorých očakávajú pomoc od obce; doba čakania na poskytnutie sociálnej služby a podobne).

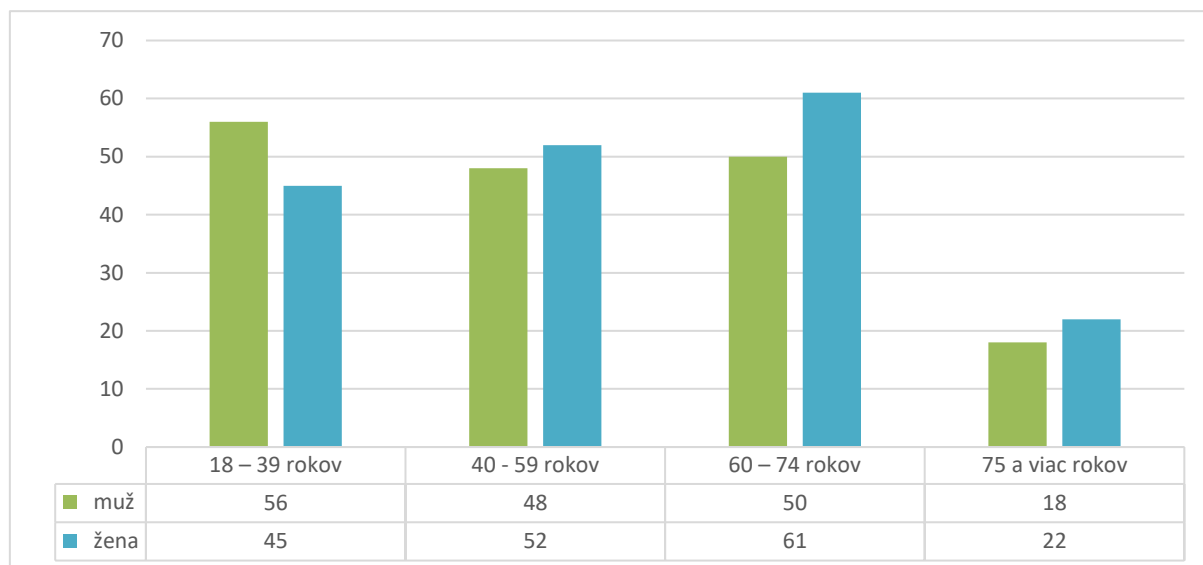
Metóda prieskumu – za účelom naplnenia cieľa a získania relevantného obrazu o reálnych potrebách a požiadavkách obyvateľov bol odborným tímom spracovaný dotazník s 18 otázkami, ktoré obsahovali výber preddefinovaných otázok. Prieskum bol uskutočnený v čase od 07.09.2022 do 11.10.2022. Zber dát bol realizovaný prostredníctvom agentúry Markant, s.r.o. Kvantitatívny prieskum bol realizovaný dotazníkovou metódou, kde cieľovou skupinou boli osoby v ekonomicky aktívnom veku (18 – 59) a osoby v seniorskom veku (60 a viac). Do dotazníkového prieskumu sa zapojilo celkom 352 respondentov z mikroregiónu Novohradské podzámčie, čo predstavuje celkom 4,6 % z celkového počtu obyvateľov mikroregiónu. Prieskum nebol realizovaný v populácii v predproduktívnom veku (0 – 18 rokov), základný súbor vo výskumnom súbore tvorí populácia v produktívnom a poproduktívnom veku, čo predstavuje za mikroregión Novohradské podzámčie 6 384 obyvateľov. Výberový súbor (352 respondentov) predstavuje 5,51 % z celkového počtu základného súboru prieskumu. Vo vzťahu k zastúpeniu počtu obyvateľov jednotlivých obcí bol zohľadnený proporčný stratifikovaný výber. Na základe spôsobu a rozsahu výberu respondentov do výskumnej vzorky **je možné zistenia dotazníkového prieskumu zovšeobecniť.**

Do dotazníkového prieskumu sa zapojilo celkom 352 osôb, z toho 48,8 % mužov a 51,1 % žien.

Graf 7 Počet zapojených osôb z hľadiska pohlavia

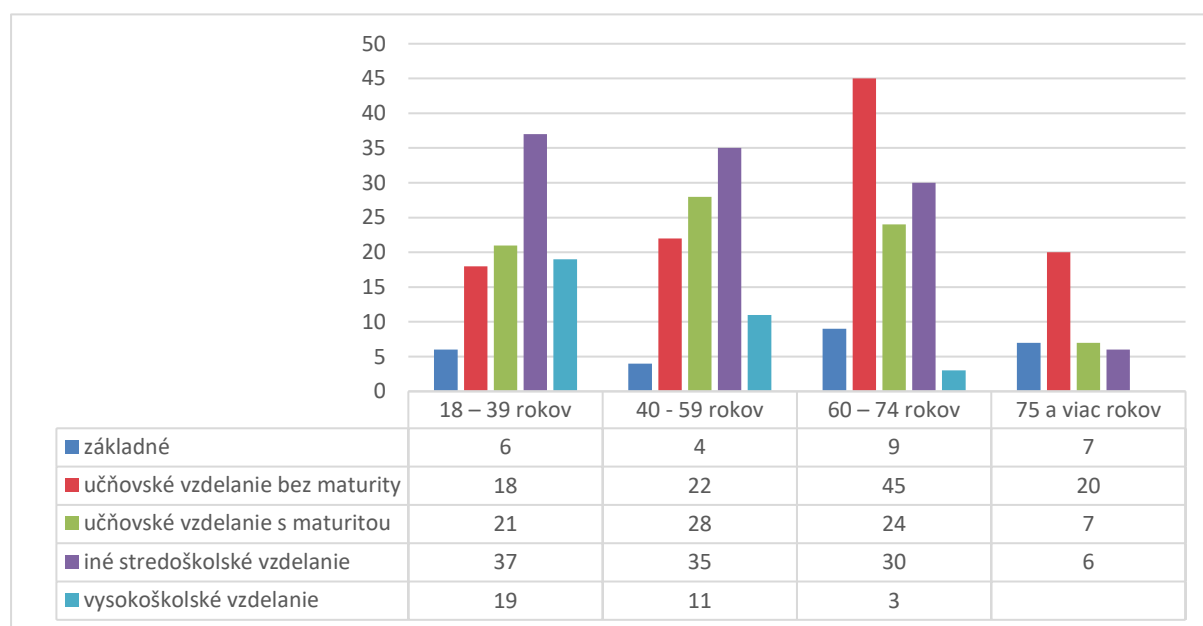

Graf 8 Štruktúra osôb zapojených do prieskumu z hľadiska veku

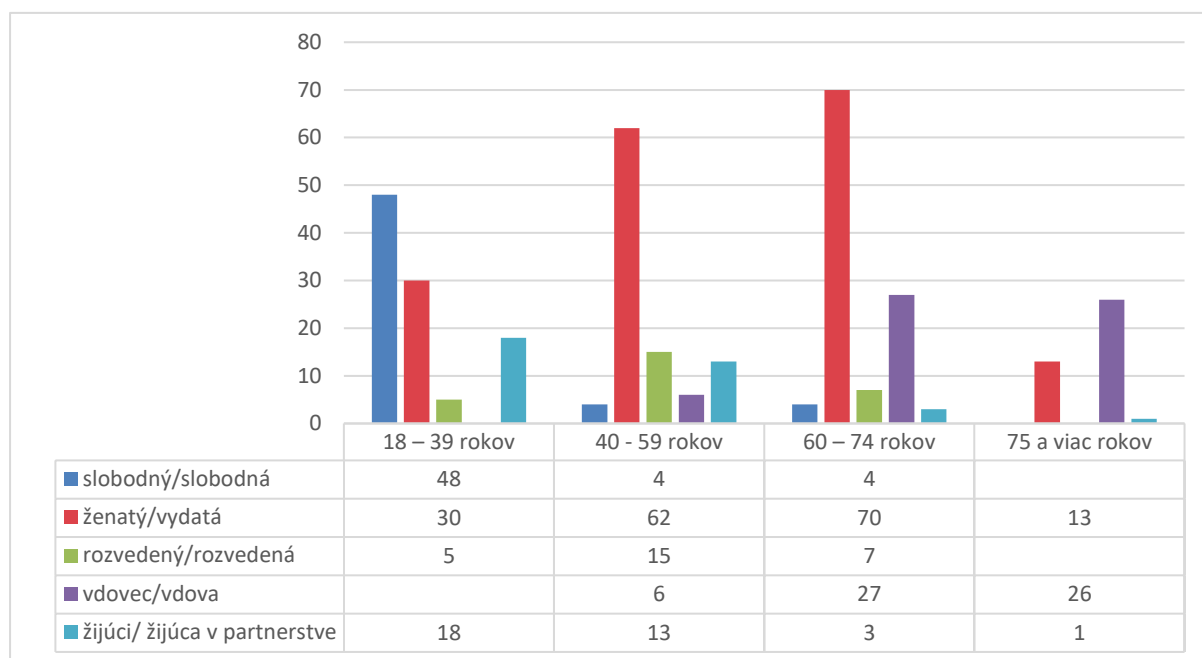
Zo zapojených osôb bolo 28,4 % vo veku 40 – 59 rokov a 31,5 % bolo vo vekovej skupine 60 – 74 rokov. Z výskumného súboru 57,1 % boli zastúpené osoby v ekonomicky aktívnom veku (produktívny vek) a 42,90 % boli zastúpení seniori vo veku 60 a viac rokov.

Graf 9 Vzdelanie osôb zapojených do prieskumu

Vo výskumnej vzorke z hľadiska vzdelania bolo najvyššie zastúpenie osôb s iným stredoškolským vzdelaním (30,7 %) a s učňovským vzdelaním bez maturity (29,8 %).

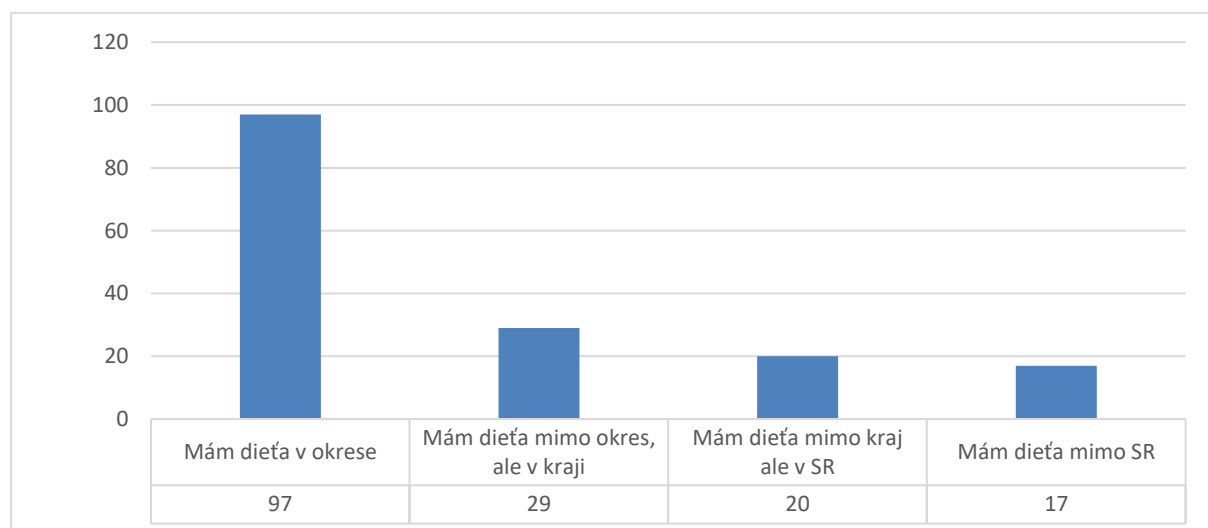
Graf 10 Rodinný stav zapojených osôb

Takmer polovicu (49,7 %) z výskumnej vzorky tvoria osoby žijúce v manželskom zväzku, 15,9 % sú slobodní a takmer 16,8 % sú vdovci resp. vdovy.

V rámci prieskumu vychádzajúc z princípu subsidiarity sme zisťovali, či seniori v dôchodkovom veku v mikroregióne Novohradské podzámčie majú rodinu (deti v blízkosti). Z uvedeného dôvodu sme sa v otázke 5 pýtali na bydlisko detí.

Graf 11 Bydlisko detí

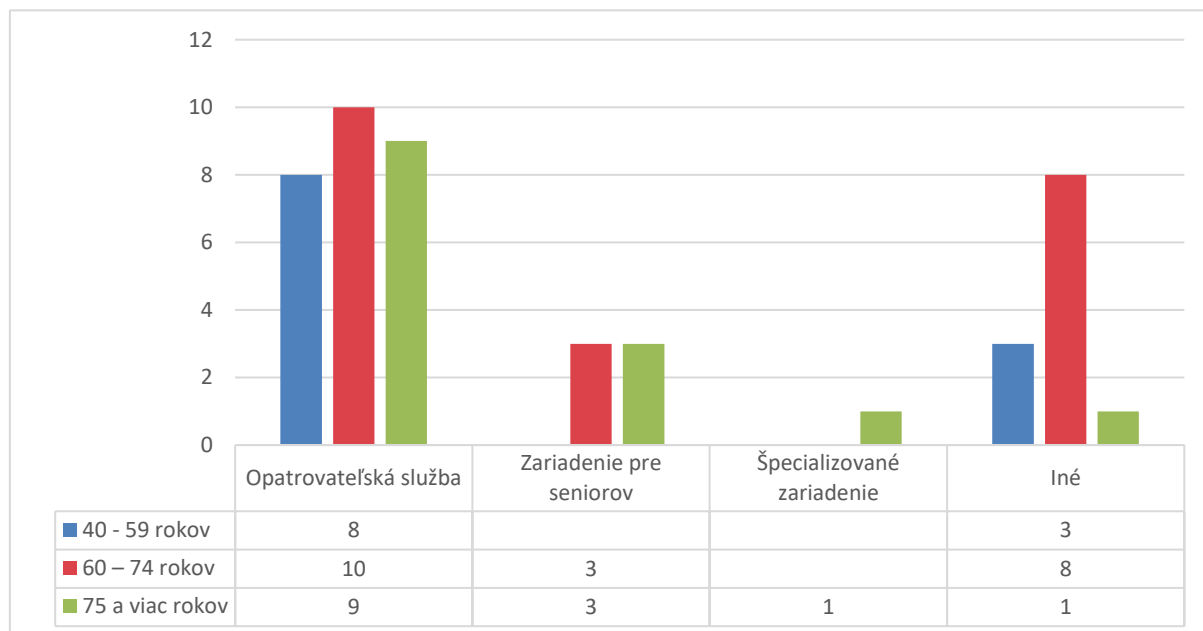
U osôb vo veku 60 rokov a viac 59,5 % má deti v okrese; 17,8 % má deti v kraji (regióne); 12,2 % má deti mimo kraja, ale v SR; 10,4 % má deti mimo SR. Zo zisťovania bydliska detí sme zistili, že **40,5 % seniorov v prípade odkázanosti na pomoc nemá deti v bezprostrednej blízkosti a budú odkázaní na komunitné sociálne služby v obci.**

V otázke 6B sme zisťovali vo výskumnom súbore koľko osôb má rozhodnutie o odkázanosti a aj stupeň odkázanosti na pomoc. Z celkového počtu vo výskumnej vzorke nám na uvedenú otázku odpovedalo 46 osôb, čo je 13,1 %. Posudok o odkázanosti má 30,4 % osôb vo veku 75 a viac a 46,6 % osôb vo veku

60 – 74 rokov. **Viac ako ¾ (77 %) osôb, ktoré v mikroregióne majú posudok o odkázanosti, je v seniorskom veku.**

V otázke 6C sme sa zaujímali o to, akú sociálnu službu najčastejšie žiadali osoby odkázané na pomoc.

Graf 12 Najčastejšie žiadané sociálne služby osobami odkázanými na pomoc

Z celkového počtu osôb, ktoré mali posudok, resp. rozhodnutie o odkázanosti na pomoc, **58,7 % uviedlo, že požiadalo o opatrovateľskú službu.**

V otázke 7A sme zisťovali pri ktorých činnostiach potrebujú respondenti pomoc bez ohľadu na to, kto im pomáha. Najčastejšie boli uvádzané činnosti :

- Sprevádzanie k lekárovi –24,1%
- Doprava motorovým vozidlom – 27,6 %
- Sociálne poradenstvo – 16,5 %

Uvedený okruh činností, kde by osoby potrebovali pomoc, spadajú do obsahu opatrovateľskej, resp. prepravnej služby.

V otázke 7B sme zisťovali, ktoré subjekty najčastejšie poskytujú pomoc v prípade potreby. Najčastejšie boli uvedené subjekty – rodina, partner/partnerka, známi, susedia, priatelia (bezplatne). V rámci uvedeného zistenia je potrebné zvýrazniť **prirodzený potenciál komunity** (pomoc/svojpomoc). **Pri návrhu sociálnych služieb bude potrebné z uvedeného dôvodu venovať pozornosť podporným a odľahčovacím službám.**

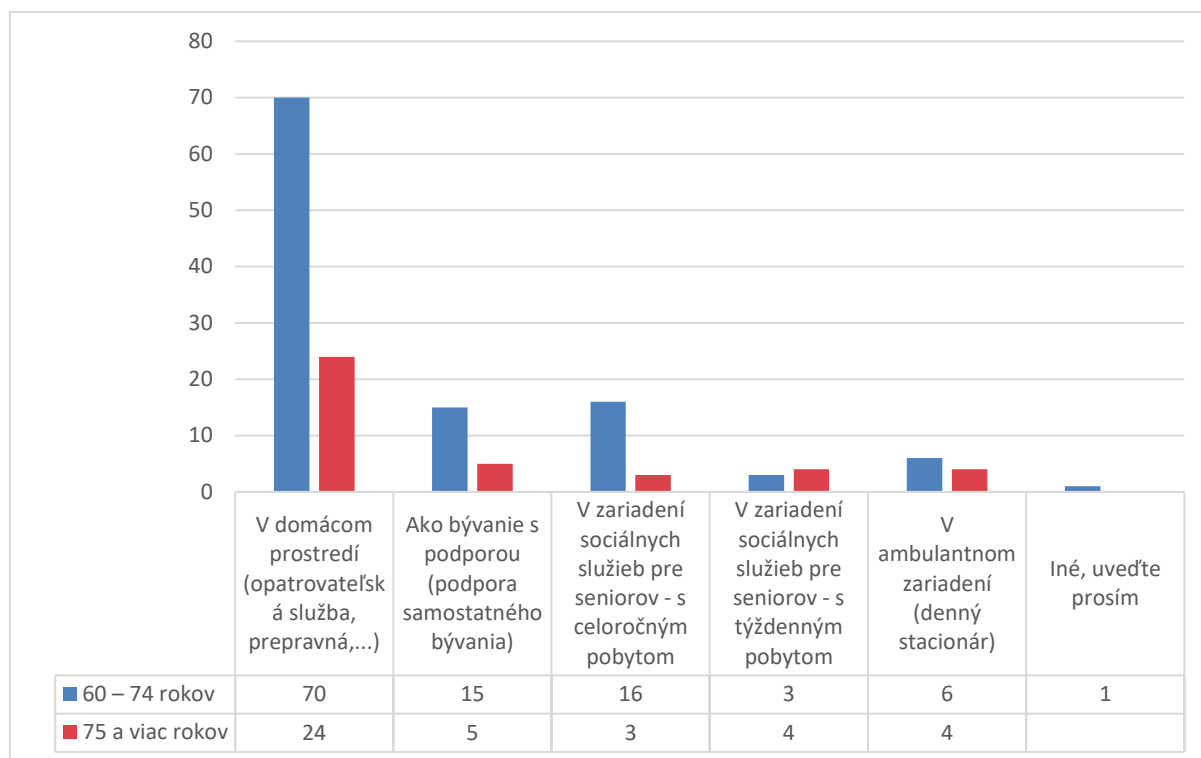
Obsahovo podobné zameranie bolo aj v otázke 7C, kde sme zisťovali ktoré zo služieb by využili, ak by im ich obec vedela zabezpečiť.

- Pomoc s nákupom potravín –27,2 %
- Prinesenie stravy –18,5 %
- Doprava motorovým vozidlom – 25 %
- Sprevádzanie k lekárovi –24,7 %
- Získanie informácií o sociálnych službách – 19 %

V otázke 8 sme zisťovali akú maximálnu sumu si môžu osoby odkázané na pomoc dovoliť platiť mesačne. Suma sa pohybovala v rozmedzí medzi **18 – 25 €/mesačne.**

V otázke 9 sme zisťovali preferenciu v prípade odkázanosti osoby na pomoc pri výbere druhu a formy sociálnej služby. Nižšie uvedené grafy dokumentujú, že **62,3 % z celkového počtu opýtaných osôb vo veku 60 a viac rokov uprednostňuje jednoznačne poskytovanie sociálnej služby v domácom/prirodzenom prostredí**. Preferencia poskytovania sociálnej služby v domácom prostredí je aj u cieľových skupín vo veku 18 – 59 rokov, z celkového počtu respondentov (352) 60,5 % uprednostňovali poskytovanie sociálnej služby v domácom prostredí.

Graf 13 Preferencie druhu sociálnej služby u obyvateľov vo veku 60 - 74 a vo veku 75 a viac

V otázke 12a uviedlo 10 respondentov, že v čase zisťovania boli prijímateľmi opatrovateľskej služby. Na otázku ako dlho na poskytnutie opatrovateľskej služby čakali 20 % uviedlo, že 2 mesiace, 10% čakalo 3 – 6 mesiacov, 7 – 12 mesiacov čakalo 50 % záujemcov o opatrovateľskú službu a 20 % mali dostupnú opatrovateľskú službu až po 1 roku.

V otázke 13 sme zisťovali dôvod, prečo odkázané osoby požiadali o sociálnu službu. Najfrekvencovanejšie odpovede z ponúknutých boli:

- Zlý zdravotný stav
- Sám/sama sa už o seba nedokážem postarať

V otázke 14 sme zisťovali, čo sa na poskytovaných sociálnych službách nepáči, čo je potrebné zmeniť. Odpovede na uvedenú otázku boli veľmi rôznorodé (napr. viac sociálnych pracovníkov, veľmi sa ponáhľajú, majú na klienta malo času; nepáči sa mi, že je to platené; v rámci zdravotnej poisťovne a mesta by to malo byť zadarmo a podobne).

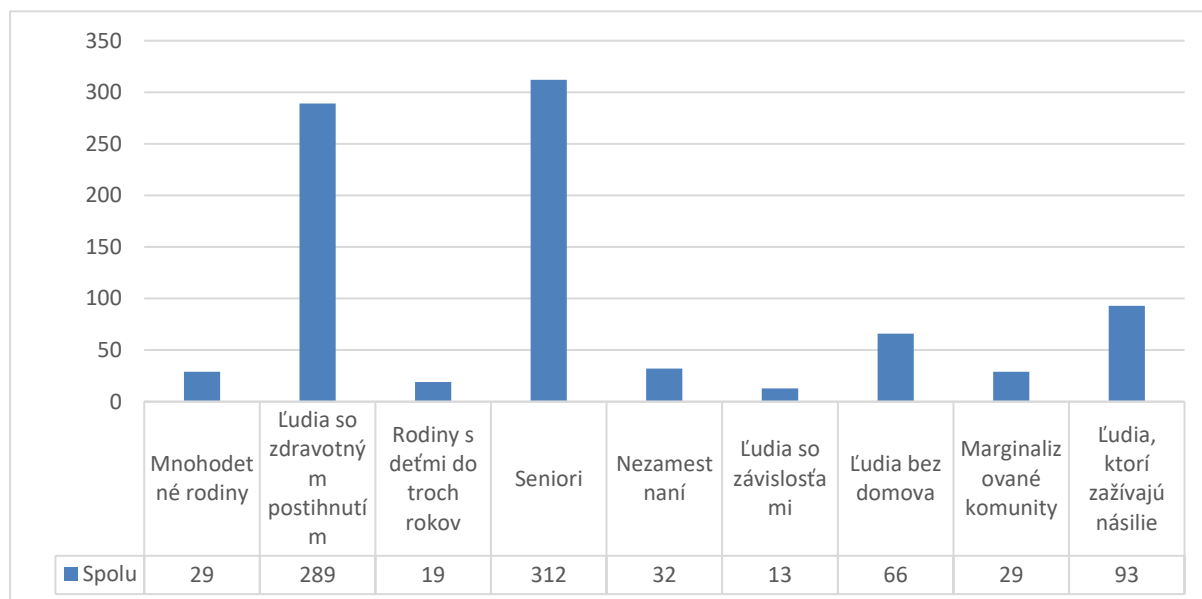
Podobne aj na otázku 15, kde sme zisťovali čo by pomohlo vyriešiť situáciu osôb potrebných pomoc, boli veľmi rôznorodé odpovede typu: (lepšie platy opatrovateľom, výhody aj pre rodinných príslušníkov, ktorí by dokázali zastúpiť aj opatrovateľku a podobne).

Na otázku 16, odkiaľ ste sa dozvedeli o sociálnej službe, z celkového počtu osôb, ktorí odpovedali na túto otázku uviedlo:

- Od osoby, ktorá sociálne služby využíva – 24 %.

Na otázku 17 ktorým skupinám obyvateľov by mala obec/mikroregión venovať **najviac pozornosti** **88,6% osôb si myslí, že by sa mala venovať pozornosť seniorom a 82 % osobám so zdravotným postihnutím.**

Graf 14 Skupiny osôb, ktorým by mala obec venovať pozornosť

Poslednou otázkou sme zisťovali akú formu informácií týkajúcich sa sociálnych služieb by respondenti uprednostnili.

- 37,5 % opýtaných by uvítalo informácie prostredníctvom letákov, propagačných materiálov
- 22 % uprednostňuje infolinku v prípade potreby pomoci

Realizovaný prieskum podporuje hlavnú myšlienku komunitného plánovania, ktorá je jednoduchá – „skôr ako rozhodneš o potrebách ľudí, poraď sa s nimi“. Prieskum nám poskytol aj informácie a východiská pre uplatnenie ďalšieho princípu v komunitnom plánovaní – **princíp subsidiarity** – „nepomáhajte, buďte užitoční“, čo znamená poskytnúť takú formu a mieru pomoci, ktorú osoba potrebuje a nie čo si myslíme my, že by potreboval. Prieskum podporuje aj tretí dôležitý princíp komunitného plánovania, že užívatelia sociálnych služieb (aj tí potencionálni, ktorým sa služba ešte neposkytuje) by sa mali zúčastňovať na plánovaní a rozhodovaní o sociálnych službách – **princíp participácie**.

Výsledky prieskumu poukázali na to, že:

- **40,5 % osôb v seniorskom veku v prípade odkázanosti na pomoc nemá deti v bezprostrednej blízkosti a budú odkázaní na komunitné sociálne služby v obci**
- **viac ako ¾ (77 %) osôb v mikroregióne, ktoré majú posudok o odkázanosti, je v seniorskom veku**
- **58,7 % osôb, ktoré mali posudok, resp. rozhodnutie o odkázanosti na pomoc uviedlo, že požiadali o opatrovateľskú službu**
- **uvedené okruhy činností, kde by osoby potrebovali pomoc, spadajú do obsahu opatrovateľskej, resp. prepravnej služby**
- **je potrebné zvýrazniť prirodzený potenciál komunity (pomoc/svojpomoc). Pri návrhu sociálnych služieb bude potrebné z uvedeného dôvodu venovať pozornosť podporným a odľahčovacím službám**
- **60,5 % z celkového počtu opýtaných uprednostňuje poskytovanie sociálnej služby v domácom/prirodzenom prostredí; 62,3 % z celkového počtu opýtaných osôb vo veku 60**

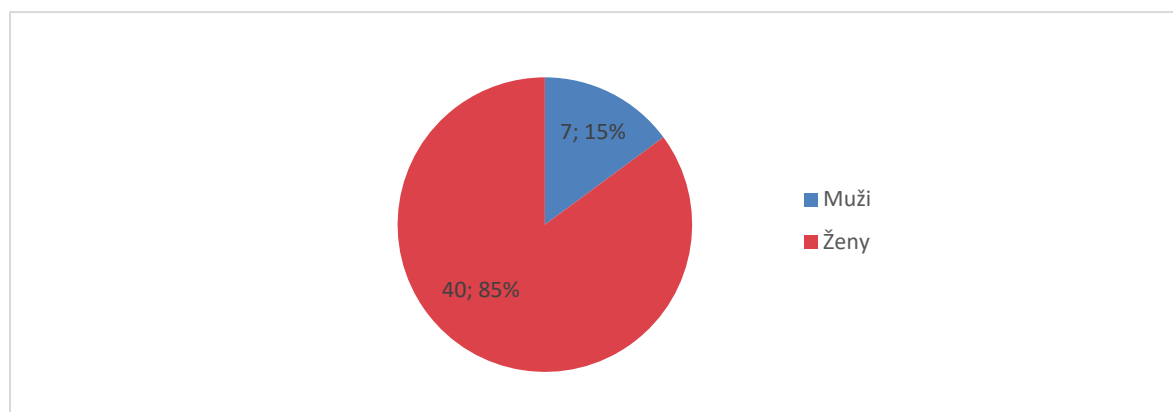
a viac rokov uprednostňuje jednoznačne poskytovanie sociálnej služby v domácom/prirodzenom prostredí

- **88,6 % osôb si myslí, že obec by mala najviac pozornosti venovať seniorom, zároveň 82 % si myslí, že obec by mala najviac pozornosti venovať osobám so zdravotným postihnutím**

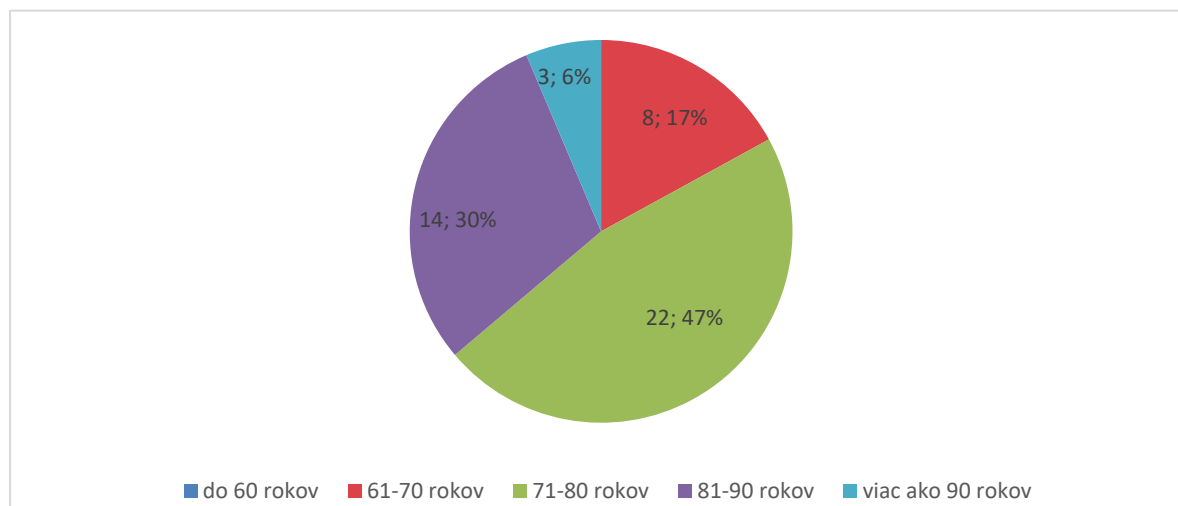
3.1.2.4.2 VYHODNOTENIE DOTAZNÍKOVÉHO PRIESKUMU MEDZI PRIJÍMATEĽMI SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Medzi prijímateľmi sociálnych služieb v mikroregióne Novohradské podzámčie sa robil aj dotazníkový prieskum. Dotazníky vyplnilo 47 občanov, ktorí sú klientmi denného centra, opatrovateľskej služby, zariadenia pre seniorov, prípadne im je poskytovaná služba monitorovanie a signalizácia potreby pomoci.

Graf 15 Respondenti - prijímatelia sociálnych služieb podľa pohlavia

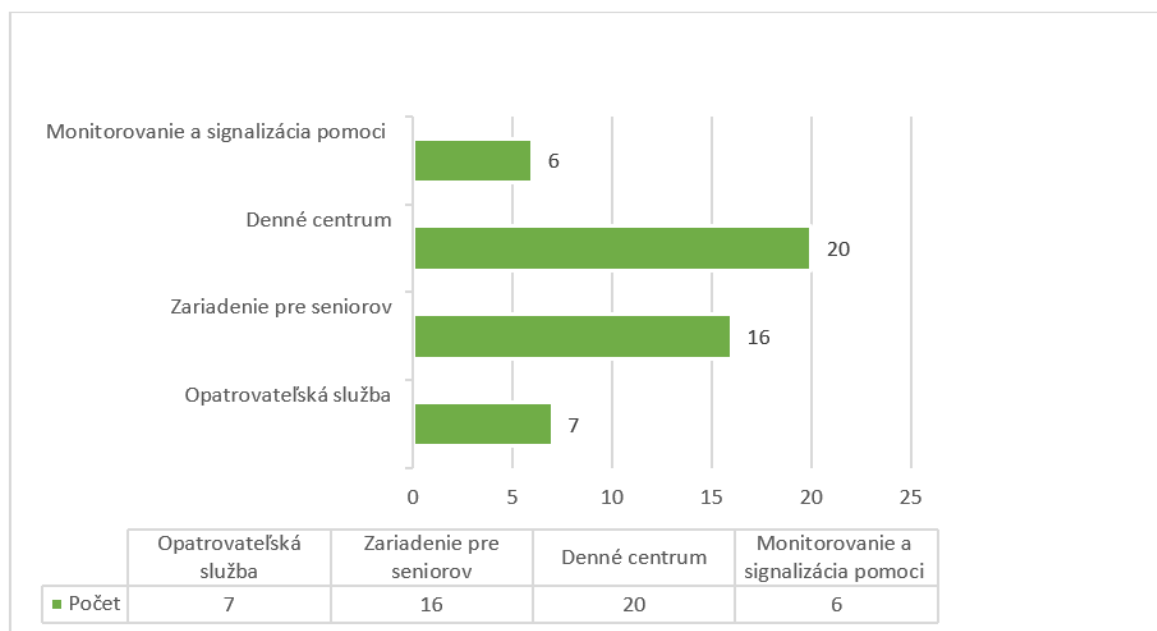

Graf 16 Respondenti - prijímatelia sociálnych služieb podľa veku

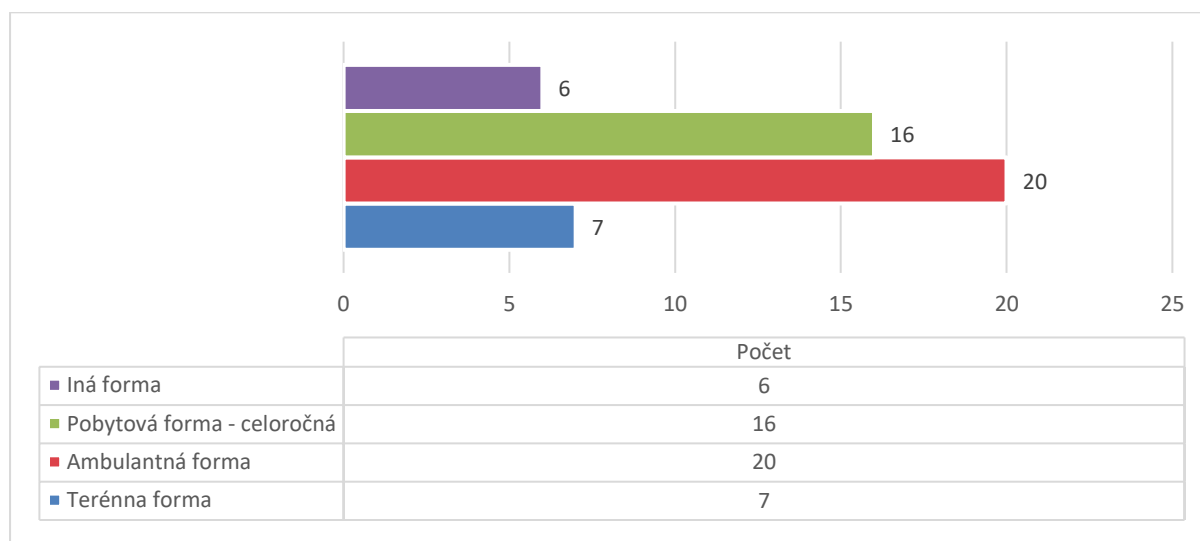

Prevažnú časť respondentov tvorili ženy a až 77% opýtaných boli občania vo veku 71 – 90 rokov. Dvaja z dotazovaných respondentov boli prijímateľmi dvoch služieb, za ktoré vyplnili dotazníky. 31 občanov (66%) žije v domácom prostredí a poberá terénne alebo ambulantné služby, či službu monitorovania a signalizácie potreby pomoci.

Graf 17 Respondenti - prijímatelia sociálnych služieb podľa druhu sociálnej služby

Graf 18 Respondenti - prijímatelia sociálnej služby podľa formy sociálnej služby

Zo 16 dotazovaných klientov zariadenia pre seniorov, sú šiesti (37,5 %) klienti občanmi z mikroregiónu Novohradské podzámčie a 10 klientov je z okresu Lučenec (68,75 %). Aktuálne (8.6.2023) je počet klientov pôvodne z mikroregiónu 7 a evidujú jedného občana – čakaťľa na poskytovanie sociálnej služby, ktorý je z mikroregiónu.

Respondenti nepobytových služieb sú z troch najväčších obcí mikroregiónu (Halič, Tomášovce, Vidiná).

V nasledujúcej tabuľke je vidieť, že dôvodom, prečo občania v mikroregióne požiadajú o poskytovanie sociálnej služby, je predovšetkým zlý zdravotný stav a potreba pomoci v starostlivosti o seba. **Potreba sociálnych kontaktov je veľmi výrazná.** Práve ambulantné služby ako denné centrum alebo denný stacionár, ale aj aktívna svojpomoc medzi obyvateľmi, pomáhajú odkázaným občanom v napĺňaní tejto potreby.

Tabuľka 18 Dôvody požiadania o poskytovanie sociálnej služby

Dôvod požiadania o sociálnu službu	Počet
Zlý zdravotný stav	24
Zlá sociálna situácia	2
Možnosť sociálneho kontaktu	16
Sama/sám som sa už o seba nevedel/a postarať	9
Zaneprázdnenosť rodiny (rodina nestíha)	12
Je mi to tak jednoduchšie	1
Cítil/a som sa osamelý/á	12
Nedostatok pomoci v domácom prostredí	1
Odkázanosť na pomoc	5
Pocit bezpečia pre mňa, prípadne moju rodinu	3
Neistota a pocit ohrozenia z dôvodu zhoršeného zdravotného stavu	3

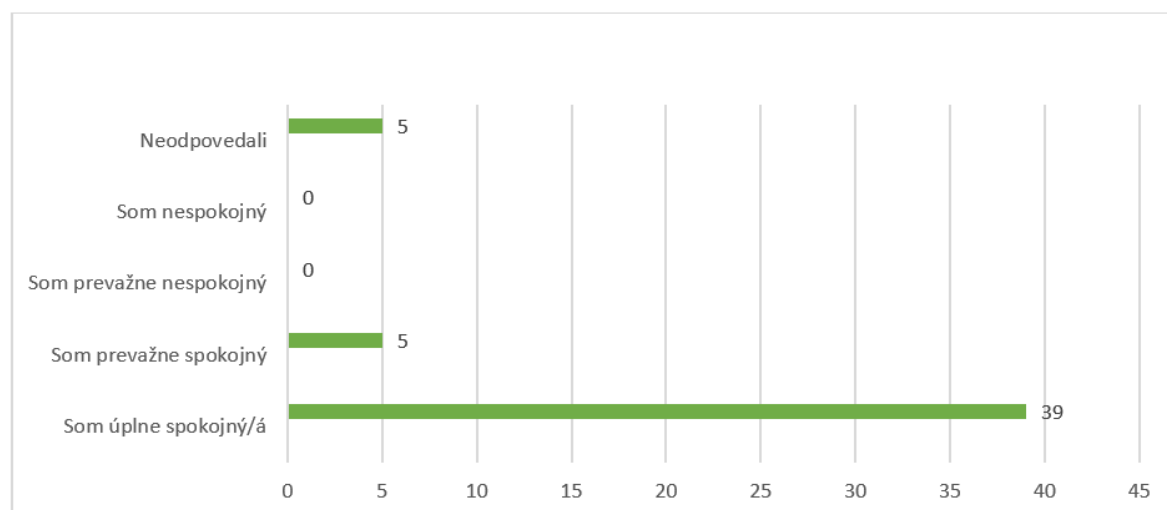
Respondenti identifikovali ako zdroj informácií o sociálnej službe, ktorú momentálne využívajú, najmä pracovníkov obecného úradu, rodinu, priateľov a susedov, prípadne organizácie, ktoré služby poskytujú. Preferujú, aby informácie o sociálnych službách boli poskytované v miestnych novinách, alebo na letákoch či propagačných materiáloch. Aj z vyššie uvedeného je zrejmé, že oblasť sociálnych služieb je v regióne/obci dostatočne propagovaná (60 %).

77 % klientov sa vyjadrilo, že spracovanie žiadosti o poskytnutie sociálnej služby trvalo 0 – 3 mesiace. Do dotazovania neboli zahrnutí klienti denného centra. Hovoríme teda o poskytnutí opatrovateľskej služby, služby monitorovania a signalizácie potreby pomoci a službu v zariadení pre seniorov.

Pozitívne je, že zabezpečenie služby klientom odkázaným na pomoc, je vcelku rýchle. Klienti ZpS sa vyjadrili, že ich žiadosť o poskytovanie služby bola vybavená do 3 mesiacov (13 odpovedí zo 16 respondentov). Údaj môže byť ovplyvnený aj obsadenosťou službami počas pandémie.

Čo sa týka spokojnosti so sociálnymi službami, vyjadrili výraznú spokojnosť.

Graf 19 Spokojnosť s poskytovanými sociálnymi službami

Klienti v poskytovaných službách najviac oceňujú, že sa konajú pravidelné stretnutia, sú v spoločnosti rovesníkov a v dobrom kolektíve, sú naďalej v domácom prostredí, že pracovníci majú pekný vzťah ku klientom, a že služby dávajú pocit istoty a bezpečia.

V ZpS sú respondenti so službami úplne spokojní. Úplnú spokojnosť vyjadrili takmer všetci tak s pomocou pri sebaobslužných činnostiach, ošetrovateľskej starostlivosti, sprievodom na vyšetrenia či úrady, s ubytovaním, stravou, upratovaním, starostlivosťou o bielizeň, záujmovými činnosťami ale aj so zabezpečovanými inými doplnkovými službami. Svoju spokojnosť či nespokojnosť nemajú problém vyjadriť obslužnému personálu. V zariadení sú dobre pripravení aj na návštevy.

Výšku úhrady za služby vzhľadom ku kvalite považuje väčšina respondentov za **primeranú** (13 odpovedí zo 16 respondentov).

Čo sa týka úhrady, len jeden z respondentov si dokáže hradiť službu v ZpS z vlastných zdrojov bez problémov. Až 13 respondentov to zvláda **len s finančným príspevím rodiny**.

V prípade **opatrovateľskej služby** 7 respondenti sú vo veku nad 70 rokov, a až traja respondenti majú posúdenú odkázanosť na stupeň 5. So službou sú spokojní a oceňujú, že sú doma, ale aj ochotu, vzťah a komunikáciu opatrovateľiek. Pri zhoršení stavu si aj tak predstavujú starostlivosť o seba v domácom prostredí, alebo v denných službách v kombinácii s domácou starostlivosťou. Len jeden z respondentov uviedol ako ideálne riešenie pobytovú službu.

Úhrada za opatrovateľskú službu tiež nie je pre prijímateľov jednoduchá. 3 respondenti ju hradia bez problémov z vlastných zdrojov, rovnako traja ju hradia z vlastných zdrojov ale s ťažkosťami a jeden z respondentov to zvláda len s príspevím rodiny. Ako výhradu uvádzajú, že podľa stupňa odkázanosti by mali mať priznaných 8 hodín starostlivosti, ale obec im priznala iba 4 hodiny (aby mala obec peniaze na poskytovanie služieb).

Pri dotazníkoch od klientov služby **denné centrum** sme mali 20 respondentov, z toho bolo 19 žien. Dôvodom využívania tejto služby je potreba sociálneho kontaktu a riešenie osamelosti. Prevažná časť respondentov navštevuje denné centrum viac ako dva roky. Ich vyjadrenie, že mladšie generácie seniorov neprichádzajú, je badať aj v tomto - zdá sa že ide o súdržnú skupinu. Len jeden z respondentov je tam iba niekoľko mesiacov.

Ako problematické respondenti uvádzajú dopravu na stretnutia, hoci veľmi oceňujú, že koordinátorka denného centra na stretnutia ľudí vozí. Ide skôr o svojpomoc, avšak prispieva to k napĺňaniu potreby po sociálnom kontakte, ktorý by bol bez dopravy významne obmedzený.

Pri službe **monitorovanie signalizácie potreby pomoci** sa zapojili šiesti respondenti. Dôvodom na využívanie služby bol zlý zdravotný stav a potreba bezpečia, istoty a zníženia pocitu ohrozenia pre prijímateľa aj pre rodinu. So službou sú respondenti aj rodiny spokojní. Majú pocit istoty a bezpečia. Keď sa niečo deje, okamžite ich kontaktujú prevádzkovatelia služby.

Uvítali by zlepšenie kvality SOS hodínok a kvality signálu od mobilného operátora.

Úhradu za služby zvládajú z vlastných zdrojov. Služba je však financovaná z projektových zdrojov. Ak by si ju respondenti mali platiť, únosná úhrada je pre nich do 10 euro (3 respondenti) alebo do 20 euro (1 respondent).

Pomohlo by im však, ak by služba bola doplnená o 1 osobnú návštevu denne – vizuálny kontakt, a tiež prísť skontrolovať, keď sú príbuzní v práci a ide o kritickú situáciu.

Ako problém pri poberaní sociálnych služieb komunikujú prijímatelia služieb vnímanie nedostatku financií v obciach, aj potrebu nejakého príjmu od štátu na zabezpečenie sociálnej starostlivosti.

Okrem toho sa objavujú vyjadrenia ako potreba zabezpečenia dopravy na stretnutia v dennom centre. V denných centrách občanov trápi menší záujem mladších ročníkov o aktivity v týchto centrách. Pri službe monitorovanie signalizácie potreby pomoci by uvítali, ak by technológia signalizovala už aj

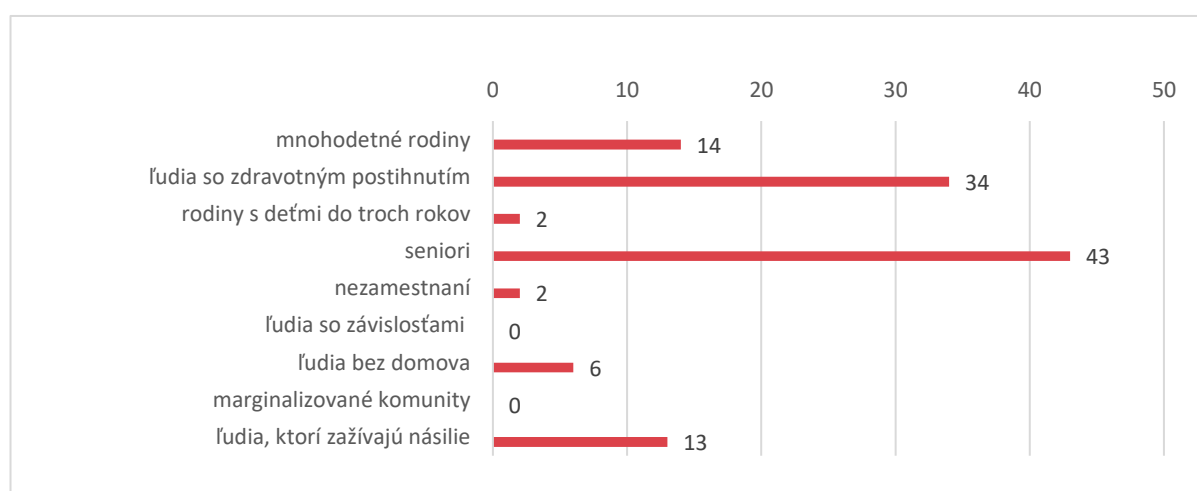
začiatok zhoršeného stavu. Výraznejšie však komunikujú, že nemajú žiadny problém a vyjadrujú prevažne spokojnosť.

V prípade zhoršenia situácie a v prípade potreby by sa väčšina prijímateľov sociálnych služieb obrátila na obecný úrad, alebo na rodinu a známych, či na centrá integrovanej sociálno-zdravotnej starostlivosti v regióne.

Ideálna predstava starostlivosti v prípade zhoršenej situácie je jednoznačne v domácom prostredí, alebo kombináciou ambulantnej služby a domácej starostlivosti (na túto otázku sme sa nepýtali klientov zariadenia pre seniorov).

Klienti sociálnych služieb identifikovali skupiny ľudí, ktorým by obec/región mal venovať najviac pozornosti. Respondenti mali možnosť výberu max. 3 odpovedí.

Graf 20 Cieľové skupiny, ktorým by sa mala obec/mikroregión viac venovať podľa názoru prijímateľov sociálnych služieb

Aj zo stretnutí pracovnej skupiny bolo vidieť, že seniori a ľudia so zdravotným postihnutím by mali byť skupinami ľudí, ktorým by v obciach, regióne mali venovať pozornosť. Avšak v tomto zisťovaní je zaujímavé a nemalo by uniknúť našej pozornosti aj komunikovanie potreby venovať pozornosť aj mnohodetným rodinám a určite aj ľuďom, ktorí zažívajú násilie.

Z iných pripomienok či návrhov sa viacej vyskytujú vyjadrenia o **potrebe denného stacionára, riešenia bezbariérovosti, či zabezpečenia dopravy a sprevádzania**. Tiež je to potreba **kompensačných pomôcok** ako elektrický vozík – respondent vyjadruje, že je nedostupný (nedokážeme posúdiť, či rozhodnutím ÚPSVaR, alebo napriek rozhodnutiu je nedostupný cenovo).

Uvítali by tiež viacej dobrovoľníkov bez špecifikácie v akých oblastiach pomoci. Ale vyjadrujú aj potrebu pracovať s osamelosťou seniorov (príležitosti na sociálne kontakty) ale hovoria aj o malej ohľaduplnosti (hluk) v susedstvách (bytové domy).

3.1.2.4.3 VYHODNOTENIE DOTAZNÍKOVÉHO PRIESKUMU MEDZI POSKYTOVATEĽMI SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Dotazníky boli distribuované všetkým poskytovateľom služieb v mikroregióne.

Vyplnené dotazníky sme dostali za denné centrum v Haliči, a za opatrovateľskú službu v Haliči, Tomášovciach a Vidinej.

Denné centrum

Službu poskytuje obec Halič. Kapacitu má pre 16 osôb, počas roka sa na aktivitách zúčastňovalo 44 občanov obce. Aktivít sa zúčastňovali občania nad 65 rokov až do 89 rokov. Služba je financovaná plne z rozpočtu obce.

Opatrovateľská služba

Tabuľka 19 Prehľad o poskytovanej opatrovateľskej službe

Obec	Počet opatrovaných	Počet opatrovateľiek/ opatrovateľov	Stupeň odkázanosti	Úhrada klienta/ výdavky na službu
Halič	4	2	III – VI	10 %
Tomášovce	2	1	IV	neuvedené
Vidiná	5	3	IV – V	4 – 9 %

Halič: Obec ako problém uvádza mzdové ocenenie opatrovateľiek. Občania majú o službu záujem, ale nemá kto opatrovať za minimálnu mzdu.

Tomášovce: V obci nie sú dostupné ambulantné a terénne ani pobytové služby, s výnimkou opatrovateľskej služby chodia občania za službami do blízkeho Lučenca.

Napriek blízkosti Lučenca by občania uvítali denné centrum, ale potrebovali by aj pomoc s nákupmi, či odvoz za zdravotnou starostlivosťou. Nedostatok financií je veľký problém, obec nevie zamestnať opatrovateľky, ktoré by mohli vo väčšej miere zabezpečovať aspoň terénnu službu občanom.

Zariadenie pre seniorov dotazník nevyplnilo. Uviedlo však, že služby poskytovali 35 klientom s odkázanosťou v stupňoch IV – VI.

Služby poskytovali aj občanom z iných okresov BBSK, ale aj z iných krajov.

Uviedli však návrhy na zlepšenie sociálnych služieb. Podľa ich názoru by pomohlo, ak by sa občanom podľa reálnej potreby poskytovala **opatrovateľská služba v domácnosti** – teda bola by služba normálne dostupná. Pomohlo by občanom, ak by bola prevádzkovaná **prepravná služba**, ak by bola zabezpečovaná **odľahčovací služba** a tiež **požičiavanie pomôcok** – minimálne na obdobie, kým si pomôcku vybaví na predpis.

3.1.2.5 NADVÄZNOŠŤ NA STRATEGICKÉ DOKUMENTY

Návrh strategickej časti KPSS mikroregiónu Novohradské podzámčie nadväzuje na národnej úrovni na Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2021-2030:

NP1: Prechod z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť a podporu s cieľom zabezpečenia dostupnosti rôznorodých sociálnych služieb komunitného charakteru v súlade s potrebami cieľových skupín sociálnych služieb.

NP3: Podpora prepájania sociálnych služieb a neformálnej (najmä rodinnej) starostlivosti ako súčasti systému starostlivosti o osoby odkázané na pomoc inej fyzickej osoby.

Na regionálnej úrovni nadväzuje návrh strategickej časti KPSS mikroregiónu Novohradské podzámčie na Koncepciu rozvoja sociálnych služieb BBSK na roky 2019 – 2025:

Strategický cieľ 1

Zabezpečiť rozvoj sociálnych služieb pre ľudí so zdravotným postihnutím.

ŠC 1.1 Zlepšiť dostupnosť sociálnych služieb v súlade s potrebami komunity.

Strategický cieľ 3

Podporovať miestne samosprávy v tvorbe minimálnej siete sociálnych služieb pre seniorov.

ŠC 3.1 Podporovať zvyšovanie počtu zariadení pre seniorov a ich kapacít poskytovaných miestnou samosprávou.

ŠC 3.2 Predchádzať inštitucionalizácii seniorov.

ŠC 3.3 Prepojiť sociálne služby a zdravotnú starostlivosť do systému dlhodobej starostlivosti o seniorov.

Strategický cieľ 4

Zvyšovať povedomie verejnosti o sociálnych službách a ovplyvňovanie verejných politík prostredníctvom komunikačných aktivít.

ŠC 4.1 Zvyšovanie povedomia verejnosti o sociálnych službách.

3.1.2.6 ODPORÚČANÉ NORMATÍVY VYBAVENOSTI ÚZEMIA SOCIÁLNYMI SLUŽBAMI

Tabuľka 20 Návrh vybavenosti územia sociálnymi službami podľa odporúčaných noriem

Návrh doporučených noriem vybavenosti miestami v sociálnych službách pre seniorov a zdravotne postihnutých	Návrh pre mikroregión Novohradské podzámčie podľa prepočtu na 1000 obyv. 65+	Registrované kapacity na území mikroregiónu Novohradské podzámčie
Vybavenosť miestami v rôznych zariadeniach pre seniorov celkom	75	28
<i>z toho</i>		
<i>v zariadeniach pre seniorov (ZPS/ZOS/ŠZ)</i>	37	28
<i>v penziónoch pre dôchodcov – komunitné bývanie alebo sociálne byty</i>	13	0
<i>v bytových jednotkách s opatrovateľskou službou (bývalé DOS)</i>	25	0
Počet osôb, ktorým je poskytovaná opatrovateľská služba	105	11

Podľa odporúčaných noriem analýza ukazuje, že územie nie je dostatočne vybavené službami. Mierne aj čo sa týka kapacity pobytových služieb, vo významnej miere čo sa týka terénnych a ambulantných služieb. Celková kapacita týchto pobytových služieb je 28 miest. Normatívna potreba pre obyvateľov 65 + v mikroregióne je minimálne 75 miest, čo predstavuje približne kapacitu 270 % z existujúcich kapacít v mikroregióne. Treba podotknúť, že ani celá existujúca kapacita v pobytovej službe nie je obsadená občanmi mikroregiónu.

Analýzy uskutočnené v rámci KPSS, či už normatívne alebo prieskumy medzi obyvateľmi, poukazujú na **nedostatok terénnych a ambulantných sociálnych služieb**. Východiská poukazujú, že v návrhoch strategickej časti rozvoja sociálnych služieb v mikroregióne Novohradské podzámčie bude potrebné **klásť dôraz na rozvoj komunitných sociálnych služieb ako odľahčovacia služba, prepravná služba, požičovanie pomôcok, denný stacionár a rozvoj opatrovateľskej služby**.

3.1.2.7 NADVÄZNOŠŤ NA EXISTUJÚCE KOMUNITNÉ PLÁNY SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Zo spracovaných KPSS 13 obcí, 85 % obciam končí programovacie obdobie KPSS v roku 2022 alebo 2023. Obce majú svoje strategické ciele zamerané na rozvoj opatrovateľskej služby, na podporu stravovania osôb odkázaných na pomoc v jedálňach, ale aj na rozvoj služby v dennom stacionári. Je možné konštatovať, že pripravovaný KPSS mikroregiónu Novohradské podzámčie kontinuálne nadväzuje na plnenie nezrealizovaných cieľov.

3.2 VÍZIA ROZVOJA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Vízia mikroregiónu Novohradské podzámčie v oblasti sociálnych služieb popisuje stav, ktorý chce mikroregión dosiahnuť v horizonte do roku 2030. Vízia reflektuje aj želania obyvateľov mikroregiónu Novohradské podzámčie, kde 62 % opýtaných v prieskume realizovanom v roku 2022 uviedlo, že uprednostňujú poskytovanie sociálnych služieb v domácom/prirodzenom prostredí. Dotazníkový prieskum v rámci poskytovateľov sociálnych služieb v mikroregióne tiež zdôrazňuje potrebu starostlivosti v domácom prostredí kombináciou terénnych a ambulantných sociálnych služieb. Deklarované potreby z prieskumov potvrdzujú aj výzvy vychádzajúce zo SWOT analýzy – absencia komunitných typov sociálnych služieb - najmä domácej opatrovateľskej služby, služby denného stacionára, prepravnej, odľahčovacej služby, požičovne pomôcok. Taktiež sú nedostatočné a pre záujemcov o sociálnu službu nie vždy zrozumiteľné informácie o možnostiach a dostupnosti sociálnej pomoci v prípade potrebnosti a odkázanosti na sociálnu službu.

Vízia mikroregiónu Novohradské podzámčie je v súlade s národnou prioritou rozvoja sociálnych služieb na roky 2021 – 2030 – NP 1, ktorá preferuje komunitné sociálne služby poskytované v prirodzenom prostredí priamo v komunite bez ohľadu na zdravotné znevýhodnenie. Dôraz sa kladie na terénnu a ambulantnú formu v domácom prostredí človeka.

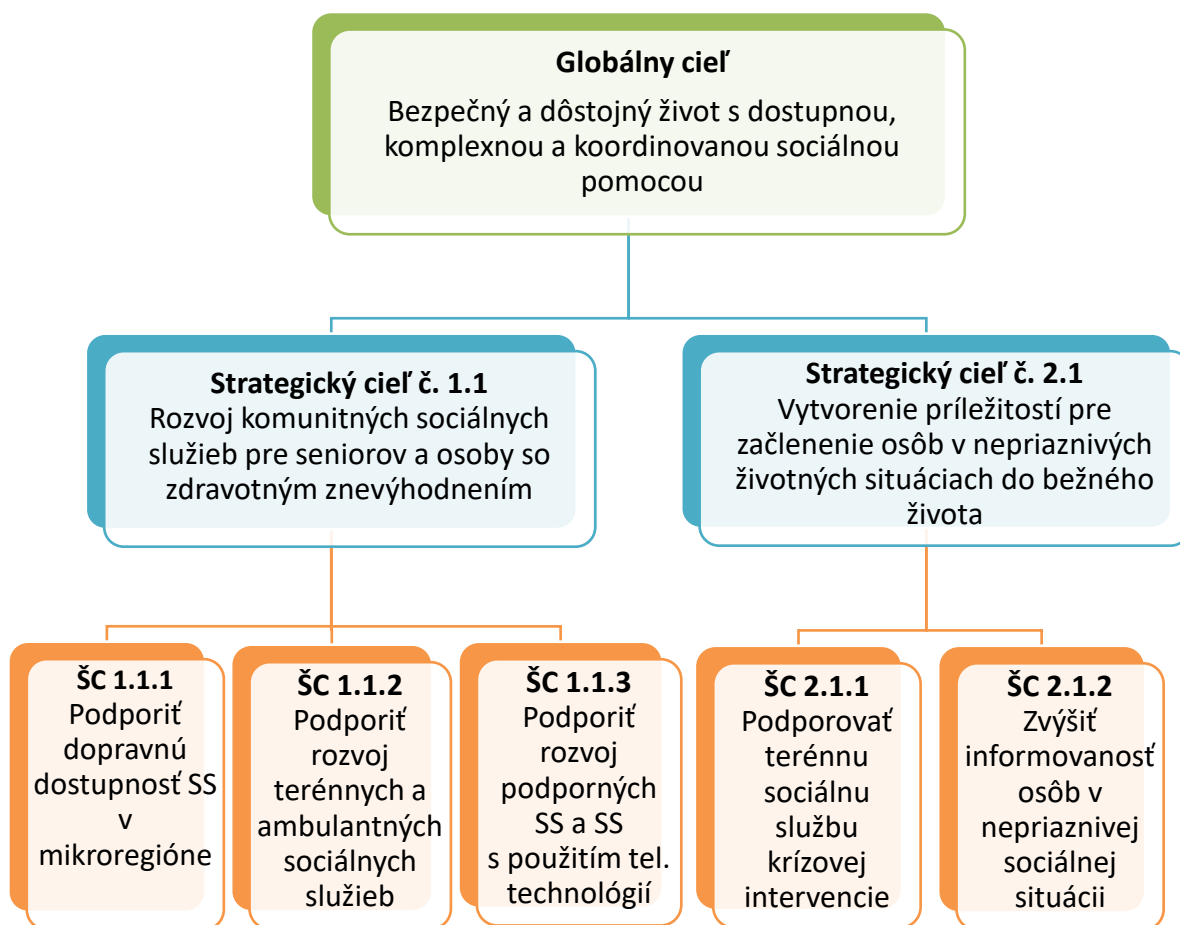
Vízia:

Mikroregión Novohradské podzámčie bude bezpečným a dôstojným miestom pre život občanov, vytvárajúcim podmienky pre komplexnú a koordinovanú sociálnu pomoc.

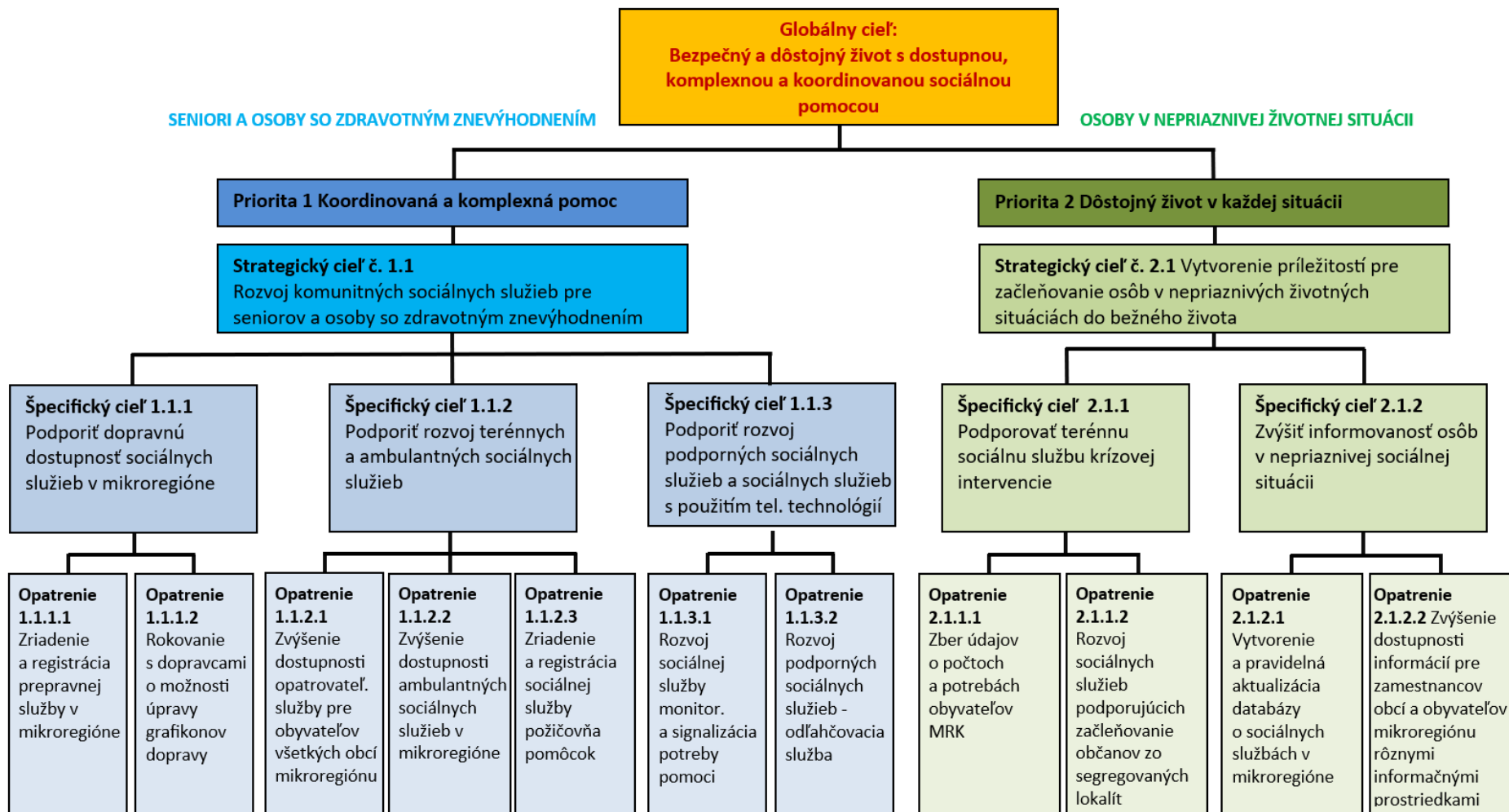
3.3 ŠTRUKTÚRA CIEĽOV (GLOBÁLNE, STRATEGICKÉ, ŠPECIFICKÉ CIELE, PRIORITY A OPATRENIA)

Štruktúra cieľov vytvára tzv. strom cieľov, ktorý je komplementárny k strategickému rámcu dokumentov vyšších úrovní ako na národnej, tak aj na regionálnej úrovni. Štruktúra cieľov je tvorená viacerými úrovňami. Na stretnutiach s pracovnou skupinou sme analyzovali problematické miesta a oblasti. Vytvorili sme strom problémov, v ktorom sme pomenovali problém, jeho príčiny ale aj následky. Strom problémov, podobne ako aj SWOT analýza je veľmi užitočným vstupom na formulovanie strategického plánu. Kým strom problémov je obrazom súčasnej negatívnej situácie, strom cieľov predstavuje obraz budúcej želanej situácie. Mali by sme riešiť príčiny problémov a nie ich následky. Ciele v strategickej časti sú previazané s cieľmi programových dokumentov na národnej úrovni – Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2021 – 2030 a na regionálnej úrovni – Koncepcia rozvoja sociálnych služieb v BBSK na roky 2019 – 2025. Pri každom celi je uvedená väzba na konkrétny cieľ programových dokumentov. Väzba na strategické dokumenty vyšších úrovní je dôležitá aj z hľadiska budúcich zdrojov financovania.

Obrázok 6 Štruktúra cieľov KPSS mikroregiónu Novohradské podzámčie

Obrázok 7 Strom cieľov KPSS mikroregiónu Novohradské podzámkie - seniory a osoby so zdravotným znevýhodnením a osoby v nepriaznivej životnej situácii

Tabuľka 21 Popis strategických cieľov, špecifických cieľov a opatrení

Vízia: Mikroregión Novohradské podzámčie bude bezpečným a dôstojným miestom pre život občanov, vytvárajúci podmienky pre komplexnú a koordinovanú sociálnu pomoc		
Globálny cieľ: Bezpečný a dôstojný život s dostupnou, komplexnou a koordinovanou sociálnou pomocou		
Priorita 1: Koordinovaná a komplexná pomoc		Priorita 2: Dôstojný život v každej životnej situácii
Strategický cieľ 1.1 Rozvoj komunitných sociálnych služieb pre seniorov a osoby so zdravotným znevýhodnením		Strategický cieľ 2.1 Vytvorenie príležitostí pre začlenenie osôb v nepriaznivých životných situáciách do bežného života
Špecifický cieľ 1.1.1 Podporiť dopravnú dostupnosť sociálnych služieb v mikroregióne		Špecifický cieľ 2.1.1 Podporovať terénnu sociálnu službu krízovej intervencie
Špecifický cieľ 1.1.2 Podporiť rozvoj terénnych a ambulantných sociálnych služieb		Špecifický cieľ 2.1.2 Zvýšiť informovanosť osôb v nepriaznivej sociálnej situácii
Špecifický cieľ 1.1.3 Podporiť rozvoj podporných SS a SS s použitím telekomunikačných technológií		
Detailný popis strategických, špecifických cieľov a opatrení – seniori a osoby so zdravotným znevýhodnením		
Priorita 1:		Koordinovaná a komplexná pomoc
Strategický cieľ: 1.1		Rozvoj komunitných sociálnych služieb pre seniorov a osoby so zdravotným znevýhodnením
Špecifický cieľ 1.1.1		Podporiť dopravnú dostupnosť sociálnych služieb v mikroregióne
Krátky popis cieľa:		Jedným z kritérií v rámci štandardov kvality sociálnych služieb definovaných v zákone o sociálnych službách je dostupnosť sociálnej služby pre každého žiadateľa. Dostupnosť je pritom chápaná v rámci viacerých dimenzií. Jednou z týchto dimenzií je miestna a časová dostupnosť, čo znamená, že do akej doby sa záujemca resp. prijímateľ sociálnej služby dostane k poskytovateľovi (časová dostupnosť) alebo sociálna služba má byť dostupná v určitej vzdialenosti (cca do 30km), kde sa okruh záujemcov alebo prijímateľov sociálnej služby reálne nachádza.
Doba realizácie:		2024 – 2026
Partneri	Hlavný	Mikroregión Novohradské podzámčie
	Spolupracujúci	Obce vo FZO
Väzba na strategické dokumenty	Národné	NP RSS 2021 – 2030, NP1, NP4
	regionálne	KRSS BBSK, ŠC 5.1
	miestne	
Názov indikátora:		Registovaná prepravná služba Stretnutie s dopravcami
Merná jednotka:		Počet prijímateľov prepravnej služby za rok v mikroregióne Počet rokovaní/počet zmien v grafikonoch dopravy
Východisková hodnota:		0
Plánovaná hodnota:		400 prijímateľov prepravnej služby 1 stretnutie/rok

Opatrenia:	O 1.1.1.1	<i>Zriadenie a registrácia prepravnej služby v mikroregióne</i>
	Popis	Členovia pracovnej skupiny v rámci SWOT analýzy uvádzali chýbajúcu dopravu pre seniorov a osoby so zdravotným znevýhodnením (častosť spojov) ako aj chýbajúcu prepravnú službu. Rovnako tieto požiadavky a potreby boli vyhodnotené aj v rámci dotazníkového prieskumu verejnosti a poskytovateľov sociálnych služieb, ktoré sa realizovali v roku 2022 (25 % opýtaných, z ktorých 74 % tvorili občania vo veku 60+, ktorí uvádzali problém s dopravnou dostupnosťou).
	O 1.1.1.2	<i>Rokovania s dopravcami o možnosti úpravy grafikonov dopravy</i>
	Popis	Zmena konceptov verejnej dopravy smerom k zefektívneniu priniesla nespokojnosť občanov, ktorú deklarujú ako nedostatočnú dopravnú obslužnosť územia, čo môže mať pri osamelých, odkázaných občanoch dopad na ich dostupnosť k sociálnym službám. V rámci KPSS je potrebné zmapovať, či ide o väčšinovú časť odkázaných občanov, ktorí nemôžu uplatňovať svoje právo na sociálnu službu z dôvodu dopravnej nedostupnosti. Na základe objektívnych východiskových podkladov uskutočniť stretnutia s dopravcami za účelom hľadania možnosti optimálnych riešení.
Predpokladaná výška financovania		60 tis. € KV (nákup automobilu), 70 tis.€/rok
Predpokladané zdroje krytia	Obce	70%
	EŠIF	KV
	občan	30%
Špecifický cieľ 1.1.2		Podporiť rozvoj terénnych a ambulantných sociálnych služieb
Krátky popis cieľa:		Zo 14 obcí mikroregiónu sa poskytuje opatrovateľská služba (na základe údajov ročných výkazov vybraných druhov sociálnych služieb pre obce) len v 4 obciach (Vidiná, Halič, Stará Halič a Tomášovce), v 10 obciach je opatrovateľská služba nedostupná. Analýzy uskutočnené v rámci KPSS, či už normatívne alebo prieskumy medzi obyvateľmi, poukazujú na absenciu terénnych a ambulantných sociálnych služieb. Podľa zákona občan má mať možnosť výberu terénnej a ambulantnej SS, ktoré v zmysle zákona majú prednosť pred pobytovými službami. Nedostatočnou dostupnosťou uvedených foriem SS sa toto právo/možnosť výberu pre občana nenaplnia.
Doba realizácie:		2024 – 2030
Partneri	Hlavný	Novohradské podzámčie
	Spolupracujúci	BBSK, IMPLEA, MPSVR SR
Väzba na strategické dokumenty	Národné	NP RSS 2021 – 2030, NP1, NP4
	regionálne	KRSS BBSK, ŠC 1.1, ŠC 3.2, ŠC 5.1
	miestne	PHSR obcí
Názov indikátora:		Miesta v ambulantných SS /100 obyvateľov 65+ Hodiny opatrovateľskej služby Požičaná pomôcka pre odkázanú osobu v domácnosti/100 obyvateľov 65 +
Merná jednotka:		Počet miest, počet hodín, počet pomôcok/počet domácností
Východisková hodnota:		2,2 miest v DeS/100 obyv. 65+; 4 904 hod. OSL/rok/(9€/hod.); 0 pomôcok
Plánovaná hodnota:		3,0 miesta v DeS/100 obyv. 65 +, východisková hodnota + 30%; 6 375 hod. OSL/rok (57 375€); 3 pomôcky/100 obyvateľov 65+

Opatrenia:	O 1.1.2.1	Zvýšenie dostupnosti opatrovateľskej služby pre obyvateľov všetkých obcí mikroregiónu.
	Popis	Cieľom opatrenia je v spolupráci s obcami prostredníctvom sociálneho poradenstva smerom k využívaniu terénnych a ambulantných SS eliminovať dopyt po pobytových SS, ktoré sú finančne náročnejšie.
	O 1.1.2.2	Zvýšenie dostupnosti ambulantných sociálnych služieb v mikroregióne.
	Popis	Cieľom je rozšíriť sieť denných stacionárov, v súčasnosti sa poskytuje SS v 1 v dennom stacionári v Lučenci, ktorý obyvatelia niektorých obcí navštevujú, kapacita denného stacionára Jánošík je cca 30 miest
	O 1.1.2.3	Zriadenie a registrácia sociálnej služby – požičovňa pomôcok
		Sociálna služba – požičovňa pomôcok je nadväzná služba na uľahčenie poskytovania sociálnych služieb terénnou a ambulantnou formou, na podporu udržania odkázanej osoby a uľahčenia starostlivosti v domácom prostredí (polohovateľné postele, antidekubitné matrace, chodítka, invalidné vozíky a iné pomôcky).
Predpokladaná výška financovania		75 600€/rok/21 miest BV (od r. 2028) prevádzkové náklady (DeS) 630 000 € kapitálové výdavky pre 21 miest (DeS) 57 375 €/rok (OSL), 30 000 € KV (iné zdroje) MOV pre účely OSL 10 000 € KV (iné zdroje) nákup pomôcok (PP), 6000€/ročne prevádzkové náklady
Predpokladané zdroje krytia	Obce	BV – MPSVR SR (50%), obec (30%)
	EŠIF	KV (DeS)
	Občan	20% BV
Špecifický cieľ 1.1.3		Podporiť rozvoj podporných SS a SS s použitím telekomunikačných technológií
Krátky popis cieľa:		Podporné sociálne služby (odľahčovacia služba, denné centrum, jedáleň,...) majú pomôcť a odľahčiť zabezpečovanie starostlivosti blízkymi osobami – neformálnymi opatrovateľmi. K 30.7.2022 v obciach mikroregiónu Novohradské podzámčie počet poberateľov príspevku na opatrovanie bol 163, ktorí opatrujú 165 blízkych osôb odkázaných na pomoc inej osoby. 19 osôb v mikroregióne Novohradské podzámčie poberá príspevok na osobnú asistenciu.
Doba realizácie:		2026 – 2030
Partneri	Hlavný	Mikroregión Novohradské podzámčie
	Spolupracujúci	Obce, VÚC, ÚPSVaR
Väzba na strategické dokumenty	Národné	PVV 2021 – 2024, NP 3,
	Regionálne	KRSS BBSK, ŠC 1.1, ŠC 5.1
	Miestne	
Názov indikátora:		Počet monitorovacích jednotiek Počet dní/hodín poskytnutej odľahčovacej služby
Merná jednotka:		Počet prijímateľov SS monitorovanie a signalizácia/rok Počet dní/hodín
Východisková hodnota:		Monitorovanie a signalizácia potreby pomoci: 12 klientov Odľahčovacia služba: 0 dní/ročne; 0 hod. OSL/ročne
Plánovaná hodnota:		Monitorovanie: 60 klientov Odľahčovacia služba: 480 dní/ročne; 320 hod. OSL/ročne

Opatrenia:	O 1.1.3.1	Rozvoj sociálnej služby monitorovanie a signalizácia potreby pomoci
	Popis	Sociálna služba s použitím telekomunikačných technológií (monitorovanie a signalizácia potreby pomoci) je určená osobám s nepriaznivým zdravotným stavom s cieľom zabrániť vzniku krízových situácií a zvyšuje pocit bezpečnosti osamelých osôb odkázaných na pomoc, že bude poskytnutá včas.
	O 1.1.3.2	Rozvoj podporných sociálnych služieb – odľahčovací služba
	Popis	Odľahčovací služba sa poskytuje v čase, keď rodinný opatrovateľ si potrebuje riešiť svoj program (návštevu lekára, dovolenku a pod.) Odľahčovací služba sa môže poskytovať formou opatrovateľskej služby alebo inými formami pobytových služieb.
Predpokladaná výška financovania		40 500 €/ročne/monitorovanie a signalizácia potreby pomoci 2 600 €/ročne/odľahčovací služba formou OSL 10 000€/ročne/odľahčovací služba formou pobytovej služby
Predpokladané zdroje krytia	Obce	80 % - odľahčovací služba
	EŠIF	80 % - monitorovanie (od 2025)
	Občan	20 % - odľahčovací služba, monitorovanie
Detailný popis strategických, špecifických cieľov a opatrení – osoby v nepriaznivej životnej situácii		
Priorita 2:		Dôstojný život v každej životnej situácii
Strategický cieľ: 2.1		Vytvorenie príležitostí pre začlenenie osôb v nepriaznivých životných situáciách do bežného života
Špecifický cieľ 2.1.1		Podporovať terénnu sociálnu službu krízovej intervencie
Krátky popis cieľa:		Zo 14 obcí mikroregiónu Novohradské podzámčie, sú 4 obce v Atlase rómskych komunít (Ábelová, Lehôtka, Lentvora a Podrečany – Zdroj ARK 2019), z toho v 2 obciach (Ábelová a Lentvora) viac ako 50 % obyvateľov obce tvoria obyvatelia rómskeho etnika. V Lehôtke a Podrečanoch bývajú na okraji obce.
Doba realizácie:		2025 – 2030
Partneri	Hlavný	Mikroregión Novohradské podzámčie
	Spolupracujúci	Ábelová, Lehôtka, Lentvora, Podrečany, ÚSVPRK
Väzba na strategické dokumenty	Národné	Stratégia rovnosti, inklúzie a participácie Rómov do roku 2030, GC – odstránenie nerovnosti medzi príslušníkmi MRK a majoritným obyvateľstvom SR v bývaní a odstraňovanie rezidenčnej segregácie
	regionálne	KRSS BBSK ŠC 2.1; ŠC 2.3
	miestne	
Názov indikátora:		Správa o veľkosti populácie a životných podmienkach obyvateľov MRK v segregovaných lokalitách mikroregiónu Prevádzkovanie komunitného centra/nízkoprahového denného centra
Merná jednotka:		Správa o počtoch a potrebách obyvateľov z MRK Počet komunitných centier/nízkoprahových denných centier
Východisková hodnota:		0 správ/analytických materiálov 0/0 komunitných centier/nízkoprahových denných centier
Plánovaná hodnota:		1 správa/analytický materiál (ročná aktualizácia) 1/1 komunitných centier/nízkoprahových denných centier

Opatrenia:	O 2.1.1.1	Zber údajov o počtoch a potrebách obyvateľov z MRK
	Popis	Najzásadnejšími faktormi v oblasti bývania MRK sú sociálne vylúčenie a chudoba, čoho dôsledkom je existencia segregovaných osídlení. Samosprávy sú spolu so štátom zodpovedné za zabránenie vytvárania či prehĺbovania rezidenčnej segregácie. Na území mikroregiónu sa to týka cca 400 obyvateľov rómskeho etnika (čo predstavuje cca 5,2 % z celkového počtu obyvateľov mikroregiónu).
	O 2.1.1.2	Rozvoj sociálnych služieb podporujúcich začleňovanie občanov zo segregovaných lokalít
	Popis	V zmysle zákona o sociálnych službách je povinnosťou lokálnej samosprávy zriaďovať sociálne služby, ktoré sú určené občanom, ktorí nemajú zabezpečené základné životné potreby (§ 24b nízkoprahové denné centrum, § 24d komunitné centrum a pod.)
Predpokladaná výška financovania		30 000 €/ročne prevádzka KC (cca 100 klientov) 50 000 €/ročne prevádzka NDC 100 000 €/KV na zriadenie služieb KI
Predpokladané zdroje krytia	Obce	10 %
	EŠIF	KV – 100 000€ BV – 90 %
	Občan	----
Špecifický cieľ 2.1.2		Zvýšiť informovanosť osôb v nepriaznivej sociálnej situácii
Krátky popis cieľa:		Komunikácia s verejnosťou a informovanosť obyvateľov je jeden z predpokladov úspechu akéhokoľvek projektu a aktivít realizovaných vo verejnom záujme. §6 zákona o sociálnych službách ods. (2) bod b) uvádza, že občan má mať zabezpečené dostupné informácie v zrozumiteľnej forme o druhu, mieste a spôsobe poskytovaní sociálnych služieb.
Doba realizácie:		2014 – 2030
Partneri	Hlavný	Mikroregión Novohradské podzámčie
	Spolupracujúci	VÚC, ÚPSVaR, SP, poskytovatelia SS a pod.
Väzba na strategické dokumenty	Národné	
	regionálne	KRSS BBSK, ŠC 4.1 Zvyšovanie povedomia verejnosti o SS, ŠC 4.2 Zvyšovanie informovanosti zástupcov miestnej samosprávy
	miestne	
Názov indikátora:		Zverejnenie informácií v sociálnom sprievodcovi a ich aktualizácia Metodické dni a metodické listy
Merná jednotka:		Počet aktualizácií sociálneho sprievodcu Počet metodických dní a metodických listov
Východisková hodnota:		0
Plánovaná hodnota:		Aktualizácia sprievodcu 1 x ročne Metodické dni 2 x ročne; Metodické listy 1 x štvrťročne
Opatrenia:	O 2.1.2.1	Vytvorenie a pravidelná aktualizácia databázy o sociálnych službách v mikroregióne
	Popis	Miestna samospráva je zodpovedná za pomoc obyvateľom pri vzniku nepriaznivých sociálnych udalostí a má poskytnúť obyvateľovi obce základné sociálne poradenstvo a informácie o záchrannnej sociálnej sieti. K tomuto účelu slúži „Sprievodca sociálnymi službami“.

	O 2.1.2.2	<i>Zvýšenie dostupnosti informácií pre zamestnancov obcí a obyvateľov mikroregiónu rôznymi informačnými prostriedkami</i>
	Popis	<i>V malých obciach zamestnanci kumuláciou viacerých činností v samosprávnej pôsobnosti obce nemajú špecialistov pre každý úsek činnosti. Z uvedeného dôvodu za účelom poskytovania kvalitných a aktuálnych informácií sa navrhuje uskutočňovať pravidelne metodické dni odbornými zamestnancami štátnych a regionálnych inštitúcií</i>
Predpokladaná výška financovania		4 000 € (2024), 500 €/ročne (2025 – 2030)
Predpokladané zdroje krytia	Obce	10 % (2024), 100% (2025 – 2030)
	EŠIF	BV – 90 % (2024)
	Občan	----

3.4 ČASOVÝ A FINANČNÝ PLÁN REALIZÁCIE KPSS MIKROREGIÓNŮ NOVOHRADSKÉ PODZÁMČIE NA OBDOBIE ROKOV 2024 – 2030

Finančný plán je najdôležitejšou časťou komunitného plánovania. Finančný plán sa spracúva na zvolený časový horizont na obdobie rokov 2024 – 2030, čiže ide o **dlhodobý plán** (rámcový).

Krátkodobý finančný plán sa spracúva zvyčajne na obdobie jedného – dvoch rokov podrobnejšie, pri príprave akčných plánov, ktoré sú prepojené s programovými rozpočtami na príslušné roky. Finančný plán obsahuje výdavky na jednotlivé opatrenia podľa cieľov.

Rozpočtový náklad niektorých projektov nie je možné presne určiť, v takýchto prípadoch sa náklady udávajú odhadom alebo porovnateľnou hodnotou. Bez uvedenia (odhadu) potrebných zdrojov je realizovateľnosť komunitného plánu výrazne oslabená. Finančný plán obsahuje položky nielen z rozpočtov obcí, ale aj mimorozpočtové zdroje, čo znamená vynakladané zdroje z rozpočtov organizácií poskytujúcich sociálne služby na území mikroregiónu. Zdroje financovania sú: štátny rozpočet (príspevky MPSVR SR), rozpočty MVO (neverejní poskytovatelia na území mikroregiónu), európske zdroje (EŠIF, Plán Obnovy a odolnosti), participácia prijímateľov sociálnych služieb (úhrady za poskytované sociálne služby) a iné (z darov, grantov, dotácií, z asigrovanej dane a podobne).

Predkladaný finančný plán vyjadruje náklady na rozvoj sociálnych služieb v mikroregióne Novohradské podzámčie. Finančný plán neobsahuje náklady na mandátorne a režijné výdavky na existujúce záväzky v sociálnej oblasti v obciach združených v mikroregióne Novohradské podzámčie.

Tabuľka 22 Časový a finančný plán pre Strategický cieľ č. 1.1 Rozvoj komunitných sociálnych služieb pre seniorov a osoby so zdravotným znevýhodnením

Strategický cieľ č. 1.1 Rozvoj komunitných sociálnych služieb pre seniorov a osoby so zdravotným znevýhodnením										
Ciele a opatrenia		Zdroje financovania	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	SPOLU
57 ŠC 1.1.1 Podporiť dopravnú dostupnosť sociálnych služieb v mikroregióne	O 1.1.1.1 Zriadenie a registrácia prepravnej služby v mikroregióne	Obce		49 000	49 000	49 000	49 000	49 000	49 000	294 000
		EŠIF	60 000							60 000
		Občan		21 000	21 000	21 000	21 000	21 000	21 000	126 000
		KV	60 000							60 000
	O 1.1.1.2 Rokovanie s dopravcami o možnosti úpravy grafikonov dopravy	Obce								
		EŠIF								
		Občan								
		KV								
ŠC 1.1.2 Podporiť rozvoj terénnych a ambulantných sociálnych služieb	O 1.1.2.1 Zvýšenie dostupnosti OSL pre obyvateľov všetkých obcí mikroregiónu	Obce	11 475	11 475	11 475	11 475	11 475	11 475	11 475	80 325
		EŠIF	40 163	40 163	40 163	40 163	40 163	40 163	40 163	281 141
		Občan	5 737	5 737	5 737	5 737	5 737	5 737	5 737	40 159
		KV	30 000							30 000
	O 1.1.2.2 Zvýšenie dostupnosti ambulantných sociálnych služieb v mikroregióne	Obce					52 920	52 920	52 920	158 760
		EŠIF			300 000	330 000				630 000
		Občan					22 680	22 680	22 680	68 040
		KV			300 000	330 000				630 000
	O 1.1.2.3 Zriadenie a registrácia sociálnej služby požičovňa pomôcok	Obce			5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	25 000
		Iné zdroje		10 000						10 000
		Občan			1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	5 000
		KV		10 000						10 000

ŠC 1.1.3 Podporiť rozvoj podporných SS a SS s použitím tel. technológií	O 1.1.3.1 Rozvoj sociálnej služby monitorovanie a signalizácia potreby pomoci	Obce/VÚC	10 800							10 800
		EŠIF		32 400	32 400	32 400	32 400	32 400	43 200	205 200
		Občan	430,00	8 100	8 100	8 100	8 100	8 100	10 800	51 730
		KV								
	O 1.1.3.2 Rozvoj podporných služieb - odľahčovacia služba	Obce	10 080	10 080	10 080	10 080	10 080	10 080	10 080	70 560
		EŠIF								
		Občan	2 520	2 520	2 520	2 520	2 520	2 520	2 520	17 640
		KV								
	Spolu	BV	81 205	180 475	186 475	186 475	262 075	262 075	275 575	1 434 355
		KV	90 000	10 000	300 000	330 000				730 000

Pre realizáciu Strategického cieľa č. 1.1 Rozvoj komunitných sociálnych služieb na obdobie 7 rokov do roku 2030 sa predpokladajú **bežné výdavky v objeme 1 434 355 €** a **kapitálové výdavky v objeme 730 000 €**.

Bežné výdavky budú kryté z rozpočtu obcí (cca 45 %), z prostriedkov EŠIF (cca 34%) a zvyšok (cca 21 %) bude kryté z úhrad od prijímateľov sociálnej služby.

Kapitálové výdavky predpokladajú krytie z EŠIF, POaO (95%) a iných zdrojov (cca 5 %). Navrhuje sa vybudovať zariadenie sociálnych služieb denný stacionár s kapacitou 21 miest, kúpa 2 osobných motorových vozidiel pre účely opatrovateľskej služby, kúpa úžitkového automobilu so zdvíhacou plošinou pre účely prepravnej služby a nákup pomôcok do požičovne pomôcok.

Graf 21 Čerpanie bežných a kapitálových výdavkov v priebehu rokov 2024 - 2030 pre SC č. 1.1

Tabuľka 23 Časový a finančný plán pre Strategický cieľ č. 2.1 Vytvorenie príležitostí pre začleňovanie osôb v nepriaznivých životných situáciách do bežného života

Strategický cieľ č 2.1 Vytvorenie príležitostí pre začleňovanie osôb v nepriaznivých životných situáciách do bežného života										
Ciele a opatrenia		Zdroje financovania	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	SPOLU
ŠC 2.1.1 Podporovať terénnu sociálnu službu krízovej intervencie	O 2.1.1.1 Zber údajov o počtoch a potrebách obyvateľov MRK	Obce								
		EŠIF								
		Občan								
		KV								
	O 2.1.1.2 Rozvoj sociálnych služieb podporujúcich začleňovanie občanov zo segregovaných lokalít	Obce		8 000	8 000	8 000	8 000	8 000	8 000	48 000
		EŠIF		72 000	72 000	72 000	72 000	72 000	72 000	432 000
		Občan								
		KV	100 000							100 000
ŠC 2.1.2 Zvýšiť informovanosť osôb v nepriaznivej sociálnej situácii	O 2.1.2.1 Vytvorenie a pravidelná aktualizácia databázy o sociálnych službách v mikroregióne	Obce		400	500	500	500	500	500	2 900
		EŠIF		3 600						3 600
		Občan								
		KV								
	O 2.1.2.2 Zvýšenie dostupnosti informácií pre zamestnancov obcí a obyvateľov mikroregiónu rôznymi informačnými prostriedkami	Obce								
		EŠIF								
		Občan								
		KV								
SPOLU		BV		84 000	80 500	80 500	80 500	80 500	80 500	486 500
		KV	100 000							

Na realizáciu **Strategického cieľa č. 2.1 Vytvorenie príležitostí pre začleňovanie osôb v nepriaznivých životných situáciách do bežného života** sa predpokladajú **bežné výdavky v objeme 486 500 € a kapitálové výdavky v objeme 100 000 €** (na zriadenie nízko-prahových zariadení KI). Predpokladané zdroje krytia kapitálových výdavkov sú zo zdrojov EŠIF s cca. 10% spolufinancovaním z rozpočtu obce. Z bežných výdavkov sa predpokladá krytie prevádzkových výdavkov nízko-prahových sociálnych služieb z prostriedkov EŠIF (nízko-prahové centrá pre rodinu s deťmi, komunitné centrá a podobne).

4 MONITORING A HODNOTENIE

4.1 SPÔSOB VYHODNOCOVANIA PLNENIA KPSS, PERIODICITA, SPÔSOB AKTUALIZÁCIE

Pravidelné monitorovanie realizácie KPSS mikroregiónu Novohradské podzámčie je potrebné pripraviť vopred. Monitorovanie pozostáva z:

- priebežnej práce s indikátormi
- prípravy priebežných správ
- vyhodnotenia záverov ročných správ
- aktualizácie KPSS mikroregiónu 1 x ročne

Podklady na monitorovanie pripravujú garanti jednotlivých aktivít. Vedúci pracovných skupín a koordinátor KPSS sú zodpovední za spracovanie čiastkových správ za jednotlivé strategické ciele. Koordinátor KPSS pripravuje komplexné správy. Správy sú prerokované v riadiacich štruktúrach mikroregiónu Novohradské podzámčie a v Riadiacej skupine KPSS.

Komunitný plán podlieha zmenám v závislosti od vonkajších podmienok (napr. legislatívne zmeny, zmeny v spoločenských, ekonomických podmienkach a podobne). Komunitný plán by mal flexibilne reagovať na zmenené podmienky.

Monitorovanie znamená pravidelné sledovanie ukazovateľov priebežne (napr. polročne).

Hodnotenie Komunitného plánu sociálnych služieb je činnosť, ktorá má vplyv na rozvoj a kvalitu sociálnych služieb a uspokojovanie potrieb obyvateľstva. Hodnotenie sa robí raz ročne zvyčajne k 31. 12. v danom roku. Na hodnotenie nadväzujú návrhy na aktualizáciu akčného plánu alebo aj celého komunitného plánu.

Dôležitá úloha v celom procese komunitného plánovania je **zosúladenie komunitného plánu a programových rozpočtov samospráv vo FZO** a to ako v oblasti cieľov, aj v oblasti merateľných ukazovateľov. Iba v tom prípade je možné spoločné monitorovanie oboch dokumentov.

4.2 NÁVRH INDIKÁTOROV, MERATEĽNÉ UKAZOVATELE

Strategický cieľ 1.1: Rozvoj komunitných sociálnych služieb pre seniorov a osoby so zdravotným znevýhodnením										
Špecifický cieľ 1.1.1: Podporiť dopravnú dostupnosť sociálnych služieb v mikroregióne										
Opatrenie	Názov indikátora	Merná jednotka	Východisková hodnota k 1.1.2024	Plánovaná hodnota k 31.12.						
				2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
O 1.1.1.1	Registrovaná prepravná služba	Počet prijímateľov prepravnej služby/rok	0	-	150	200	250	300	350	400
O 1.1.1.2	Stretnutie s dopravcami	Počet rokovaní/počet zmien v grafikonoch	0	-	1	1	1	1	1	1
Špecifický cieľ 1.1.2: Podporiť rozvoj terénnych a ambulantných sociálnych služieb										
O 1.1.2.1	Hodiny opatrovateľskej služby	Počet hodín	4 904 hodín OSL							6 375 hodín OSL
O 1.1.2.2	Miesta v ambulantných sociálnych služieb /100 obyvateľov 65+	Počet miest	2,2 miest v DeS/100 obyv. 65+							3,0 miesta v DeS/ 100 obyv. 65+
O 1.1.2.3	Požičaná pomôcka pre odkázanú osobu v domácnosti/100 obyv. 65 +	Počet pomôcok/počet domácností	0							3 pomôcky/ 100 obyv. 65+
Špecifický cieľ 1.1.3: Podporiť rozvoj podporných sociálnych služieb a sociálnych služieb s použitím telekomunikačných technológií										
O 1.1.3.1	Počet monitorovacích jednotiek	Počet prijímateľov SS monitorovanie a signalizácia/rok	12	12	45	45	45	45	60	60
O 1.1.3.2	Počet dní/hodín poskytnutej odľahčovacej služby	Počet dní/hodín	0							480 dní/ročne; 320 hod. OSL/ročne

Strategický cieľ 2.1: Vytvorenie príležitostí pre začleňovanie osôb v nepriaznivých životných situáciách do bežného života										
Špecifický cieľ 2.1.1: Podporovať terénne sociálne služby krízovej intervencie										
Opatrenie	Názov indikátora	Merná jednotka	Východisková hodnota k 1.1.2024	Plánovaná hodnota k 31.12.						
				2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
O 2.1.1.1	Správa o veľkosti populácie a životných podmienkach obyvateľov MRK v segregovaných lokalitách mikroregiónu	Počet správ/aktualizácií – o počtoch a potrebách obyvateľov z MRK	0	-	1	1	1	1	1	1
O 2.1.1.2	Prevádzkovanie komunitného centra/nízkoprahového denného centra	Počet komunitných centier/nízkoprahových denných centier	0/0	-	1/1	1/1	1/1	1/1	1/1	1/1
Špecifický cieľ 2.1.2: Zvýšiť informovanosť osôb v nepriaznivej sociálnej situácii										
O 2.1.2.1	Zverejnenie informácií v sociálnom sprievodcovi a ich aktualizácia	Vytvorenie/počet aktualizácií sociálneho sprievodcu	0	1	1	1	1	1	1	1
O 2.1.2.2	Zvýšenie dostupnosti informácií pre zamestnancov obcí a obyvateľov mikroregiónu rôznymi informačnými prostriedkami	Počet metodických dní/metodických listov	0	2/4	2/4	2/4	2/4	2/4	2/4	2/4

5 ZHRNUTIE ZÁVEROV Z PREROKOVANIA NÁVRHU KPSS MIKROREGIÓNU NOVOHRADSKÉ PODZÁMČIE A VEREJNÉHO PREROKOVANIA

Na prerokovávaní návrhov KPSS mikroregiónu Novohradské podzámčie v máji a septembri 2023 boli zapracované pripomienky starostov – vynechanie špecifického cieľa 2.1.2 týkajúci sa zvýšenia kvality bývania pre obyvateľov MRK z dôvodu nereálnosti dosiahnutia cieľa.

Na základe pripomienok z verejného prerokovania bol odstránený špecifický cieľ 2.1.2 nahradený o ŠC 2.1.2 Zvýšenie informovanosti osôb v nepriaznivej sociálnej situácii. K uvedenému špecifickému cieľu boli navrhnuté 2 opatrenia – jedno sa týkalo informovanosti všetkých obyvateľov (cieľových skupín) o dostupných sociálnych službách v mikroregióne. Druhé opatrenie sa týka informovanosti a dostupnosti kvalitných, aktuálnych informácií pri legislatívnych a iných zmenách pre zamestnancov a aktivistov v tejto oblasti v mikroregióne formou metodických dní a usmernení.

ZOZNAM TABULIEK

Tabuľka 1	Zloženie Riadiacej skupiny KPSS v mikroregióne Novohradské podzámčie	6
Tabuľka 2	Prehľad platnosti KPSS obcí v mikroregióne Novohradské podzámčie (údaj k 30.11.2022)	9
Tabuľka 3	Počet obyvateľov podľa veľkosti sídla	12
Tabuľka 4	Dôchodkové zabezpečenie obyvateľov	16
Tabuľka 5	Počet poberateľov dávky v hmotnej núdzi	16
Tabuľka 6	Počet poberateľov vybraných štátnych sociálnych dávok (rodičovský príspevok a prídavok na dieťa)	18
Tabuľka 7	Počet osôb s ťažkým zdravotným postihnutím (k 30.6.2022)	19
Tabuľka 8	Počet poberateľov vybraných štátnych sociálnych dávok na kompenzáciu (príspevok na kompenzáciu ŤZP, príspevok na opatrovanie, príspevok na osobnú asistenciu).....	20
Tabuľka 9	Ročný výkaz o vybraných druhoch sociálnych služieb pre obce	23
Tabuľka 10	Vykázané ročné výdavky obce na poskytnutie vyššie uvedenej služby	23
Tabuľka 11	Ročný výkaz o vybraných druhoch sociálnych služieb	23
Tabuľka 12	Vykázané ročné výdavky obce na zabezpečenie sociálnych služieb	23
Tabuľka 13	Počet vydaných posudkov o odkázanosti na sociálnu službu	24
Tabuľka 14	Registrovaní poskytovatelia sociálnych služieb	25
Tabuľka 15	Poskytované sociálne služby v okrese Lučenec	26
Tabuľka 16	Zdravotnícke služby a zariadenia v mikroregióne Novohradské podzámčie.....	27
Tabuľka 17	Ukazovatele starnutia populácie v mikroregióne Novohradské podzámčie	28
Tabuľka 18	Dôvody požiadania o poskytovanie sociálnej služby	43
Tabuľka 19	Prehľad o poskytovanej opatrovateľskej službe	46
Tabuľka 20	Návrh vybavenosti územia sociálnymi službami podľa odporúčaných noriem	47
Tabuľka 21	Popis strategických cieľov, špecifických cieľov a opatrení	51
Tabuľka 22	Časový a finančný plán pre Strategický cieľ č. 1.1 Rozvoj komunitných sociálnych služieb pre seniorov a osoby so zdravotným znevýhodnením	57
Tabuľka 23	Časový a finančný plán pre Strategický cieľ č. 2.1 Vytvorenie príležitostí pre začleňovanie osôb v nepriaznivých životných situáciách do bežného života	60

ZOZNAM GRAFOV

Graf 1	Dostupnosť služieb v CISZS Halič	11
Graf 2	Index starnutia v mikroregióne Novohradské podzámčie	12
Graf 3	Podiel osôb v poproduktívnom veku v %	13
Graf 4	Index ekonomického zaťaženia, ekonomickej závislosti a starnutia v roku 2022	13
Graf 5	Demografická prognóza počtu obyvateľov 65+ v roku 2030	14
Graf 6	Počet uchádzačov o zamestnanie a poberateľov dávky v hmotnej núdzi v mikroregióne Novohradské podzámčie	15
Graf 7	Počet zapojených osôb z hľadiska pohlavia	35
Graf 8	Štruktúra osôb zapojených do prieskumu z hľadiska veku	36
Graf 9	Vzdelanie osôb zapojených do prieskumu	36
Graf 10	Rodinný stav zapojených osôb	37
Graf 11	Bydlisko detí	37
Graf 12	Najčastejšie žiadané sociálne služby osobami odkázanými na pomoc	38
Graf 13	Preferencie druhu sociálnej služby u obyvateľov vo veku 60 - 74 a vo veku 75 a viac	39
Graf 14	Skupiny osôb, ktorým by mala obec venovať pozornosť	40
Graf 15	Respondenti - prijímatelia sociálnych služieb podľa pohlavia	41
Graf 16	Respondenti - prijímatelia sociálnych služieb podľa veku	41
Graf 17	Respondenti - prijímatelia sociálnych služieb podľa druhu sociálnej služby	42
Graf 18	Respondenti - prijímatelia sociálnej služby podľa formy sociálnej služby	42
Graf 19	Spokojnosť s poskytovanými sociálnymi službami	43
Graf 20	Cieľové skupiny, ktorým by sa mala obec/mikroregión viac venovať podľa názoru prijímateľov sociálnych služieb	45
Graf 21	Čerpanie bežných a kapitálových výdavkov v priebehu rokov 2024 - 2030 pre SC č. 1.1	59

ZOZNAM OBRÁZKOV

Obrázok 1 Štruktúra komunitného plánu sociálnych služieb	5
Obrázok 2 Organizačná štruktúra KPSS v mikroregióne Novohradské podzámčie na obdobie 2024 – 2030	6
Obrázok 3 Mapa mikroregiónu Novohradské podzámčie	10
Obrázok 4 Mapa dojazdovej dostupnosti do CISZS Halič	11
Obrázok 5 Východiská pre tvorbu strategickej časti komunitného plánu	31
Obrázok 6 Štruktúra cieľov v mikroregióne Novohradské podzámčie	49
Obrázok 7 Strom cieľov KPSS mikroregiónu Novohradské podzámčie - seniori a osoby so zdravotným znevýhodnením a osoby v nepriaznivej životnej situácii.....	50

ZOZNAM SKRATIEK

ADOS – agentúra domácej ošetrovateľskej starostlivosti
ARK – atlas rómskych komunít
ASS – ambulantné sociálne služby
BBSK – Banskobystrický samosprávny kraj
BV – bežné výdavky
CISZS – centrum integrovanej sociálno-zdravotnej starostlivosti
DeS – denný stacionár
DNZS – dlhodobý nepriaznivý zdravotný stav
DOS – dom ošetrovateľskej starostlivosti
DvHN – dávka v hmotnej núdzi
EP – Európsky parlament
EŠIF – európske štrukturálne a investičné fondy
EÚ – Európska únia
FZO – funkčné zoskupenie obcí
GC – globálny cieľ
Ibid. – tamtiež
IMPLEA – Implementačná agentúra Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny
IROP – Integrovaný regionálny operačný program
KC – komunitné centrum
KI – krízová intervencia
KPSS – komunitný plán sociálnych služieb
KRSS – koncepcia rozvoja sociálnych služieb
KV – kapitálové výdavky
MPSVR SR - Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky
MNO – mimovládne neziskové organizácie
MRK – marginalizované rómske komunity
MZ SR – Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky
NDC – nízkoprahové denné centrum
NP – národná priorita/národný projekt (podľa kontextu)
NP RSS – Národné priority rozvoja sociálnych služieb
O – opatrenie
OMV – osobné motorové vozidlo
OSL – opatrovateľská služba
OSN – Organizácia Spojených národov
p.b. – percentuálny bod
PHSR – program hospodárskeho a sociálneho rozvoja
POaO – plán obnovy a odolnosti
PP – požičovňa pomôcok
PVV – Programové vyhlásenie vlády
RIUS – regionálna integrovaná územná stratégia
SC – strategický cieľ
SP – sociálna poisťovňa
SR – Slovenská republika
SS – sociálna/e služba/y
SWOT – skratka z anglického originálu, kde S = Strengths (Silné stránky), W = Weaknesses (Slabé stránky), O = Opportunities (Príležitosti), T = Threats (Hrozby)
ŠC – špecifický cieľ
ŠZ – špecializované zariadenie
tel. – telekomunikačné
ŤZP – ťažké zdravotné postihnutie

UoZ – uchádzač o zamestnanie

ÚPSVaR – úrad práce sociálnych vecí a rodiny

ÚSVpRK - Úrad splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity

VÚC – vyšší územný celok

zar. biomed. výskumu – zariadenie biomedicínskeho výskumu

Zb. – zbierka

ZOS – zariadenie opatrovateľskej služby

ZP – zdravotné postihnutie

ZpS – zariadenie pre seniorov

ZOZNAM POUŽITÝCH ZDROJOV

- Analýza mikroregiónov SR, UK Prírodovedecká fakulta, Bratislava 2016
- Aktualizácia Strategického rámca starostlivosti o zdravie pre roky 2014 – 2030, MZ SR, jún 2022
- Aktuálne koncepty ekonomiky a riadenia samospráv, TU Košice, Ekonomická fakulta, 2012
- Atlas rómskych komunít, Úrad splnomocnenca vlády pre rómske komunity, Bratislava 2019, <https://www.romovia.vlada.gov.sk/atlas-romskych-komunit/atlas-romskych-komunit-2019/>
- Demografický vývoj SR v roku 2018 v kontexte posledných desiatich rokov (Ústredie ŠÚ SR, https://slovak.statistics.sk/wps/wcm/connect/7b1929d9-182b-40b7-add8-4f131a0bea22/Demograficky_vyvoj_poslednych_10rokov.pdf?MOD=AJPERES&CVID=mFUEoFW)
- Domáca starostlivosť a starnutie v prirodzenom prostredí – koncepčné, výskumné a sociálno-politické reflexia, Inštitút pre výskum práce a rodiny, november 2020
- Implementácia podmienok kvality do praxe poskytovateľov sociálnych služieb – metodické východiská, Bratislava, 2015
<https://www.employment.gov.sk/files/slovensky/rodina-socialna-pomoc/socialne-sluzby/metodika-verzia-3.12-komplet.pdf>
- FILIPOVÁ, M. – WOLEKOVÁ, H. – PETIJOVÁ, M. 2018. Komunitný plán sociálnych služieb. Metodická príručka. SOCIA – Nadácia na podporu sociálnych zmien, 2018. ISBN: 978-80-89851-08-9
- Koncepcia rozvoja sociálnych služieb v Banskobystrickom samosprávnom kraji na roky 2019 - 2025
https://www.bbsk.sk/storage/app/media/strategie-dokumenty/socialne_sluzby/Koncepcia%20rozvoja%20socialnych%20sluzieb%20v%20BBSK%202019%20-%202025.pdf
- Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2021-2030. MPSVR, marec 2021
<https://www.employment.gov.sk/files/slovensky/rodina-socialna-pomoc/socialne-sluzby/nprss-fin.pdf>
- Národný program aktívneho starnutia na roky 2021 – 2030; MPSVR 2021
- VÍŠEK, P. – PRŮŠA, L. 2012. Optimalizace sociálních služeb. Národní centrum sociálních studií, o.p.s. a Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, v.v.i., 2012. ISBN: ISBN 978-80-7416-099-8
http://praha.vupsv.cz/Fulltext/vz_343.pdf
- ŠPROCHA – VAŇO – BLEHA: Prognóza vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2013, str.83
- Rozvoj komunitných sociálnych služieb, RPSP
- Sčítanie obyvateľov v roku 2021 prezradilo prvé výsledky o slovenskej populácii | Allianz DSS (asdss.sk)
<https://www.asdss.sk/scitanie-obyvatelov-v-roku-2021-prezradilo-prve-vysledky>
- WEISOVÁ, D. – BERNÁTOVÁ, M. 2012. Strategické plánovanie samosprávy, MUNICIPALIA, Žilina 2012, ISBN 978-80-971209-0-0
- Štandardy minimálnej vybavenosti obcí – Metodická príručka pre obstarávateľov a spracovateľov územnoplánovacej dokumentácie, Bratislava 2010 - <https://www.mindop.sk/ministerstvo-1/vystavba-5/uzemne-planovanie/metodicke-usmernenia-oznamenia-stanoviska-pokyny/standardy-minimalnej-vybavenosti-obci-pdf-1-95-mb>
- Štatistické údaje, prístupné na stránkach: datacube.statistics.sk; www.statistics.sk ; <https://mojaobec.statistics.sk/html/sk.html>; <https://slovenskovkoce.sk>
- Výkon a financovanie originálnych kompetencií; NP Modernizácia miestnej územnej samosprávy, 2020
- Nadácia SOCIA: Výsledky reprezentatívneho prieskumu verejnej mienky, august 2020.
https://www.socia.sk/wp-content/uploads/2020/10/PRIESKUM_prezentacia_SOCIA_final.pdf
- Zlučovanie a spolupráca obcí; Komunálne, výskumné a poradenské centrum n.o, Piešťany, január 2014
- Zákon č. 448/2008 o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov